

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78 180; Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

V Rumuniji ostane dosedanji režim

Pod vodstvom Mironesca bo obnovljena dosedanja vla-
da samo brez Manija — Program in smernice vlade
ostanejo neizpremenjeni

Bukarešta, 9. oktobra p. Kriza rumun-
ske vlade bo rešena jutri dopoldne z ime-
novanjem nove vlade pod predsedstvom
dosedanjega zunanjega ministra Mirones-
ca, ki je včeraj prejel mandat in je danes
nadaljeval svoja posvetovanja s predstavi-
niki dosedanje parlamentarne večine. Na-
rodna kmečka stranka je imela danes
konferenco, na kateri je odobrila Mirones-
covo prizadevanje in mu obljubila vso
podporo. Kakor zatrjujejo, bo ostala v ce-
loti dosedanja homogena vlada narodne
kmečke stranke z edino razliko, da bo Mi-
ronescu poleg zunanjega ministrstva pre-
vezel še ministrstvo predsedstva. Dosedanji
notranji minister Vajda Vojvod je sicer
izrazil željo, da bi se obenem z Manijom
umaknil, vendar pa so ga politični prija-
telji prosili, naj ostane še nadalje v vla-
di.

O ostavki Mania zatrjujejo iz njegove
okoliščine, da je hotel zaradi bolezni pred
meseči nastopiti odmor, vendar pa je ta-
krat na željo kralja še ostal, ker se je ni-
silo, da se bo kronanje kralja Karola vr-
šilo najkasneje meseca septembra. Ker

pa se je kronanje zavleklo, dočim se je
zdravstveno stanje Manija poslabšalo, se
je sedaj odločil za ostavko. Kriza vlade to-
rej nima nikakega globljega pomena in bo
Mironescova vlada dosledno nadaljevala
dosedanjo politiko tako na znotraj kakor
na zunanji. Ker razpolaga vlada v parla-
mentu z dovoljno večino, ne bo imela v iz-
vajanju svojega programa nikakih resnej-
ših ovir.

Bukarešta, 9. oktobra s. Izvršni odbor
narodne kmečke stranke se je danes se-
stal ob prisotnosti voditeljev organizacij
iz vse države, da se posvetuje o položaju,
ki je nastal s poverjenjem mandata za
sestavo nove vlade Mironescu. Soglasno je
bilo ugotovljeno, da je treba sestaviti re-
žim kontinuitete, zgrajen na sedanjih parla-
mentarni večini in na sporazumu med
krono in narodno kmečko stranko o pro-
gramu in delovnih metodah. Z zadovolj-
stvom je bilo vzeto na znanje, da je bila
mislija za sestavo vlade poverjena Mi-
ronescu, in bil sprejet sklep, naj se sestava
vlade pospeši.

Fašistična zaupnica Grandiju

Veliki fašistični svet odobril Grandijevo poročilo o itali-
janski zunanji politiki

Rim, 9. oktobra AA. Veliki fašistični svet
je sklenil, da se osnuje nova mladinska fa-
šistična borbena organizacija, v katero bi
stopili mladeniči od 18. do 21. leta.

Veliki fašistični svet je poslal pozdrave
bolgarskemu kralju Borisu, ki se bo v krat-
kem poročil z italijansko princeso Giovanno
Zunanji minister Grandi je včeraj poro-
čal o italijanski zunanji politiki in prejel po-
hvalo velikega fašističnega sveta, ki je v
vseh točkah popolnoma odobril njegovo
poročilo in soglašal z njegovim stališčem
pri pogajanjih za pomorsko pariteto s Fran-
cijo. Veliki fašistični svet je izrazil mnenje,
da Italija ne more sprejeti sporazuma, ki ne
sioni na principu paritete.

Rim, 9. oktobra AA. Vsi italijanski listi
prispeljuje velik pomen izvolitvi novih čla-
nov fašističnega direktorija, ki bodo sode-
lavci glavnega tajnika fašistične stranke
Giurattija. Večina članov je iz novih krajev
ali pa so se udeležili bojev v fašistični služ-
bi v novih krajevih in kvartirskih provinci. V
direktoriju se nahajajo razen generalnega

sekretarja fašist. stranke Giurattija, ki se
je udeležil ophoda d' Annunzija na Reko in
brnil tezo Reke na mirovni pogajanjih v
Parizu, tudi podtajnik fašistične stranke Ili
Bacci, fašistični poslanec za kvartirsko
provincio, rojen na Reki, Arturo Marticassi,
dosedanji sekretar italijanske akademije
znanosti in višji fašistični tajnik na Reki,
ter Umberto Klinger, ki se je udeležil poha-
da na Reko.

V rimskih političnih krogih so bile te vo-
litve sprejete z zadovoljstvom. Italijanski
listi s posebnimi simpatijami pozdravljajo
Baccija, novega podtajnika fašistične stran-
ke, in mu pripisujejo velik vpliv v tem
trenutku. Rimska »Tribuna« poudarja izred-
ne lastnosti Giurattijeve osebe in pravi: Ker
je predsednik Mussolini v tem trenutku mi-
slil nani, pomeni to, da se bosta morali
stranka in država še bolj cementirati za
preizkušnjo. Giuratti bo zanesljivo najpri-
mernejša oseba za velike dogodke in za
zgodovinska leta, ki prihajajo.

Pred sestankom nemškega parlamenta

Brüningova vlada bo podala svojo deklaracijo bržkone v sredo

Berlin, 9. oktobra d. Državni predsednik
Hindenburg je sprejel včeraj dopoldne dr-
žavnega kancelarja dr. Brüninga, ki mu je
poročal o pogajanjih z voditelji posameznih
strank. S tem so zaključena pripravljana
dela za otvoritev novoizvoljenega državnega
zbora. Splošno pričakujejo, da bo pre-
čital kancelar dr. Brüning vladno deklaracijo
še v sredo, ker se bo zavleklo v po-
nedeljek pomensko klicanje 577 državnih
poslancev in izvolitev predsedstva zbornice
preko torika.

Vlada bo v svoji kratki izjavi očrtala pro-
gram za finančno in gospodarsko sanacijo
ter poudarila, da bo vodila tudi v bodoče
zunanjo politiko po smernicah, ki jih je za-
črtal že pokojni dr. Stresemann. S to izjavo
hoče vlada demantirati vse vesti o priprav-
ljenosti pristanka k odstopu zunanjega mi-
nistra dr. Curtiusa, proti kateremu so zla-
sti borbeno razpoloženi desničarski elemen-
ti in celo del nemške ljudske stranke. Ob
tej priliki se širijo med poučenimi krogi
tudi vesti, da se je vršila na zadnji seji Bir-
ningove vlade po poročilu dr. Curtiusa o
uspehih nemške delegacije na zasedanju
Društva narodov v Ženevi dolga razprava
o nemški zunanji politiki. Vlada je na tej
seji soglasno ugotovila, da ni mogoče v se-
danjih okoliščinah izvajati nobene druge
zanje politike kakor jo je začrtal že dr.
Stresemann.

Mnogo pozornosti je zbudila resolucija
vodstva nemške uradniške zveze, ki odlo-
čno zavrača vladni namen, reduciranja plač
uradništva, ter očita, da je postopanje vla-
de nesocialno in krivično.

Monakovo, 9. oktobra s. Kakor poroča
»Völkischer Beobachter«, so narodni so-
cialisti sklenili, da predlagajo v državnem
zboru nezaupnico Brüningovi vladi.

Dr. Schober o svoji kandidaturi

Dr. Schober računa predvsem na dosedanje volilne abstinente

Dunaj, 9. oktobra. Bivši zvezni kance-
lar dr. Schober je imel na zborovanju dr-
žavne zveze avstrijskih trgovcev svoj prvi
volilni govor. Uvodoma je opisal, kako je
bil nastopil v tretji mesto zveznega kance-
larja ter podal kratek pregled svojega
delovanja od 7. septembra 1929 pa do ne-
pričakovane padca zaradi Strafellove
afere. Obširno se je bavil z borbo za re-
formo ustave, ki jo je izvedel z dvetre-
tjinsko večino, ne da bi pristal na kak-
e zahteve socialistične opozicije. Govoril je
o sprejemu novega tiskovnega zakona,
zakona proti terorizmu in o uspehih, ki jih
je dosegel za Avstrijo v Haagu in evrop-
skih prestolnicah, kjer se je mudil.

Za jesensko zasedanje Narodnega sveta
je pripravil načrt zakona o državnih že-
leznicah in načrt za reformo brezposelnos-
te zavarovanja, ki bi onemogočil v bodo-
če vsako izrabljanje. Na poziv gospodar-
skih krogov, da bi prevzel prvo mesto na
listi snujočega se bloka meščanskih strank,
je izjavil, da sicer ni noben poklicni po-
litik in tudi ne misli postati v bodoče.
Njegovo osebno prepričanje je, da je nje-
govo staro avstrijsko uradniško prepriča-
nje mnogo več vredno kakor vsaka politika.
Kljub temu se je odločil, da pre-
vezme vodstvo v novem bloku, ker zahtev-
vajo to gospodarski interesi in ker hoče
ta ta način doseči, da bi nastopili pri se-

danjih volitvah tudi oni krogi, ki so se
doslej vzdrževali od volitev. Na ta način
upa preprečiti dotok teh dosedanjih volil-
nih abstinentov k socialistom ter zbrati
okoli sebe tudi one meščanske elemente,
ki bi morda sicer pri teh volitvah volili
socialiste.

Budimpešta, 9. okt. M. »Az Ujsag« po-
roča, da se je voditelj avstrijskega Heim-
wehra in sedanjí notranji minister knez
Starhemberg pretekli četrtek in petek mu-
dil na Madžarskem, kjer se je v spremstvu
nekega bivšega avstrijskega ministra in
bivšega nemškega vojnega ministra genera-
la Seecta udeležil lova na posestvu neke-
ga madžarskega politika, čigar ime list ne
navaja. Dvodnevno bivanje avstrijskega
heimwehrovskega ministra so držali v ta-
ki tajnosti, da je zanj zvedel ministrski
predsednik grof Bethlen šele naknadno, ko
je Starhemberg že odpotoval.

Dunaj, 9. okt. M. Današnji jutranji me-
ščanski listi kakor »Neue Freie Presse«,
»Neues Wiener Tagblatt« in organ agrarne
stranke »Ekstrablatt« so bili zaplenjeni,
ker so objavili nova razkritja o akciji, ki
jo je pripravil major Pabst v dogovoru z
italijanskimi fašisti za uvedbo fašistične
dikature v Avstriji. Državno pravdnštvo
je vse te liste zaplenilo po nalogu notra-
njega ministra kneza Starhemberga.

NJ. VEL. KRALJ V JUŽNI SRBIJI

Številne avdijske pred odhodom iz Niške Banje — Sprejet je bil
med drugimi tudi Aca Stanojević — Velike ovacije kralju v Skoplju
Skrb Nj. Vel. kraljice za šolsko mladino

Niš, 9. oktobra. p. Sinoči ob 8. je Nj.
Vel. kralj zapustil Niško Banjo in stopil
v dvorni vlak v Starem Monopolu pri
Nišu.

V toku včerajšnjega dne je kralj nav-
zlic svojem rednemu kopanju v zdra-
vilišču sprejel v avdijski več oseb. Že
ob 8. zjutraj je bil sprejel Aco Stano-
jević iz Knjaževca, ki je po avdijski
obiskal tudi predsednika ministrskega
sveta generala Živkovića.

Popoldne sta odpotovala v Niško Ba-
njo in bila sprejeta v avdij. princ Pav-
le in zunanji minister dr. Marinković.
Naposled je vladar sprejel tudi člane
kopališčne uprave, predsednika občine
Niške Banje in nekatere zdraviliške gos-
te.

Zvečer ob 8. je Nj. Vel. kralj priredil
večerjo v dvornem vaku. Udeležili so
se je razen kralja princ Pavle, ministr-
ski predsednik Živković, zunanji mini-
ster Marinković, ban moravske bano-
vine Nestorović ter stari komandant pe-
te armije, general Jovanović in Kostić.

generali Jurešić, Ječmenič in Kostić, ni-
ški župan in odvetnik Plasijević, v če-
gar vili je kralj stanoval za dobo svoje-
ga bivanja v Niški Banji.

Iz Niša je Nj. Vel. kralj odpotoval v
Skoplje in Kosovsko Mitrovico, kjer bo
10. t. m. prisostvoval svečani otvoritvi
rudnika.

Skoplje, 9. oktobra. M. Dopoldne ob
9. se je Nj. Vel. kralj nenadoma pripeljal
s svojim spremstvom v Skoplje. Na kol-
odvoru so kralja pričakovali in pozdra-
vili ban Zika Lazić, zastopnik koman-
danta armije general Nedić in župan
Živković. Na peronu je bila postavljena
častna četa 21. pešpolka z zastavo in
godbo, ki je ob prihodu kraljevega vlaka
intonirala državno himno. Kralj se je
pozdravil z navzočimi dostojanstveni-
ki ter se nato, viharno pozdravljen
od množice prebivalstva, ki se je zbrala
pred kolodvorom, z avtomobilom odpe-
ljal na banksko upravo.

Beograd, 9. oktobra p. Kakor vsako
leto je Nj. Vel. kraljica tudi letos poka-

zala izredno zanimanje za zdravstvene
in socialne prilike šolske mladine. Kral-
jica Marija je te dni pozvala na Bled
voditeljske šolske klinike v Beogradu
dr. Natalijo Nikolijevičevo ter si dala
poročati o zdravstvenem stanju šolske
dece in o materialnem položaju sred-
nješolske mladine. Pri tej priliki je da-
rovala za prehrano šolskih otrok v
Splitu in Cetinju po 5000 Din, v Celju
in Mariboru pa po 2500 Din. V vseh
teh krajih se bodo osnovali posebne
šolske kuhinje, ki bodo nosile naslov
Nj. Vel. kraljice. Doslej obstojajo take
kuhinje v Beogradu, Zagrebu, Ljublja-
ni, Sarajevu in Skoplju. Vsaka teh ku-
hinj bo v bodoče redno prejemala pod-
poro Nj. Vel. kraljice. Nj. Vel. kraljica
hoče doseči, da se pri vsaki šoli osnu-
je kuhinja za siromašno šolsko deco.
Ob priliki avdijske dr. Nikolajevičeve
je kraljica med drugim izjavila: »Sol-
sko dete mora biti zdravo in noben
dijak ne sme stradati.«

Minister Nikola Preka na inspekcijskem potovanju v Sloveniji

Ogled zdravstvenih ustanov v Ljubljani in Celju — Državna podpora
za najnujnejše zdravstvene potrebe dravske banovine — Vprašanje
vodovodov

Ljubljana, 9. oktobra AA. Davi je prispel
v Ljubljano minister za socialno politiko in
narodno zdravje g. Nikola Preka v spre-
stvu generalnega inspektorja zdravstva g.
dr. Stamparja in šefa kabineta g. dr. Mažar-
a. Na kolodvoru sta g. ministra pozdravila
vršilec dolžnosti bana g. dr. Otmar Pirkma-
jer in načelnik oddelka za socialno politiko
in narodno zdravje g. dr. Dolšak. G. mini-
ster si je ogledal splošno bolnico, zavod
za zdravstveno zaščito mater in dece, higi-
enski zavod, umobolnico na Studencu, žen-
sko bolnico in žensko polikliniko. Vse
zdravstvene zavode je našel v splošnem v
vzornem redu. Priznal pa je potrebo po nji-
hovi razširitvi in modernizaciji ter obljubil
primerno pomoč države.

Po ogledu OUZD je g. minister v spre-
stvu g. dr. Stamparja in g. dr. Mažarja po-
setil vršilca dolžnosti bana, g. dr. Pirkma-
jerja, ki mu je pri tej priliki pojasnil razne
potrebe banovine ter zlasti omenil potrebo
podržavljenja splošne bolnice in umobolni-
ce, kakor tudi potrebo sistematičnega dela

za preskrbo prebivalstva s pitno vodo. V
tej zvezi se je g. minister zanimal za načrt
vodovoda v Suhi krajini, čegar izvedbo pa
zavirajo visoki gradbeni stroški. Nadalje
je bilo govora o projektu vodovoda za Ptuj
in za vasi na Ptujem polju, G. minister
je obljubil, da bo država za realizacijo te-
ga načrta prispevala celi, s čimer bodo iz-
datki krajevnih činiteljev znatno znižani.

V nadaljnjem razgovoru je g. minister iz-
javil, da je ministrstvo za socialno politiko
in narodno zdravje pripravljeno zgraditi v
Ljubljani novo šolsko polikliniko, ako bo
dala mestna občina na razpolago potrebno
zemljišče, banska uprava pa prispevala h
gradbenim stroškom. Naposled je g. mini-
ster vzel na znanje začasno razširjenje
umobolnice z nakupom gradu Novo Celje
ter obljubil tudi v tem pogledu finančno po-
moč države.

Popoldne je g. minister s svojim spre-
mstvom odpotoval z avtom proti Celju, da
si spetoma ogleda zdravstveni dom v Luko-
vici, nato pa zdravstvene ustanove v Celju.

Krvavi boji v Braziliji

Državljska vojna v polnem razmahu — Vstaši odrezali vladne čete
od oporišča

Pariz, 9. oktobra. AA. Po vesteh iz New-
yorka je v bojih z revolucionarji v Pernam-
buco izgubila tamonjska garnizija 150 mož.
Revolucionarji so napadli Pernambuco s
strojnimi puškami in blindiranimi avtomobi-
li. Pri napadu so sodelovali tudi dijak, ki
so se pridružili revolucionarjem. Vlada je
odposlala proti Pernambuco vojno ladjo,
da nastopi proti revolucionarjem. Ojačenja
je odposlala tudi v Florinopolis. Po vesteh
iz Porta Allegra razpolagajo revolucionarji
s 100.000 možmi. Zdi se, da so ujeti ge-
nerala Rondona z vsem štabom. Po vesteh
iz Pamiro so baje federalne čete ponovno
zavzele mesto in napredujejo proti Borba-
zeni. Širijo se tudi vesti, da je bila revolu-
cija v državi Rio Grande de Sul zadušena.
Iz Ria de Janeiro poročajo, da federalne
čete hitro napredujejo proti Minasgerausu.
Letala federalne vojske mečejo bombe s
strupenimi plini na kraje, ki so jih zavzeli
revolucionarji, in rušijo mostove med Ri-
om Grande de Sul in Minasgerausom, da
prekinejo promet.

London, 9. oktobra. AA. Po poročilu iz
Brazilije so uporniki obstreljevali zvezna
letala. Nekaj letal je bilo zadetih in so mo-

rala pristati na ozemlju upornikov. Letalci
so bili ujeti. Množica je pobila predsedni-
ka države Parahybe.

Newyork, 9. okt. AA. Iz Brazilije poro-
čajo, da revolucionarji naglo prodirajo.
Danes so zasedli važno železniško križišče
med Sao Paolom in Rio de Janeirom in ta-
ko ločili glavne vladne čete od njihovega
oporišča. Vest, da je brazilski predsednik
demisijoniral, ni bila potrjena.

Newyork, 9. oktobra. g. Iz poročil, ki pri-
hajajo vsako uro z brazilске meje, se vidi
resnost položaja, v kateri se nahaja brazil-
ska vlada. Uporniki nadaljujejo svoj po-
hod na Sao Paulo ter so doslej naleteli le
v državi Parani na malenkostni odpor. Tu
je prišlo do bitke med uporniki in vladni-
mi četami. 50 vojakov je bilo ubitih, pri-
bližno 100 pa ranjenih. Tudi na strani
upornikov so izgube precej velike. Bitka
se je končala z zmago upornikov, ki nade-
lujejo svoj pohod. Brazilska prestolnica
Rio de Janeiro je resno ogrožena. Vladne
čete so demoralizirane in je med njimi že
prišlo do uporov. Veliko število letal je do-
bilo povelje, naj bombardirajo taborišča
upornikov. Trije torpedni rušilci so se pri-
družili upornikom.

Balkanska novinarska zveza

Atene, 9. oktobra. č. Na sestanku no-
vinarjev balkanskih držav, ki so pris-
stvovali balkanski konferenci v Atenah,
je bilo sklenjeno, da se osnuje balkan-
ska novinarska zveza. Pripravljalni od-
bor, ki ga bodo tvorili zastopniki novi-
narskih strokovnih organizacij posamez-
nih balkanskih držav, se bo v kratkem
sestal v Sofiji, pozneje pa v Carigradu,
da sestavi pravila zveze in čimprej skli-
če balkanski novinarski kongres.

Rimska zaroka in balkanska konferenca

Pariz, 9. oktobra. AA. »Havas« poro-
ča iz Aten, da tam mnogo govore o
tem, da je razglašena rimska zaroka
baš v onem času, ko se je začela aten-
ska konferenca. V Atenah sodijo, da
kaze taka koincidenca fašistično namer-
o upropasti delo balkanske konfe-
rence.

Kralj Boris poseti papeža

Pariz, 9. oktobra. AA. Iz Rima poroča-
jo o govoricah, da bo bolgarski kralj Boris
pri svojem posetu v Rimu, obiskal tudi Va-
tikan in ob tej priliki dal papežu ustmeno
obljubo, da bodo vsi otroci iz njegovega
zakona s princezino Giovanno vzgojeni v
katoliškem duhu.

Italijanski kralj je poslal bolgarskemu
poslaniku v Rimu generalu Vlkovu brzo-
javko, v kateri pravi, da se veseli dogo-
lka, ki bo ponovno okrepil razmerje med
obema narodoma. General Vlkov je odgo-
voril, da se veseli tega dogodka, ki bo po-
novno prinesel srečo bolgarskemu narodu
in uvrstil prijateljske zveze med obema
narodoma.

Milan, 9. oktobra. s. Poroka bolgarskega
kralja Borisa z italijansko princeso Giovan-
no je določena za konec oktobra ali začetek
novembra. Poroka bo v Italiji, vendar ne
v Rimu, temveč najbrže v kraljevski polet-
ni rezidenzi v San Rosore pri Pisi ali pa v
Pisi sami. Govori se tudi o Assisiju, ker
je princesa Giovanna velika čestilka sv.
Franciška Asiškega.

Novi bankovci

Beograd, 9. okt. AA. Včeraj je bila pre-
nesena v Narodno banko prva partija nov-
čanic, ki jih je natiskal novi zavod Narod-
ne banke v Topčideru. Gre za novčanice
po 10 in 100 Din v znesku 40 milijonov
Din. Te novčanice bodo po sklepu upra-
nega odbora Narodne banke izročene v
promet 1. novembra. Zavod Narodne ban-
ke v Topčideru izdeluje sedaj drugo par-
tijo teh novčanic po 10 in 100 Din v no-
vim napisom: »Narodna banka kraljevine
Jugoslavije«. Ta partija bo izročena v pro-
met šele prihodnje leto po glavni skupšči-
ni Narodne banke.

Ena milijarda v roštni hranilnici

Beograd, 9. okt. AA. V septembru je pri-
stopilo 4024 novih vlagateljev. Zdjaj ima
Poštna hranilnica 113.384 vlagateljev. Vso-
ta vlog je poskočila za 6.53 milijona dinar-
jev, tako da znašajo vloge koncem sep-
tembra 1843 milijona. V septembru je bilo
otvorjenih 109 novih čekovnih računov, ki
jih je zdaj 18.854. Čekovni promet je zna-
šal v septembru nad 6 milijard. Skupno
znašajo vloge na hranilne knjižice in vlo-
ge na čekovni račun eno milijardo dinar-
jev.

Pogreb v Bruslju ubitega fašista
Bruselj, 9. oktobra AA. Včeraj je bil po-
greb ubitega fašista Aurilia. Truplo je bi-
lo po končanih cerkvenih opravilih prepe-
ljano v Italijo. Napadalcu je uspelo po-
begniti.

Zvišanje obrestne mere v Nemčiji
Pariz, 9. oktobra AA. Iz Berlina poro-
čajo, da je nemška Narodna banka pov-
šala eskomptno mero od 4 na 5 odstotkov.

Desetletnica plebiscita

Težak je spomin za nas na oni 10. oktober pred desetimi leti, ko nas je zadela poraz v koroškem plebiscitu. Ta datum ostane za nas obletnica grenke vsebine, obletnica, ki nas spominja vedno znova na našo nesrečno usodo tekom stoletij, pa tudi na pogreške, ki smo jih storili v dobi, ko so se nam že pokazale zarje boljše bodočnosti. Pisati točen historijat nesrečnega plebiscita bi moralo pomeniti za nas, napisati zgodovino vsega našega narodnega prepoda in njegovih peripetij. Kdor se ne zamisli v vse to, se tudi ne more živeti v notranje vzroke nesrečnega 10. oktobra.

Naše neposredne rekriminacije morajo začeti šele z dobo, ko se je pričela rušiti dotlej tako mogočna zgradba vojaške in politične sile centralnih držav. Bila je prva prilika, da smo dobili vodstvo svoje usode v lastne roke, toda bili smo mladi in neizkušeni in nismo poznali pravih faktorjev, ki tehtajo v samoodločevanju narodov. Zanašali smo se preveč na številke, ki so pričale po našem mnenju vsemu svetu, da je slovenska Koroška naša in da nam sodi po božji in človeški postavi; trdno — in pozneje se je izkazalo, da naivno — smo pričakovali, da bo treba mogočnim in pravičnim gospodom pri mirovni konferenci pogledati samo te številke in Koroška nam bo dodeljena. Naši nasprotniki, javni pospusta, so se poprej nego mi zavedli, da je treba deželo, do katere narod reklamira svojo pravico, prijeti na preizkušen, otipljiv način v roke in na osnovi dejanske posesti zahtevati potrditev pravne posesti. Tako smo usodno zamudili priliko, zakaj kmalu se je pokazalo, da so nas številke pustile na cedilu.

Vsakdo, kdor pozna razvoj narodnih prepodob, se zaveda, da je plebiscitarno reševanje vseh stičnih problemov krivično in da preporejajoči se narod vedno podleže. Ni v tem porazu znamenje njegove inferiornosti, niti premajhne borbenosti, marveč enostavno samo nujen logičen zaključek, da je tradicija močnejša od naprednejšega odpora duha, dokler ni razvoj dosegel primerne stopnje. Koliko bolj velja to v koroškem primeru, kjer je naši stvari nasprotovala množica neugodnih okoliščin. Ne bomo jih naštevali, vsem so nam še v spominu. In ako danes mirno pretehtamo vse te momente, bomo morali konstatirati, da se je v tako neugodnih okoliščinah zbrala pod geslom:

za Jugoslavijo! Ostala je sicer za nekaj malega v manjšini, ali južno od Drave si je pridobila večino.

Avstrijski in posebno koroški Nemci so dali Slovincem v dobi plebiscita slovesno obljubo, da bodo spoštovali za naprej njihovo narodnost ter jim dali pravice, ki jim gredo. Na žalost moramo po desetih letih konstatirati, da se je ta obljuba napram Slovincem na Koroškem grdo prelomila. Tožbe, ki prihajajo neprestano iz dežele in govorijo o zapostavljanju Slovincem v vseh področjih, se vrstijo dan za dnevom, leto za letom in tvorijo žalostne anale o tem, kako se godi slovenski narodni manjšini onstran Karavank. Proces raznarodovanja se vrši z vsemi najrafiniranejšimi sredstvi in vsi faktorji javne službe sodelujejo v njem po sistematičnem načrtu. In vendar so po letu 1918, ravno Nemci oni, ki najbolj vneto pripovedujejo, da morajo biti narodne manjšine deležne pravičnega vpoštovanja in da bo le po tem potu mogoče premostiti nacionalna nasprotstva v Evropi. Ko je pred nedavnim eden od evropskih diplomatov postavil tezo, da se morajo narodne manjšine asimilirati, je ravno nemška delegacija z največjo ogorčenostjo zavrnila to naziranje in Avstriji so ji z vneto pritjevali. Ali kako se strinja s tem sistematično ponemčevanje Slovincem na Koroškem, ki se vrši brez zadržka vsa leta po 10. oktobra l. 1920, in ki bije v obraz vsemu, kar postavlja tudi avstrijska delegacija kot svojo zahtevo glede obravnavanja narodnih manjšin?

Odnosaji med Avstrijo in Jugoslavijo niso slabi in vsakdo, ki ga iz Avstrije zanese pot čez našo mejo, se pohvali. Da Jugoslovenci nismo slabi sosede in da je mogoče z nami prav dobro izhajati. Prav tako se ne morejo pritoževati Nemci, ki so ostali med nami, nad svojo usodo. Ali ni spričo tega že poslednji čas, da se spametuje tudi gospoda v Celovcu in prične izvajati svoje principijelo stališče napram manjšinskemu problemu tudi doma, tudi na Koroškem, kjer je usoda manjšine najbolj žalostna? Naj si ne delajo v Celovcu iluzij, kakor da smo resignirali na nacionalno eksistenco svojih koroških rojakov; mi se nikdar ne bomo sprijaznili s tem, da bi jih Nemci asimilirali, marveč ne bomo nehali zahtevati, da se jim dajo narodne pravice, ki jim gredo. Usoda koroških Slovincem je kljub 10. oktobru 1920 tudi del naše usode.

Kakšen je bil umorjeni Sottosanti?

Zagrebske »Novosti« navajajo strahovite slike o značaju ustreljenega učitelja, ki se je bil osovražil pri vsem prebivalstvu

Zagreb, 9. oktobra. d. V zvezi z atentatom na fašističnega učitelja Sottosantia in novimi preganjanji Slovincem v Julijski Krajini, poročajo »Novosti« zanimive podrobnosti o ozadju tega atentata. Učitelj Sottosanti, ki je prišel v Vrhpolje iz Sicilije, je bil zaradi svojega postopanja s šolsko mladino zelo osovražen. Predstavlja je bil v Vrhpolju nekako pred kakim letom dni iz Cola, kjer je služboval pri tamošnji milicijski straži. Ob svojem prihodu v Vrhpolje je bil tak siromak, da se je ljudem močno smilil, ker ni imel niti toliko, da bi se mogel pošteno najesti. Naši ljudje so ga ljubezljivo sprejeli ter mu nudili celo brezplačno hrano in stanovanje. Sprva se je kazal hvaležnega, kmalu pa se je docela spremenil pri prihodu slovenske deke, ki ga ni razumela, ker je govoril samo italijansko, spozvali iz izrazi, kakršni so slovenski pohabljenici, sproklete svinje in slično. Otrk, ki je spregovoril med poukom samo eno slovensko besedo, je bil kaznovan z 20 do 40 udarci po prstih. Nekega dne je pretepel nekdo deklico tako silno, da je obležala nezavestna in jo je nato še obdelaval s svojimi okovanimi čevlji.

Starši so odvedli trpinčenega otroka k okrožnemu zdravniku v Vipavo, ki pa je

odklonil vsako posredovanje z izgovorom, da se ne peča s šolskimi zadevami. Često so se dogajali tudi primeri, da je učitelj Sottosanti pljuval otrokom v usta, če so spregovorili kako slovensko besedo. Kazen pa je poostil ponovno še s tem, da so morali otroci njegov pljupek požirati. Ker je bil Sottosanti itetičen, si je pač lahko predstavljati, kako ogorčenje je izzvalo njegovo nečloveško postopanje med prebivalstvom. Na vse pritožbe, ki so jih rodili nesrečne dece pošiljal šolskemu nadzorniku v Vipavo, ni bilo nobene odgovora. Šolska oblast v Trstu pa se sploh ni zmenila za pritožbe uboge slovenske raje. Šele na ponovne sadistične zločine, ki jih je zagrešil Sottosanti in katerih sploh ni mogoče opisati, je interveniral vipavski glavar in vsaj za nekaj časa omejil početje ubitega Sottosantia. Zadeva pa je kmalu zaspala in Sottosanti je pričel zopet s staro prakso, dokler ni bil v nedeljo zvečer ustreljen iz lovske puške, kar še posebno ojačuje domnevo, da gre za osebno maščevanje zaradi tega njegovega postopanja, ne pa za političen atentat.

Pred liberalno vlado v Španiji

Preosnova vlade prihodnji mesec — Spopadi med stavkajočimi delavci in policijo

Madrid, 9. oktobra. d. »Heraldo de Madrid« objavlja vest, da bo vodja liberalne stranke Santiago Alba dospel 15. novembra v Madrid, kjer bo sestavljal novo špansko vlado. Santiago Alba bi kot preds. opravljal tudi posle finančnega ministra. Notranji minister bi postal Villanueva, minister za pravosodje Llado Valles, minister za gospodarstvo bišil republikanski nacionalist Jaime Carner, zunanji minister Gascon y Mari, mornariški admiral Ribera, minister dela Daniel Riu, prosvetni minister Royo Villanovu, vojni minister znani zmagovalec v Maroku general Sanjurjo, prometni minister pa znani prometni strokovnjak Nicolau.

To vest potrjujejo tudi dopisniki raznih inozemskih »stov«, ki pristavljajo, da ta kombinacija za enkrat še ni popolnoma gotova, ker se kralj še ni mogel odločiti, da bi pozval sedanjo vlado k odstopu. Kralj se namreč boji, da bi ne bila nova vlada preliberalna v postopanju z republikanci, ki resno ogrožajo špansko dinastijo. Opaža se tudi močan pritisk klerikalnih in konzervativnih krogov, ki skušajo kralja pregovoriti, naj bi ne poveril mandata za sestavo vlade Santiagu Albi. Posebno izrabljajo dejstvo, da je postavil Alba kot pogoj za sestavo vlade zahtevo, naj kralj Alfonz odloži vrhovno poveljstvo nad vojsko in mornarico.

Madrid, 9. oktobra. o. V Logronu je izbruhnila splošna stavka v znak solidarnosti z stavkajočimi kovinskimi delavci. Doslej je prišlo do spopadov.

Pariz, 9. oktobra. AA. Poročajo iz Hen-

daya, da so tja dosele vesti iz Malage o izrednih stavkajočih prometnih delavcih, ki so obmetavali s kamenjem avtomobile in tramvaje ter jih prisilili, da so se vrnili v remize. Guverner Malage je izdal odredbo, da aretirajo člane stavkovnega odbora. Pri dogodkih spopadih med stavkajočimi in tramvajskim osebjem, ki je šlo na delo, je morala posredovati policija, pri čemer sta bila dva delavca ranjena. Nekoliko pozneje je nastal v drugem delu mesta velik pretep med delavci, ki stavkajo in policijo, ker so delavci odbili zahtevo oblasti, da se razidejo. Z obeh strani je padlo več strelav. En delavec je bil ubit.

Proces proti Bassanesiju

Curih, 9. okt. s. Kakor javlja tesniska »Libera Stampa«, je švicarski zvezni državni odvetnik objavil obtožbo proti Italijanu Bassanesiju in 7 tovarišem. Bassanesi je svojčas živel v Parizu ter je bil oster nasprotnik fašističnega režima. Kakor znano, je pred meseci napravil iz Pariza propagandni polet nad Italijo ter je vrgel nad Milanom na tisoče letakov proti fašističnemu režimu. Na povratku je v bližini prelaza Sv. Gotarda padel na tla. Letalo se je popolnoma razbilo, Bassanesi pa je bil aretiran. Obtožba veli, da je Bassanesi kršil nevtralnost švicarskega ozemlja in kompromitiral varnost Švice. Za kršitev švicarskega letalskega dekreta iz l. 1929 je določena kazen do 1 leta in globa do 10.000 frankov. Proces bo trajal približno 8 dni.

Centrala

OGLASNEGA ODDELKA »JUTRA«
V LJUBLJANI

se je preselila v novi lokal

Šelenburgova ulica štev. 3
(Telefon 3492)

Ekspozitura

OGLASNEGA ODDELKA »JUTRA«

posluje v dosedanjem lokal

Prešernova ulica št. 4
(Telefon 2492)

V OBEH LOKALIH OGLASNEGA ODDELKA
»JUTRA« SE SPREJEMAJO MALI OGLASI
TER NAROČILA ZA INSERATE IN DRUGE
OBJAVE.

„JUTRO“

V zaščito grafične industrije

Na pobudo centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu se je vršila te dni v Beogradu konferenca predstavnikov tiskarske industrije in tiskarskega delavstva. Na konferenci so razpravljali o perečih problemih tiskarstva v naši državi. Ker so razna državna podjetja v zadnjem času ustanovila skoro v vseh krajih svoje lastne tiskarne, so začela privatna tiskarska podjetja v zelo težaven položaj. Posledica tega je bilo ne samo propadanje tiskarske industrije, marveč tudi naraščajoča brezposelnost med grafičnim delavstvom. Konferenci so prisostvovali tudi zastopniki ministrstva vojske, socialne politike, prosvete in prometa. Po vsestranski debati je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje predloge za izboljšanje sedanjih prilik.

Resolucija predvsem ugotavlja, da so bile z državnim denarjem ustanovljene mnoge državne tiskarne deloma kot samostojna podjetja (drž. tiskarne v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu, markarnica itd.), deloma kot priključek raznim uradom (v Ljubljani, Zagrebu in Subotici ali pri pošti ali pri železniški direkciji, pri kazniščih v Mariboru in Novi Gradski itd.). Vsa ta tiskarska podjetja l. donajšo državi samo škodo, ker so vsa pasivna, 2. pa ogrožajo vsak dan huc obstoj privatnih tiskarn.

K l. točki ugotavlja resolucija, da se večina državnih podjetij vodi izven državnega proračuna in ne polaga letnih bilanc. Njihovi upravitelji niso odgovorni za uspeh ali neuspeh podjetja; te tiskarne ne plačujejo davkov in drugih javnih dajatev ter uživajo vrh tega še razne druge ugodnosti na račun države (brezplačen prevoz itd.). Kljub temu so večinoma pasivne, tako da država pri njih redno izgublja. Osnovane so bile navadno po nestrokovnjaki in brez stvarne potrebe in država je utrpela znatno škodo že pri investicijah.

K 2. točki pravi resolucija: Pri licitacijah stavijo državne tiskarne tako nizke ponudbe, da je vsaka konkurenca privatnih podjetij izključena, kar je razumljivo, če se vpoštevajo, da ne plačujejo davkov, da uživajo razne druge ugodnosti in da jim ni treba amortizirati investicij. Ugotovljeno je bilo že, da cene v ponudbah državnih tiskarn ne krijejo niti izdatkov za material, tako da izdelujejo tiskovine v lastno izgubo, ki jo morajo kriti država, odnosno davkoplačevalci, med katerimi so tudi privatne tiskarne. Dela državnih tiskarn pa tudi pričajo, da te ne razpolagajo z dovoljno izobraženim osebjem, ki si pri pomanjkanju potrebnih strokovnjakov tudi ne more pridobiti dovolj znanja. Ker inozemstvo večinoma po izdelkih državnih tiskarn presoja napredek naše grafične industrije, škoduje to tudi ugledu države. Iz istih razlogov je nedoumno, da se v državnih tiskarskih zavodih vzgaja grafični naraščaj. To je bilo z zakonom zabranjeno celo v bivši Avstriji.

Mnoge tiskarne obstajajo tudi v kazniščih, čeprav bi smele kaznišnice vaditi kaznjence samo v takih obdobjih, ki jih lahko po prestani kazni izvršujejo. Za grafično industrijo je potrebna popolna kvalifikacija in zato oni, ki so se krčkovstvala izučili v kazniščih, ne morejo nikjer dobiti službe.

Cetudi so tiskarne v naši državi na glasu, da so tehnično dokaj popolne, se zaradi splošne gospodarske krize nahajajo vsa zadnja leta sem v težavnem finančnem položaju, ki ga slabša država še s tem, da jim s svojimi državnimi tiskarnami odjeda delo in zaslužek. Vse državne tiskovine se tiskajo v državnih tiskarnah, privatnim tiskarnam pa ostajajo samo davki. Zato bi bilo pravilno, za državo rentabilneje in z narodno-gospodarskega stališča najbolj pametno, če bi državne oblasti krile svojo potrebo na tiskovinah izključno pri privatnih tiskarnah, ki naj med seboj tekmujejo v ceni in kakovosti. Konferenca zaradi tega prosi:

1. Državne oblasti naj podpirajo zasebno tiskarsko industrijo z oddajo del pot. tom javnih licitacij, da bi se mogla privatna tiskarska podjetja čimbolj razviti in s tem dvigniti kulturni nivo naše države, ker je razvoj tiskarstva merilo za prosveto vsakega naroda, vrhu tega pa važen narodno-gospodarski faktor.

2. Vse državne tiskarne, bilo pri posameznih podjetjih, kazniščih ali uradih, naj se ukinejo, odvarjanje novih državnih in banovinskih pa naj se zabrani, izvzemši Državno tiskarno v Beogradu, Zavod za izdelavo novčanice in kočkov ter Vojno-geografski zavod v Beogradu.

3. Vse tiskovine, potrebne za državna oblastva, naj se naročajo pri zasebnih tiskarnah v dotičnih banovinah potom javnih licitacij.

4. V vseh državnih grafičnih podjetjih, ki se bodo še obdržala, naj se strogo izvajajo določbe kolektivne pogodbe, skle-

Pred zaključkom jesenskih manevrov

Bravurozen prehod južne armade preko Drave – V pol-drugi uri narejen most na deročih valovih

Ptuj, 9. oktobra. Ob zori se je pri Dravi pričela odločilna borba med južno in severno vojsko. »So-vražni« leteči odred je bil utaborjen na levem bregu Drave v dolžini 6 km v smeri od ptujskega mosta proti Ormožu. Na vsem tem predelu je imel razpostavljenih 12 strojin. V ozadju ga je krila konjeniška artilerija. Vso noč se je vršilo patroliranje na obeh straneh. Ob 5. jutraj je južna vojska začela na treh predelih strahovito napadati in leteči odred je bil na posled priljčen k umiku. Pontonirji so v ogromnih kolnih na treh krajih prepeljali preko Drave skoro vso pešadijo južne vojske. Zaradi premočnega artiljerijskega ognja se je severni odred naglo umikal, da se utabori na gričih daleč zadaj za Ptujem.

Pod vasjo Zabovci se je na Dravi takoj po umiku severnega odreda pričela najzanimivejša akcija v letošnjih manevrih. Pontonirjem je pripadla naloga, da izvrše prevoz vse južne armade. Vrh ptujski pontonirji, pod poveljstvom majorja Šarca so po naredbi komandanta južne armade generala Stanisavljeviča celo noč pripravljali material za zgradbo pontonskega

mostu. Ob pol 11. dopoldne so na zvezanih pontonih kakor na brodu najprej prepeljali zaščitno pehoto in dve lahki artiljerijski bateriji. Ob 13.22 so nato nekaj nižje začeli s postavljanjem pontonskega mostu. Kljub silnemu vetru, ki je zanašal pontone po Dravi, in kljub deroči vodi so pontonirji dovršili most v poldrugi uri, da je preko Drave lahko prešla težka artilerija. Most je bil širok nad 3 m in dolg nad 120 m. Zgrajen je bil na 13 pontonih. Organizacija sestave mostu in prehod preko njega sta bila občudovanja vredna.

Prevoz čet in sestavo mostu so si ogledali vsi generali. Komandant južne armade general Stanislavjevič je prešel preko Drave z motornim čolnom že ob 12.45. Južna armada je bila skrajno napadana, a »sovražnik« se je čvrsto utaboril v polkrogu od Ptuja preko Zabernika do Polensake. Držal se je vtrajno. Računalo se je, da bodo manevri že takoj zaključeni, vendar pa bo odločitev padla šele jutri donoldne. Opošne bo velika revija čet pod Sv. Urbanom, popoldne bo sledila kritika, pojutrnjem pa se čete vrnejo v svoje garnizije.

njene med Savezom grafičnih radnika Jugoslavije kot vsedržavne organizacije grafičnega delavstva in Savezom grafičnih podjetij Jugoslavije kot vsedržavne organizacije delodajalcev ter naj se strogo držijo zakona o zaščiti delavcev, izdelujejo pa naj samo one posle, ki po svoji naravi zahtevajo vsestransko tajnost in državno kontrolo.

5. V vseh državnih grafičnih podjetjih naj se zabrani držanje grafičnih učencev. 6. Nemudoma naj se razveljavi razpis delegacije ministrstva financ v Sarajevu, po katerem se zabranjuje državnim in samoupravnim oblastem naročanje tiskovin pri privatnih tiskarnah.

Iz carinske službe

Beograd, 9. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili med drugimi postavljeni iz službene potrebe: pri glavni carinarnici v Ljubljani za višjega kontrolorja Viljem Bram, dozdaj na Sušaku; za kontrolorje: Milenko Jokić, dozdaj v Novem Sadu; Stevan Rafajlović, dozdaj v Sibeniku, in Bogdan Cvitković, dozdaj v Zagrebu; za glavnega skladiščnika pa Franjo Vavetić, skladiščnik v Ljubljani.

Premestitve v davčni službi

Beograd, 9. oktobra p. Z odlokom fin. ministra je premeščen za pomožnega arharivaja davčne uprave v Brežicah Rudolf Ahtik, do sedaj dodeljen davčni upravi v Celju. V Mursko Soboto je premeščen davkar Josip Sever iz Maribora.

Imenovanje v zdravstveni službi

Beograd, 9. oktobra p. Z odlokom ministra za socialno politiko je imenovan za pristava doma Narodnega zdravja v Mariboru dr. Valentin Varl.

Sledeči Jugoslovanski Patent prodaje se ili se daje licenca istih

Br. 4305: POSTUPAK I SPRAVA ZA IZRADU SAPUNA SA JEDINJE-NJIMA KOJA SADRZE KISE-ONIK

Firme Ernst Flammer i Dr. Christian Kelber iz Heilbronn a. N.

Informacije daje DR. JANKO OLIP, Beograd, Terazije 42. 14342

Géo London

edini francoski žurnalst, ki se je upal med čičaške bandite.

Pa kaj potem?

To Vam povem jutri.

13352

Šolski upravitelj Fran Stefančič

Ribnica, 9. oktobra. Nocoj ob pol 6. je umrl v Ribnici upokojeni šolski upravitelj g. Franc Stefančič. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4. na ribniški pokopališče. Na zadnji poti bo pokojnega vzgojitelja spremljala tudi šolska mladina z učitelstvom.

Bodi mu blag spomin!

Kongres srednjeevropskih borz

Dunaj, 9. oktobra s. Dne 11. in 12. t. m. se vrši v Zagrebu tretje zasedanje srednjeevropskih borz. Zagrebska borza vodi za letos predsedstvo tega združenja. Zasedanja se bodo udeležile borze v Zagrebu, Beogradu, Budimpešti, Bukaresti, Ljubljani, Pragi in na Dunaju.

Hmelj

Zatec, 9. oktobra h. Tendenca zelo čvrsta. Cene 390–600 Kč, na deželi zelo živahen nakup pri čvrstih cenah. Včeraj se je definitivno konstituiral s pomočjo državne pomoči sindikat hmeljarjev. Pogajanja bodo jutri končana.

Petrovec, 8. oktobra (Poročilo Udrženja vojvodinskih hmeljarjev.) Prošli teden je bilo prodanih kakih 50 meterskih stotov hmelja po nespremenjenih cenah. Nekateri inozemske trgovce so firme že odpoklicale, ostali ugovarjajo blago. Povpraševanja po starem hmelju ni. Kakor se doznava, nameravajo nekateri tukajšnji posestniki znova začeti širiti svoja hmeljišča, vendar tega ni nikomur priporočati že sedaj, ko nadpridelek stalno pritiska na cene. Češkoslovanska vlada je dala 10 milijonov Kč za podporo svojim hmeljarjem, ki so zaključili letos z izgubo svojo hmeljarsko bilanco.

Zatec, 9. oktobra. Živahno povpraševanje pri zelo čvrstem položaju po 12 Din z nagrado za kg za enkrat še traja. V rokah hmeljarjev je le še piclihi 500 meterskih stotov.

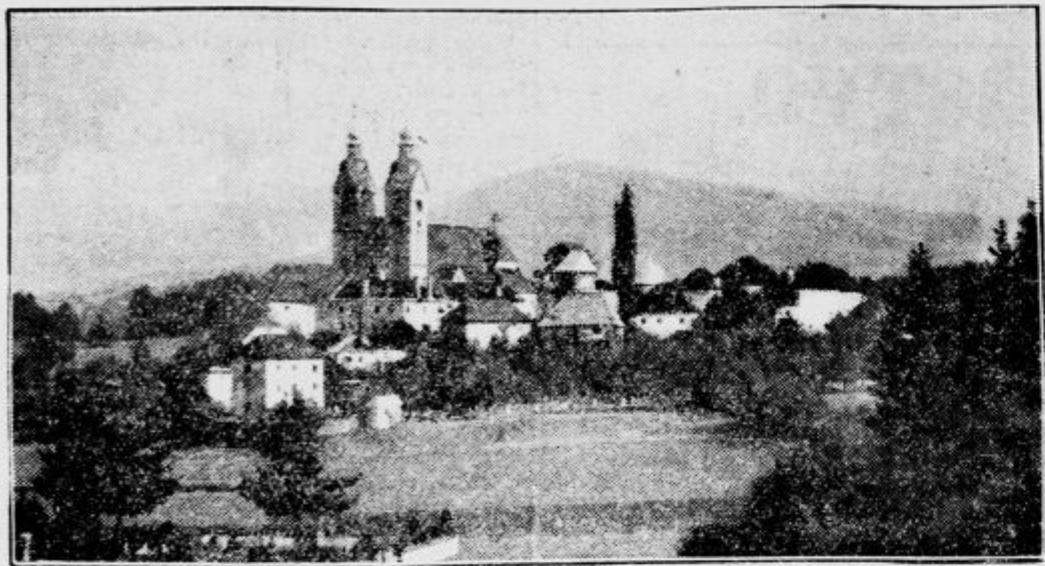
Vremensko poročilo

Zagrebska vremenska napoved: Oblačnost spremenljiva, vreme še nadalje nestalno in vetrovno.

Situacija: velika depresija gre preko severnih delov kontinenta; v južno-zapadni Evropi je pritisk narasel, kar je vzrok na daljnji nestalnosti vremena na kontinentu z močnimi jugozapadnimi vetrovi. Pri nas je pritisk narasel v južnih delih za 0.1 do 0.5, v severnih pa padel za 0.1 do 0.4 ter se giblje med 760 in 766 mm. Temperatura je padla samo v skrajno južnih delih za 1 do 6 stopinj, v splošnem pa je narasla ter se giblje v ozadju med 7 in 15. V Primorju pa med 12 in 18 stopinjami Celzija. Nebo je bilo jutraj samo v vzhodnih delih vedro, sicer pa oblačno, v gornjem Primorju deževno. Morje je bilo valovito, ponekod nemirno.

Dunajska vremenska napoved za petek: Izpremenljiva, deževno, vetrovno, hladneje.

OB DESETLETNICI KOROSKEGA PLEBISCITA

Zgodovinska Gospa Sveta, priča slavne prošlosti slovenskega kmeta na Koroškem.

Misli ob žalostnem jubileju

Na Koroškem, pred plebiscitno desetletnico.

Na Gosposvetem polju sameva vojvodski prestol, znamenita priča nekdanje zlate dobe trdnih slovenskih kmetovskih gospodarjev.

Pretekla so stoletja, izpremenili so se časi in ljudje v njih. Odsel je z gosposvetkega prestola deželni knez, ki mu je slovenski kmet naročal, da mora skrbeti za blagor domovine in biti ljudstvu pravičen sodnik. Zatonila je Koroška, ki je bila upravno-politično središče, okoli katerega so se grupirale ostale slovenske pokrajine. Prešla je doba, ko se je smel koroški vojvoda na samem cesarskem dvoru braniti v slovenskem jeziku.

Bavarsko-frankovska pohlepnost po tuji zemlji je prevarala premehek in prezaupljivega slovenskega kmeta in plemeča. Nemški nasilniki so pridrli v deželo in pričeli s kolonizacijo izpodrivati slovensko ljudstvo z rodne njegove grude. Doline in planine in kraji med njimi svedočijo s svojimi imeni, da je bila dežela nekoč čisto slovenska... In kaj je danes? Uradno so našli pred sedmimi leti komaj 37.000 Slovencev, to je desetino vsega prebivalstva, katerega je 370.000. V resnici je Slovencev v deželi še nad sto tisoč. Svobodni slovenski kmet je živel v blagostanju, letos pa so morali ugotoviti v deželni zbor vse stranke, da je kmet iz bivše cone A, to je slovenski kmet, najsiromašnejši izmed vseh kmetov v avstrijski državi. To je posledica nemškega sistematičnega pritiska. V strašnem suženstvu je bil skozi stoletja slovenski koroški kmet. Nemci so ga vkovali tako trdno, da ni mogel sneti s sebe okovov, ko mu je bila dana splebiscitna prilika za to. Za Badenijevih časov je zadrževala na ukaz iz Berlina po Avstriji vsenemška stranka, ki je posvetila posebno pažnjo Koroški kot svoji najjužnejši postojanki. Od takrat dalje je vidno pešala poslednja moč in veljavnost Slovencev v deželi, ki so bili dotlej v gospodarskem in prosvetnem oziru precej pred nemškimi sosedi. Petdeset let prej bi koroški Slovenci ne bili izgubili plebiscita. Leta 1848. je bilo med dijaštvom v Celovcu polovico slovenskega. Leta 1857. so naštevili v Celovcu 6000 Slovencev in 3000 Nemcev. V tisti dobi so učili otroke pisati in čitati tudi cirilico. Pred dobrimi 60 leti je bil Celovec vpoštevano središče koroških Slovencev, ki je prekašal v prosvetnem oziru marsikatero drugo slovensko mesto. Leta 1864. je bila otvorjena v Celovcu Slovanska Citalnica z veliko prireditvijo in ogromnim posetom. Navzoč je bil tudi deželni glavar z visokim uradništvom.

Pa so napovedovali tik pred plebiscitom nove, dobre čase Slovincem. Spomnili so se gosposvetkega prestola, s katerega se je naznanjala nekoč

Jugoslaviji. Teto smo čuli, kako je Jugoslavija lepo ugodila vsem nemškim željam. Zato pa koroški nemški voditelji sploh ne govore več o kulturni avtonomiji za koroške Slovence...

Kakor v šolah, tako se godi našemu jeziku tudi v uradih in sploh v javnem življenju. Izključni uradni jezik v deželi je nemščina.

Knezoškof Adam je izjavil leta 1917, da je dolžnost duhovščine, da v slovenskih župnijah vrši dušno pastirstvo in pridiguje slovensko. V zadnjih letih so iztrebili nemški duhovniki po številnih slovenskih krajih slovenščino iz cerkve in jo nadomestili z nemščino. Nemci so pregnali po plebiscitu iz dežele 42 slovenskih duhovnikov, celovski škof dr. Hefter pa je poklical iz svoje nemške domovine na Koroško nad 70 duhovnikov.

Slovensko inteligenco so, po plebiscitu pregnali. Tako nimamo učiteljev, nimamo profesorjev, nimamo uradnikov, nimamo odvetnikov, naše duhovščine je mnogo premalo, inteligencega naraščaja ni zadosti. Nimamo tiska. Pot na učiteljske in v državno nameščenje je Slovincem zaprta. Nimamo zastopstva v glavnih deželnih šolskih in gospodarskih korporacijah. Naša gospodarska in politična organizacija potrebuje zvišane števila marljivih delavcev. Za kulturno delovanje je v našem ljudstvu mnogo smisla ali ne more dobiti prave opore. Silno mnogo nam nedostaja, ali kar je, to raste iz našega srca in se udeležuje krepko sredi najhujšega nemškega navalna na naša pravična stremljenja. Proslava plebiscitne desetletnice je hotela nas kar vreči s površja, toda prestali smo že marsikaj in prestali bomo tudi iz

Borovlje so bile do plebiscita sedež našega okrajnega glavarstva. Trg sam je bil sicer že zelo ponemčen, okolica pa še slovenska in je slovenska še danes.

lu Koroške, vseh pa je že med Slovinci in Nemci 139. Heimathund je v stalnih stikih z njimi in vse oblasti jim gredo na roko v vsakem pogledu. Namesto pomoči domačemu kmetu, da bi se utrdil na svojih tleh, deluje po plebiscitu akcija za popolno iztrebljenje slovenskega kmetkega življa ob meji.

Dr. Seipel je pisal v svoji knjigi »Nation und Staat«, da je namen države splošno blagostanje vseh njenih pripadnikov in proti bistvenemu namenu države je, če državna oblast zatira svoje državljane. In Avstrija zatira slovensko manjšino na Koroškem in nič ji ni mar obveznost iz senžermenske mirovne pogodbe, po kateri bi do bili Slovenci na Koroškem svoje šole, učitelje, duhovnike, uradnike, svobodni kulturni in gospodarski razvoj.

Tako pa je šola še vedno utrkavistična in prava kulturna sramota. Predlog o kulturni avtonomiji je prišel v deželni zbor s sumljivo naglico. Kmalu pa se je dognalo, da je stavljen le z namenom, da bo pomagal Nemcem v

zivalno plebiscitno slovesnost. Po prežitem svečanostnem deliriju bodo nas zopet videli in naša borba se bo vršila dalje s prepričanjem, da manjšinsko vprašanje za Nemce v Jugoslaviji ni bilo rešeno zaman tako vzgledno.

Zgodovina plebiscita

Žalostna je ta zgodovina za nas, dvojno žalostna zato, ker si moramo iskreno priznati, da smo velike narodne katastrofe v veliki meri krivi sami, saj smo pripomogli k njej po svoji ozkosrčnosti in kratkovidnosti, pa tudi po svoji naivnosti.

Vest, da si bomo morali slovensko Koroško priboriti šele s plebiscitom, je bila poleg italijanske okupacije našega narodnega ozemlja za nas največja nesreča in največje razočaranje po osvobojenju in uedinjenju. Omamljeni od Wilsonovih nacionalnih in demokracijskih načel, smo bili v svoji lahkovernosti prepričani, da bomo na severu brez nadaljnjih naporov lahko dosegli svojo narodno mejo. Nismo se

Ljubko Klopinsko jezero, južno od Velikoveca. Jezero leži v čisto slovenskem ozemlju, ki pa je po plebiscitu ostalo pod Avstrijo.

zavedali, da so bile ob časi mirovnih pogajanj lepe Wilsonove ideje že v veliki meri pokopane. Zato smo zamudili najugodnejši čas, ko bi bili lahko zasedli Koroško prav do naših narodnih mej.

Ako bi bili to storili, bi plebiscita najbrž sploh ne bilo in ako že ne vsa, bi bil vsaj velik del slovenske koroške zemlje danes združen z Jugoslavijo. Situacija ob mirovnih pogajanjih je bila taka, da bi se morali zelo boriti tudi za Maribor, Ptuj in vso Dravsko dolino, ako bi jih ne bili pravčasno fakično okupirali. Na Koroškem pa ni bilo sistematične akcije. Mladi idealni dobrovoljci so sicer začeli zasedati in so res tudi zasedli velik del slovenske pokrajine, niso pa imeli dovoljne podpore od zaledja, zlasti tudi ne od takratne slovenske narodne vlade.

Med tem časom so se vršila ponovna pogajanja med ljubljanskimi in koroškimi vlado, ki pa so ostala brezuspešna. Zaključila so se sredi januarja v Gradcu s sklepom, da se sprejme posredovanje ameriške študijske komisije, ki je prišla v naše kraje pod vodstvom znamenitega polkovnika Milesa in ki je ponudila svoje posredovanje. Milesova komisija je nato prepoštovala vse sporno ozemlje in se poskušala informirati o volji domačega prebivalstva. V živem spominu je še, kako spretno so znali Nemci to izrabiti. V Mariboru so vprizorili znane demonstracije, ki naj bi pokazale, da hoče Maribor ostati nemški. Tudi na vsem drugem potu so znali Nemci držati Milesa v svoji družbi in ga pripravljati za svoje cilje. Zato ni dvoma, da je Milesovo poročilo, ki ni bilo doslej menda še nikjer objavljeno, izpadlo za nas skrajno neugodno.

Pokazalo se je, da je tako v prvih dneh marca 1919 na mirovnih pogajanjih v Parizu, kjer je ameriški delegat pod Milesovim vplivom predlagal za mejo na Koroškem Karavanke, češ, da je to tudi želja prebivalstva. Italijani so že takrat nastopali odločno proti nam, Angleži so se kazali več ali manj desinteresirane in le Francija nas je dosledno podpirala. Situacija je izgledala brezupno. Poslabšala jo je še naša druga, zopet z nezadostnimi sredstvi podvzeta ofenziva na Koroškem, ki je, kakor znano, končala s tem, da so razarili naši vojaški oddelki izpraznili vso Koroško. V veliki meri je bil bržčas tudi ta poraz kriv, da je v sredi maja padla v Parizu definitivna odločitev. Naj o usodi Koroške odloča plebiscit. Plebiscitni pogoji pa so bili sestavljeni tako, da je bilo že vnaprej jasno, da morajo zmagati Nemci.

Koncem maja 1919 je prišlo do slovitiga preobrata, ki bo ostal za vedno z zlatimi črkami zapisan v zgodovini mlade jugoslovenske vojske. Pod vodstvom generala Smiljanica so združene jugoslovenske čete v zadostni moči in zadoštno opremljene znova zasedle slovenske pokrajine Koroške in 6. julija vkorakale v Celovec. Ako bi se bila ta okupacija izvršila nekaj mesecev prej, bi bila skoro gotovo Koroška za nas rešena. Tako pa je prišla okupacija prekasno. Vendar pa je bila njena posledica, da so se plebiscitni pogoji v zadnjem hipu precej izpremenili v našo korist in da v plebiscitno borbo na Koroškem nismo šli brez upa na zmago. 23. julija je bila sklenjena razdelitev plebiscitnega ozemlja v dve coni in 25. julija so bile določene podrobnosti za izvedbo plebiscita.

Na žalost smo tudi plebiscitno borbo samo vodili zelo nespretno in z ne-

zadostnimi sredstvi. Situacija v prvi glavni coni je bila za nas brez dvoma ugodna. Zaigrali smo jo deloma sami, ker nismo znali dovolj prikleniti in opogumiti zavednega slovenskega prebivalstva, ne dovolj izločiti terorističnega vplivanja Nemcev in zlasti narodnih odpadnikov. V veliki meri pa so našo situacijo poslabšali tudi organizirani plebiscitne komisije, ki so pod italijanskim vplivom šli na vso moč na roke Nemcem. Zlasti usodno je bilo za nas tolačenje plebiscitnih pogojev v tem smislu, da se je priznalo glasovalna pravica tudi vsem onim, ki so bili v plebiscitnem ozemlju rojeni ali samo tja pristojni, pa so že desetletja bivali v drugih nemških krajih in s Koroško sploh niso imeli nikakršne vezi več. S silnimi sredstvi, ki so jih imeli na razpolago, so Nemci v masah transportirali te fanatične renegeate v plebiscitno ozemlje, kjer niso le sami glasovali za Avstrijo, temveč so s pritiskom in vsemi možnimi sredstvi ustrašovali tudi svoje sorodnike, znance in precejšnji del drugega prebivalstva.

Vse premalo smo se takrat zavedali njihovega vpliva. Le tako se je moglo zgoditi, da je bil izid glasovanja za nas tako razočarajoč. Za Jugoslavijo se je izreklo 15.278, za Avstrijo pa 22.025 glasovalcev.

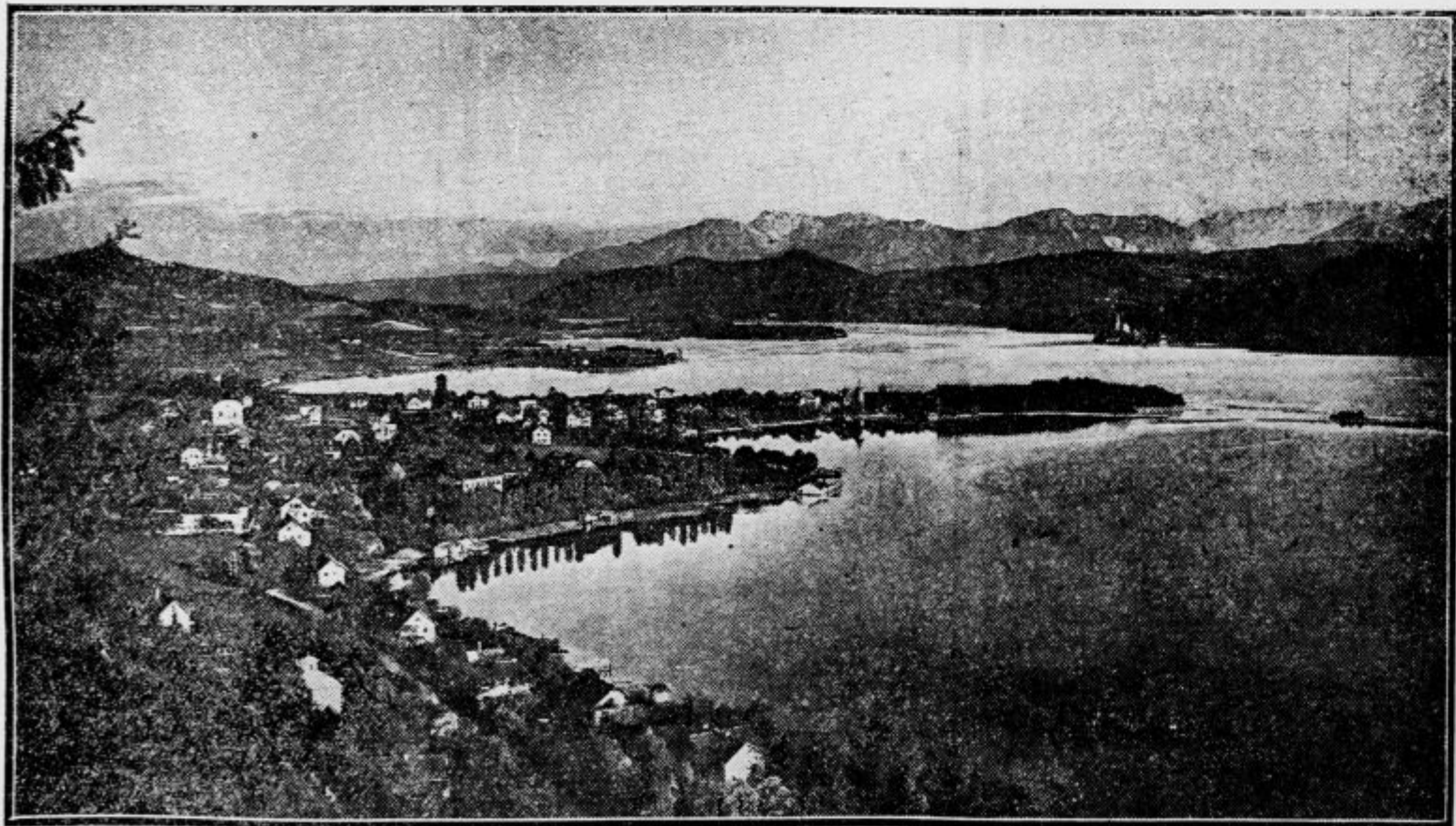

V Vrbi ob jezeru so postavili Nemci velik spomenik, ki pravi: »Do sem in ne dalje so prišli srbski jezdeci 1. 1919.«

Dies dravensis - dies ater

Dne 18. julija 387. pred Kr. r. so Keltje, ki so tedaj imeli v posesti vso centralno Evropo s Francijo, Belgijo in Gornjo Italijo vred, v krvavi bitki premagali vojsko starih Rimljanov ob italški rečici Aliji, tako da jim je bila odprta pot naravnost v Rim. Rimljanom je ta poraz ostal v tako strašnem spominu, da je skoro dvesto let za nje veljal dan bitke ob Aliji Dies Alliensis, kot Dies ater, kot Črni dan...

Ob Dravi na Koroškem, od Blaškega do Klopinskega jezera, od staroslavne Gospe Svete pa do sivih Karavank, je bil 10. oktober 1920 naš »Črni dan«, naš Dies dravensis. Ni prema-

Pogled na Vrbsko jezero. Ako bi bil plebiscit izpadel na našo korist, bi šla državna meja ravno po sredi jezera, tako da bi vsa južna stran pripadla Jugoslaviji

Trg Guštanj je bil z Mežiško dolino vred brez plebiscita prisojen Jugoslaviji.

gala oborožena sovražna vojska naše vojske, marveč je nasprotno dobro leto prej naša armada v zmagovitem pohodu razobesila jugoslovnsko trobojnice nad mnogostoletnim cerkvenim stolpom v korotanskih »Svatnjah« v Gospi sveti: pač pa je onega dne nam neprijateljska, zvita in prekanjena diplomacija praznovala svoje zmagoslavje nad našo odkrito, naivno in lahko-vernno dušo, a tudi nad tesnogradnostjo takratnih naših narodnih voditeljev.

Od požarov, ubojev in grozot onih črnih dni začeli pa do danes še ni minulo nobeno leto, da bi se ne bila ne le vsa nova dravska banovina, temveč tudi vsa naša ljubljana Jugoslavija vsaj enkrat v toku dvanajstih mesecev spomnila onega za nas strašnega črnega dne. Ker smo vendar že enkrat tudi oficijelno postali državljani močne Jugoslavije, je s tem ta dan postal in mora ostati »Dies ater« vse Jugoslavije.

Nas vseh sveta dolžnost je, da v svojem srcu zvesto hranimo živo in ognje-vito ljubezen do svojih bratov, odr-ganih od živega narodnega telesa. N-ovi ljubljanski škof, koroški rojak dr. Gregor Rožman, je imel prav, ko je »h-petletnici koroškega plebiscita z bal-kona magistratnega poslopja v Mari-beru zaklical nam vsem, da koroški Slovenci za nas tako dolgo niso izgub-ljeni, dokler mi sami nanje ne po-za-bimo. Zavedno narodni koroški Slo-venec, na zunaj brez ofenzivnega duha, včasih celo pohlevno ponižen, hrani v svojem srcu in očitju v vsem svojem javnem in zasebnem življenju narav-nost neverjetno silo, moč in žilavost v zasledovanju onih poti in ciljev, ki se jih je enkrat oprijel. Ta narodna tra-dicija, od roda do roda podedovana, v vsakdanjih, dolga desetletja trajajočih narodnih, kulturnih in gospodarskih bojih uveljavljena in poglobljena, obenem obdana z religioznim sijajem ljubezni do domače zemlje, kakor se nam raz-o-deva baš v narodnih pesmih koroških Slovencev — ta narodna tradicija ima tako močne in tako globoko segajoče korenine v domačem kmetstvem ljud-stvu, da jih iztrgati v kratkem ne bo mogla nobena sila.

Tuji vsakemu iredentističnemu stremljenju, v popolnem obsegu ri-znavajoč sedanje državno politično stanje, hočejo in želijo Slovenci v se-danji avstrijski republiki samo to, da smejo, v vseh pogledih enakopravni z ostalimi Avstrijci, ostati Slovenci. Ze-lijo in zahtevajo zato slovenske šole, slovenske učitelje, uradnike, sodnike in duhovnike. Same zahteve, ki bi jih avstrijske vlade po tozadevnih določi-ljih senzerneške pogodbe že davno morale izvršiti. Da se to še do sedaj ni zgodilo, da se nasprotno vrši z vse-mi razpoložljivimi sredstvi raznarodo-vanje koroških Slovencev s pomočjo nemške šole, nemške cerkve, molitve in pridige, s pomočjo nemškega urad-ništva in gospodarskega pritiska, z izgonom slovenske inteligence z rad-nih tal — vse to nasprotuje duhu in besedi podpisanih mednarodnih po-godb in bi upravičevalo drugo pogod-benico, t. j. Jugoslavijo, ki posredova-nju v svrhu zaščite naše narodne manj-šine v Avstriji.

To žalostno dejstvo pa mora biti še prav posebej glasen memento naši dravski banovini, njenemu prebival-stvu, da se bratov in sester, ki bivajo

ob Dravi od Dobruha pa do naše dr-zavne meje, spominjajo, njih in njih-ve narodne usode, ne le enkrat vsako leto, ampak vsak dan skozi vse leto.

Dies dravenis, 10. oktober, mora biti in bo črni dan za ves slovenski in jugoslovnski rod tako dolgo, dok-ler Avstrija ne bo izpolnila svojih sve-čanih obljub in ne bo omogočila na svojem ozemlju živčim Slovincem svobodnega in dostojnega narodnega življenja. Trdno smo prepričani, da bo naposled vendar tudi v vsej Evropi zavladal duh pravičnosti in medseboj-nega narodnega priznanja in spošto-vanja. Plebiscitni dan za nas ne bo več tako črn dan, ko se bo to zgodilo in ko bodo naši koroški fantje, ne da bi se jim bilo treba bati maščevanja svo-jih nemških sodržavljanov, zopet ia-hko z veseljem in ponosom peli:

»Slovenski smo fantje, pri Dravci doma, slovenskega duha, slovensk'ga srca.«
Dr. Fr. Mišič.

Kako je padel Srečko Puncer

Pred mesecem dni, ko so se zbrali v Celju nekdanji dijaki celjske gimnazije, ki so zapustili ta zavod med vojno, smo se tu-di v Jutru spomnili obeh tovarišev, Puncer-ja in Malgaia, ki sta iz te družbe pristo-volno položila na oltar domovine svoji mladosti, nadebudni življenji v bojih za osvo-boditev Koroške. O junaški smrti Srečka Puncerja nam je na našo prošnjo poslal po-drobnejše podatke g. inž. Vojo Knop, ravnatelj tekstilne tovarne »Jugobruna« v Kranju, ki je takrat kot podpornik pove-ljeval vodu, pri katerem je sodeloval Sre-čko. G. Knop nam poroča o tem:

»Zgodaj zjutraj dne 29. aprila 1919 pred napadom proti Vovbram je prišel Srečko Puncer k mojemu vodu s prošnjo, da bi se smel tudi on udeležiti napada. Bil je vidno oslabel in izčrpan od silnih naporov prejšnjih dni. Ker nas je čakala tokrat iz-redno težka naloga z veliko močnejšim in mnogo bolj oboroženim nasprotnikom, sem Srečka prosil, naj zaradi svoje izčr-pnosti opusti svojo namero. Toda brez uspe-ha: neizmerno hrepenenje po osvoboditvi domače zemlje ga je gnalo na bojišče.

Polni volje in zaupanja smo se podali v boj, Srečko komaj par korakov oddaljen od mene.

Okrog 8. ure zjutraj smo kljub silnim oviram in vehementnemu sovražnemu ognju dospeli do neke skupine hiš nasproti graščine Fallenstein pri vasi Vovbre. Tu smo se morali ustaviti, ker je bilo napre-dovanje nemogoče. Graščina Fallenstein je bila gosto zasedena po nasprotnikih, ki so razpolagali s strojnicami, pred nami pa je ležalo kot miza ravno polje, ki ni nudilo najmanjšega kritja. Ker pa sta bili sosedni četi zaradi silnih terenskih in drugih ne-prilik pri napredovanju zadržani, so nas nasprotniki skoraj popolnoma obkrožili. Branili smo se v tej obupni poziciji ob neki zgradbi dobre pol ure, ko nenadoma ... te-če moj ordonanc z vestjo, da nam vpada izredno močna skupina nasprotnikov v hr-bet in da se urno bliža poslopju, ki nam je služilo kot kritje. Odredil sem takojšen umik bliže k našim prvotnim postojankam. Tedaj sem videl Srečka zadnjí...

Junaški fantje so videli, da ni druge po-moči, in so ubogali. Z ročnimi granatami in neprestanim streljanjem so za hip ustra-hovali silno premoč Nemcev in se srečno umaknili preko polja v svoje prejšnje, bo-lje zaščitene postojanke. Jaz sem zaostal, skočil še pred hišo, si z ročnimi granatami

napravil pot skozi nemške vrste in med dežjem sovražnih svinčenk naposled tudi dosegel naše postojanke. Še danes se mi zdi kakor čudež, da sem ostal živ, saj je bila moja obleka vsa prestreljena. Fantje mojega voda so bili med tem mene in Pun-cerja že javili za mrtva. Na žalost se je

GOSPODARSTVO

Mišljenje tarifnega odbora glede izvedbe tarifnih olajšav

»Saobračajni pregled«, glasilo prometne-ga ministrstva, objavlja v pravkar izšli ok-toberski številki projekt mišljenja I. II. III. in IV. sekcije tarifnega odbora glede izvedbe tarifno - političnih olajšav za »p-spešnje izvoza. Iz tega projekta resolucije pospešamo naslednje glavne misli. Uvoda-ma poudarja resolucija principijelno stališ-če, da železniška tarifna politika ne more in ne sme ostati indiferentna nasproti raz-voju gospodarskih razmer, prav tako kakor ne sme biti indiferentna glede železniških finančnih potreb. Tarifna politika je brez dvoma sestavni del splošne gospodarske politike vsake države, saj predstavlja tarife večkratni sestavni del produkcijskih stroškov. Tarifna politika mora zaradi te-ga z razpoložljivimi sredstvi participirati v ukrepih za olajšanje aktualne gospodarske situacije. Vpliv tarifne obremenitve se da-nes kaže zlasti v izvoznih predmetih, saj je izvoz pogosto odvisen od relativno ne-znatnih razlik v cenah. Ker se torej da-nanja težka ekonomska situacija kaže predvsem v izvoznih težkočah, zato je tre-ba gledati v prvi vrsti na to, da se olajša-jo transportni stroški za izvozne predmete in za dovoz sirovin, ki se izvažajo v prede-lnem stanju. Naloga tarifnega odbora je torej da ugotovi, v koliki meri in na kak-šen način ima železniška uprava možnost, da s tarifno - političnimi ukrepi ugodí do-kumentiranim potrebam našega izvoza.

V prvi vrsti je treba proučiti možnost izvedbe predlaganih tarifnih znižanj brez povišanja dohodkov potom kompenzacijske-ga povišanja tarif za druge artikule. Tak na-čin izvedbe tarifno - političnih olajšav bi bil upravičen, če se upošteva dejstvo, da tonaža naših izvoznih predmetov, ki sicer sestavljajo prilično stabilni del skupne to-naže, vidno narašča, kar velja predvsem za proizvode lesne industrije. Pri nespre-menjenih železniških tarifih je torej raču-nati z nazadovanjem železniških dohodkov. Če torej železniška uprava z znižanjem go-tovih izvoznih tarif doseže povečanje iz-vozne tonaže, more v konkretnem primeru doseči enaki dohodek, kakor bi ga doseglo, če bi pustila tarife nespremenjene. Zaradi stališča železniške uprave pa se tako zniž-žanje tarifnih postavk brez drugih tarifno-političnih in finančno - političnih ukrepov ne da izvesti tako, da bi bila dosežena ko-ordinacija med gospodarskimi potrebami in potrebami železniške eksploatacije. Po iz-javi železniških predstavnikov v tarifnem odboru priznava sicer železniška uprava v principu upravičenost iznešenih predlogov in dolžnost, da v današnjih kritičnih časi-ni pomaga gospodarstvu pri izvozu; ali isto-časno izjavlja, da danes nima konkretne možnosti, da potom tarifno - političnih ukrepov v dovoljni meri aktivno vpliva na ublažitev izvozne krize, izvzemši posamez-ne primere, v katerih previsoke tarife sam-e po sebi igrajo prvenstveno ali edino u-logo, kot ovira pri izvozu. Dejansko že-lezniška uprava za lansko leto ne izkazuje deficita, temveč gotov sufit, vendar je vrednost tega sufitu zmanjšana, ker še ni izvršen obračun na vidualnih progah, ker so bili krediti za prometne izdatke v zadnjih letih skrajno reducirani in ker so letos zaradi nazadovanja tonaže dohodki znatno manjši.

ta domneva za Srečka obistnila: Najbrž je tudi on hotel kriti umik svojih tovarišev, pa je padel že pri hiši sami ali pa potem pri umiku preko polja. Sovražna premoč je bila tako velika, da Srečka nismo mogli iti takoj iskat. Kako smo ga kasneje našli, je javnosti že znano.

V drugi vrsti pride v poštev možnost znižanja izvoznih tarif z istočasnim pov-šanjem drugih dohodkov potom povišanja tarif za druge predmete. Taka tarifno-po-litična solucija je načelno upravičena in se uporablja v vsakem tarifnem sistemu. Nje-na izvedba pa je težavnejša. Predlog, da bi se izvozne tarife za žito in moko znižale do 25 % pri istočasnem povišanju tarif za žito in moko v notranjem prometu za 10 %, ni priporočljiv. Zlasti bi bile pri tem priza-dele pokrajine na periferiji, ki že danes težko občutijo obremenitev, ki izvira zara-di geografskega položaja. Sploh se ta solu-cija ne da izvesti v okviru posameznih go-spodarskih panog in zato preostaja samo generalna solucija, to je zadovoljenje izvoz-nih potreb na račun skupnega notranjega in uvoznega prometa. Pa tudi v tem po-gledu obstajajo težkoče. Železniška uprava sama poudarja, da naš tarifni sistem zaradi zgodovinskega postanka ne obremenjuje pravilno posameznih predmetov po njiho-vi vrednosti in gospodarski važnosti. Gene-ralno povišanje tarif v notranjem prometu torej ni izvedljivo brez škode za splošno gospodarstvo, zato se povečanje dohodkov kot kompenzacija za izvozne olajšave da izvesti edino s pomočjo vestranskih, po-drobno in sistematično diferencirane sploš-ne tarifne reforme. Generalno in linearno povišanje v notranjem prometu bi le še povečalo nedostatke obstoječega tarifnega sistema. Izneseni predlogi v pogledu izvoz-nih olajšav so vseskozi nujni, zato po mišljenju tarifnega odbora povišanje dohod-kov potom vestransko diferencirane sploš-ne tarifne reforme ne predstavlja možno-sti za čim hitrejši uveljavljanje potrebnih ukrepov in olajšav.

Ostane torej samo možnost rešitve s po-močjo finančno - političnih ukrepov. V pre-tteklem letu so se dohodki železniškega prometa povišali nasproti letu 1928, za 171 milijonov Din in so znašali 2600 milijonov Din. Poleg tega zneska, ki predstavlja po-vračilo za transportne usluge, so železnice lani pobrale še znesek 289 milijonov Din na račun transportne takse, ki je vrčuana v voznini in pripada splošnim državnim dohodkom. Ker je na eni strani železniški upravi uspelo v zadnjih letih znižati eks-ploatacijske izdatke samo s prekomernim krčenjem kreditov za izdatke, ki spadajo v redne eksploatacijske izdatke in ker tak-kojšnja izvedba nujnih tarifnih olajšav ni mogoča na škodo železniških dohodkov, niti potom povišanja dohodkov na podlagi obre-menitve drugih prevoznih predmetov, sma-trati tarifni odbor kot najvažnejši ukrep, da se znesek transportne takse, ki obremenju-je železniški promet, porabi prvenstveno za prometne in tarifno - politične potrebe državnih železnic in da se na razpolago državnim železnicam potom refundiranja iz splošnih državnih dohodkov. Tudi če-skoslovaški državni erar je nedavno stavil upravi češkoslovaških železnic na razpolo-ga ves eksploatacijski sufit in donos trans-portne takse za kritje nujnih eksploatacijs-kih potreb. Zato apelira tarifni odbor na vse odločilne kroge, da na ta način omogo-čijo vsaj delno ublažitev posledic trans-portne in gospodarske krize.

— Zaščita geografskega naziva franco-skih vin. Kakor smo že kratko poročali, je trgovinski minister na podlagi čl. 8. za-kona o pobijanju neelojalne konkurence kakor tudi v smislu čl. 15. konvencije o tr-govini in plovi med Jugoslavijo in Fran-cijo (od 15. maja 1929) izdal naredbo o zaščiti vinskih proizvodov francoskega iz-voza. Naredbi je priložena lista geografs-kih nazivov, s katerimi se označujejo vi-na francoskega izvora in katero je v smi-slu trgovinske konvencije dostavila fran-coska vlada naši vladi. Počeniš 15. novem-brom t. l. uživajo vsi ti navedeni geografs-ki nazivi zakonsko zaščito na teritoriju naše države, in sicer v duhu zakona o ne-lojalni konkurenci, kolikor se tiče ozna-čevanja izvora vinskih proizvodov. Zato se bodo v bodoče ti nazivi lahko označevali le za vina, ki izvirajo dejansko iz doti-čnega kraja. Vsi vinski proizvodi, ki so brezpravno obeleženi z enim od teh ge-ografskih nazivov, in ki so bili stavljeni v promet pred objavljenjem te naredbe, se morajo odstraniti iz prometa najdalje do-gori označene roka. V smislu čl. 15. tr-govinske konvencije s Francijo in § 7. za-kona o neelojalni konkurenci je prepoveda-na tudi uporaba zaščitnih geografskih na-zivov v zvezi z dodatki, kakor n. pr. ju-goslovenski ali »po tipu itd. Med drugimi so v bodoče prepovedani nazivi kakor šam-panje (Champagne), burgundec (Bourgo-gne), bordo (Bordeaux), konjak (cognac), Hermitage, muškatelec (Muscadet), Cham-pigny, Anjou, Armagnac itd.

— Priprave za ureditev pobiranja skup-nega davka na poslovni promet. Pri vseh gospodarskih zbornicah v naši državi se intenzivno vršijo konference in ankete, na katerih se razpravlja o konkretnih predlo-gih, ki jih naj staviyo gospodarski krogi glede načina pobiranja pavšalnega skup-nega davka na poslovni promet. Te poz-vedbe zahtevajo mnogo dela, ker je treba za vsak predmet carinske tarife proučiti način pobiranja novega davka. Tendena gospodarskih združenj gre za tem, da se z čim večje število predmetov uvede kombi-nirani skupni davek, ki ne bo zajel samo vse faze prometa nespremenjenega blaga, temveč tudi promet sirovin in polfabrikatov ali pa poznejših končnih izdelkov. Ko bo to delo v posameznih področjih zbornice končano, bo predloge posameznih zbornic tre-ba spraviti v sklad in odpraviti neenako-sti, ki so pri regionalnem sistemu dela ne-izogibni. Ker so se v teku anket pojavila vprašanja, ki jih je treba skupno rešiti še pred končno konferenco vseh zbornic, se bo danes v beograjski Obrtni zbornici vršila seja predstavnikov gospodarskih zbor-nic, ki se bo petala z vprašanji, ki so v zvezi s sestavo predlogov za pobiranje skupnega davka na poslovni promet. Kakor znano, morajo zbornice staviti finančnemu ministru svoje predloge do konca teko-čega meseca.

— Položaj na svetovnem sadnem trgu. Poslednja poročila o sadni letini v sploš-nem potrjujejo, da so v vseh glavnih pro-dukcijskih deželah letos jabolka slabo ob-rodila. V Evropi izkazuje nekaj boljše le-tino jabolk edino Madžarska. Sicer pa mo-

ramo v vseh ostalih deželah označiti le-tošnje letino za podpoprečno, večinoma celo za slabo. Jabolčni kraji v severni Ameriki, ki imajo za zalaganje Evrope v zimskih mesecih velik pomen, pokazujejo sicer po najnovejših uradnih podatkih Zedinjenih držav in Kanade letos boljše letino kakor lani, vendar pa tudi ta za-ostaja pod povprečjem zadnjih petih let. Tudi če bi bil pridelek tukaj znatno večji od pričakovanega, bi ne bil s tem nikakor izravnani manjši donos sadja v Evropi. To nam razjasni čvrsto tendenco na evrop-skih sadnih tržiščih, kjer se je dvig cen šele v zadnjem času ustavil. Za enkrat se opaža samo ponudba večjih množin sred-njega in slabšega blaga, ki ustreza trenot-nemu povpraševanju za sadjem, vendar pa bodo to manjvredno blago spodbudile bolj-še sorte že v par tednih. Ne glede na ta tržni položaj je zadnje čase opažati v Nem-čiji dviganje cen, ker se trgovina sedaj zalaga v bojazni, da bodo pozneje ponudbe manjše. Cene češpelj se stalno dvigajo, ker ni zaradi slabe letine dovolj blaga na tr-gih. Samo za grozdje je situacija slabša, ker so pri velikih zalogah in slabih cenah vina vrgli vinogradniki letos večje množi-ne grozdja na trg. Na Holandskem je leti-na zimskih jabolk po zadnjih podatkih prav slaba. Jabolki ni le malo, temveč je tudi njihova kakovost slabša, mnogo ja-bolk je segnilo kar na drevo, zato so se obrnili v severni Holandiji sadjarji na vlado za državno pomoč. V začetku okto-bra so bile zaznamovane v Berlinu tele-cene za jabolka: namizna jabolka 46 do 70 Mk (620—450 Din) za 100 kg, srednja 28—44 Mk (380—580 Din), inozemska ja-bolka 30—60 Mk (400—800 Din).

— Dograditev jadranske železnice od Mitrovice do Kotora bo stala 2 milijarde Din. Komisija, ki je ogledovala teren, po katerem se naj zgradi jadranska proga od Kosovske Mitrovice do Kotora, je tekem zadnjih dveh tednov proučila vse variante. Kakor znano, je jadranska proga Beograd — Kotor do Kraljeva že zgrajena, od Kral-jeva do Raške se nahaja tik pred dogra-ditvijo, dočim se del proge od Raške do Kosovske Mitrovice še gradi. Po rezultata komisijekega ogleda bo končni del jadranske proge od Kosovske Mitrovice do Koto-ra dolg 450 km in bo za njegovo izgradi-tve potrebno 4 do 5 let. Gradbeni stroški so predvideni z vsoto dveh milijard Din.

— K polomu italijanskega industrijskega koncerna Gualino. Kakor se sedaj točneje doznava, je italijanska vlada sama prevze-la sanacijo Banke Agricola Italiana v Tu-rinu. Njen ustanovitelj in večinski delni-čar Gualino je moral v ta namen staviti na razpolago skoro vse svoje premoženje, zlasti udeležbo na podjetjih njegovega in-dustrijskega koncerna. Njegovi dolgovi se cenijo na 300 milijonov lir. Banko bo od-slej kontrolirala italijanska novčanična banka. V sedanjem težkem ekonomskem stanju, ki vlada v Italiji, so finančne težko-če Gualina izzvale tudi pri Mussoliniju ne-zadovoljstvo. Nekdaj tako mogočnega in vplivnega industrijskega magnata ter dol-goletnega predsednika Snie Viscose, ogromnega podjetja za umetno svilo, je Mussolini pretekli teden javno imenoval finančnega in industrijskega akrobata, z nepremišljeno množestranskim udeleževan-jem od umetne svile do cimenta in čokla-de ter od usnja do svinca. Italijanska javnost z neposlušno pričakuje, kakšne ko-rake bo Mussolini podvzel proti Gualinu, kajti v svojem citiranem govoru je Musso-lini tudi dejal, da za take ljudi z verzižni-skimi družbami, slabimi financami in iz-mišljenimi dividendami ni nobena kazen previsoka. Glede na naglico, v kateri je Gualino po vojni dosegel svojo kariero je njegov polon podoben polomu nemškega magnata Stinnesa, po heterogenosti in spekulativnem značaju industrijskih udeležb pa spominja Gualino na belgijskega finan-čnika Löwensteina, ki je pred leti tragično likvidiral svojo kariero, ko je nad Rokav-skim prelivom izgubil iz letala.

— Izvoz vina iz Jugoslavije. V prvih 8 mesecih tekočega leta je bilo iz naše drža-ve izvoženih 320 vagonov vina v vredno-sti okrog 15 milijonov Din. (Lani je v vsem letu znašal izvoz 522 vagonov v vred-nosti 24,7 milijona Din.) Vino se je izvo-zilo predvsem iz Dalmacije, iz Srema, Voj-vodine in Slovenije; izvoženo pa je bilo v Češkoslovaško in Poljsko ter nekaj v Nem-čijo.

— Pravilnik o ureditvi šumarske službe pri splošnih upravnih oblastvih in pravil-nik o postopanju kvalificiranih šumarsko-strokovnih oseb za upravo nedržavnih šum sta objavljena v 230. številki »Službenih Novin« od 8. t. m.

— Pred zvišanjem diskonta v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da je za četrtlet sklican centralni odbor nemške državne banke. V finančnih krogih se računa s tem, da bo državna banka povišala diskontno stopnjo za 1 %. To nameravano povišanje je v zvezi z velikimi odpovedmi inozemskih kre-ditov, ki so povzročile odtok zlata, kakor tudi z odtokom nemškega kapitala v ino-zemstvo.

— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 365 kg lan-eneke firneže in 1547 kg antoxyd-barve; splošni oddelek pa do 16. t. m. ponudbe glede dobave 7000 komadov izgotovljenih sterilnih zavojev za prste in 20 pol lepen-ke. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Ve-lenje sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 20 komadov ventilov, 10 komadov holenderjev, 1 vijakačnega ključa, brisač, plat-na itd. Direkcija državnega rudnika Za-bukovca pri Celju sprejema do 23. t. m. po-nudbe glede dobave 275 kub. m jamskega lesa.

— Borze in blagovna tržišča na 9. strani.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 10.: Sen kresne noči. E.
Sobota, 11.: Kraljeva Haris. Premijera. D.
Nedelja, 12.: Mladoletje. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Petek, 10.: zaprto.
Sobota, 11.: Dolarska princesa. Opereta.
Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven.

Nedelja, 12.: Evgenij Onjegin. Gostuje ga. Zlata Gjungenac. Ljudska predstava po nižnjih cenah. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Petek, 10.: zaprto.
Sobota, 11.: Skriancov gaj. Premijera.
Nedelja, 12.: Aleksandra. Kuponi.

1880

SL 85009 = 50³%
N 84031 = 40⁷%

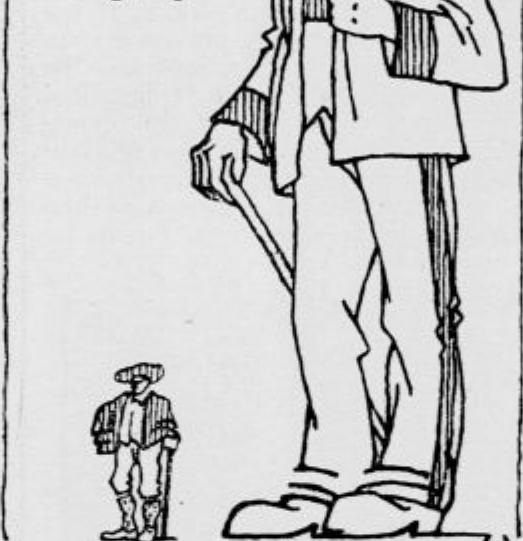
1910

SL 60482 = 33²%
N 133881 = 66⁸%

1923

SL 30700 = 18¹%
N 100800 = 81⁹%

Bolj nazorno kakor cela knjiga nam kaže naša slika, kako uničujoče je bilo za naš narod pomemčevalno delo avstrijskih oblasti na Koroškem. Še l. 1880 so uradno presteli na vsem Koroškem nad polo-vico Slovencev (50,3 %). Trideset let kasneje (l. 1910) so pri ljudskem šte-tju uradno našli le še 33 % Slovencev, a

pri prvem šte-tju v avstrijski republiki l. 1923 že komaj 18 %. Seveda je treba upoštevati, da sta odpadla Jezerško in Mežiška dolina, a kljub temu je tudi to šte-tje znatno potrjeno in je v resnici Slovencev tudi še danes na Koroškem mnogo več.

Druga, spodnja slika nam kaže narodnostno razmerje na Koroškem pred 60 leti. Sestavljena je po rezultatih uradne-ga avstrijskega šte-tja iz l. 1880, a kljub temu dokazuje, da je bila skoro vsa de-žela slovenska, izvzemši ozeke pas o se-verni meji in skrajni zapadni predel.

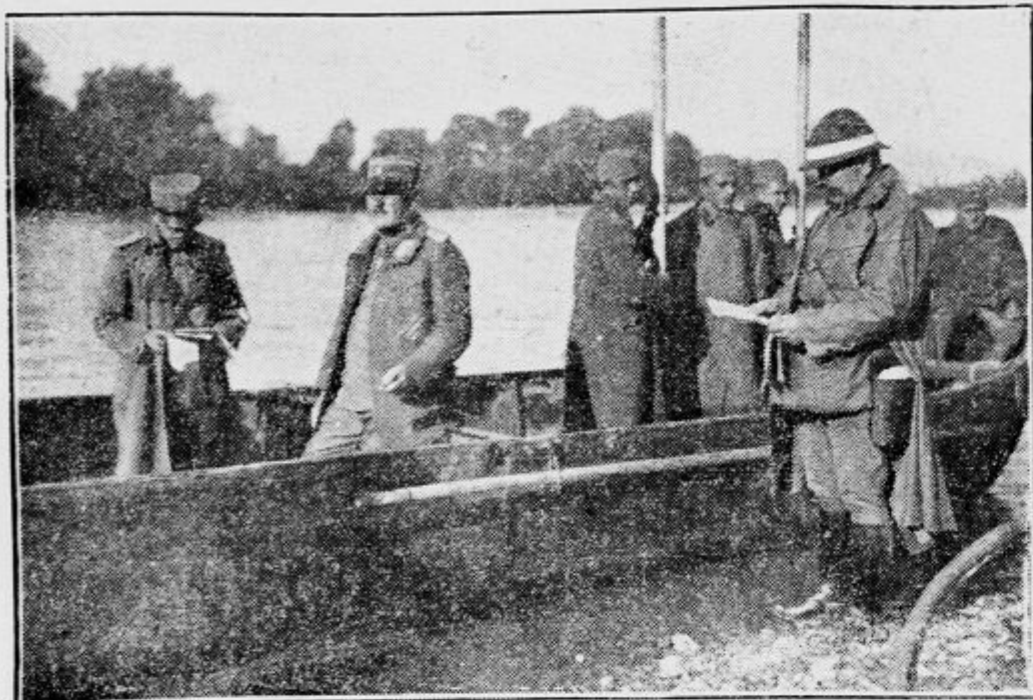
1880

SEDAJ JUGOSLAVIJA
ITALIJA

Naši kraji in ljudje

Na jesenskih manevrih

Divizijski general Sava Tripković si ogleduje v čolnu prehod »sovražnih« oddelev preko Drave.

Ptuj, 7. oktobra.

Pokrajina, kjer se letos vrše jesenski manevri edinic dravske divizije, ima dvoje zanimivih nasprotij. Na severovzhodni strani, odkoder je preko panonske ravnine prihrumel leteti odred »sovražnih« kolesarjev in nove artiljerije, ki z lahkoto osvoji nizke postojanke in prodira proti Dravi. Do tu se mu upirata in ga zadržujeta dve zaščitni četi, ki jima hiti na pomoč naša divizija v smeri od Rogatca in Studenice. »Sovražnikove« Slovenske gorice s svojim valjujočim gričevjem, ki se nikjer ne dvigne do kake izrazite višine, omogočajo premikanje in napredovanje po širokih hrbtiščih, nasprotno pa naša divizija lahko nastopa po

Dravsko polje v obliki trikotnika (med Mariborom, Ptujem in Pragerskim) in Ptujsko polje v več ali manj širokem pasu od Ptuja proti Medmuru. Glavna, strateško najvažnejša linija je v tej ravnini globoko zarezana, široka in vijugasta struga reke Drave. Voda s svojim nemirnim elementom je pač najboljše obrambno sredstvo. Borba za Dravo je trdi oreh letošnjega manevra na izvrstno izbranem ozemlju.

Ko je v torek zjutraj »sovražnik« leteti odred začel prodirati od Kokoričev preko Slovenskih goric v smeri proti Ptuj, si je g. general Sava Tripković, vodja manevra, poslednjega, ki ga vrši kot komandant Dravske divizije, v spremstvu šefa divizijskega

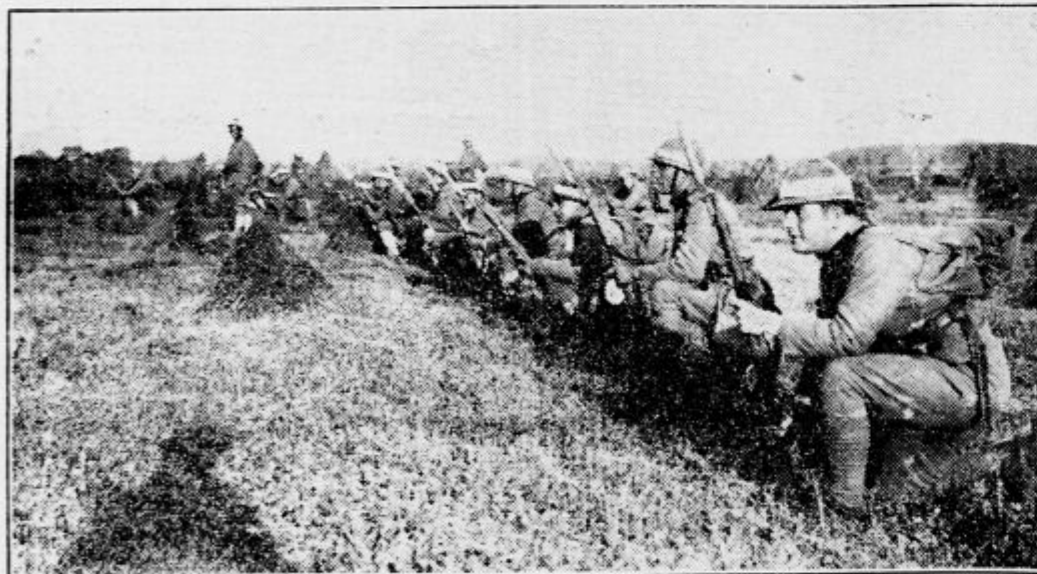

Prve čete severne »sovražne« vojske se peljejo pod zaščito artiljerijskega ognja preko Drave na njen desni breg.

dolinah vodovja in v zaščiti prav čvrste hribovja, položnega spuščanja Rogaske gore od Poljčan vse tja do Zavrča.

V širšem pogledu in obsevu pokrajine pa je svet takle: Panonska razvodna slemena se vlečejo že od Vitavjske in Konjske gore; sledi Boč, Rogaska gora in Ravna gora dalje doli na Hrvaškem. Gorati svet pada v dolino reke Dravinje, ki se polagoma spušča preko vinorodnih Haloških goric do same Drave nižje Ptuja. A nasprotna višinska stran, Slovenske gorice, se približuje Dravi med Mariborom in Ptujem, dočim se ji v južnem delu zopet umika. Med obema višinskima stranema je ravnina, ki jo tvorijo

štaba polkovnika Miličevića in ordo-nančnega častnika kapetana Vizjaka v enem samem dopoldnevu ogledal slovenjgorsko ozemlje, ki je bilo v širokem loku dodeljeno nastopanju in prodiranju »sovražnika«. Divizionarjev avto je rano zjutraj ubral pot proti Dornavi, za njim pa naš močni tri-kolesni »DKW« s prikolicco. O, prečudna vožnja na fronto!... Zavijemo mimo dornovskega gradu, ki široko razkaten samuje sredi ravnine, kmalu za tem se sopoče vzpenjamo po klancu proti Polensaku, da zavre voda v hladilnik. Glej ga, kdo bi mislil, da premorejo Slovenske gorice za motorna vozila tako težavne preiskusne ture. Pa je še bolj hudo to, da se blatne slo-

Pešadija »sovražne« vojske pripravljena na napad.

Samo še nekaj dni!

Nepomisljen in pretresljiv je slavni pevec Broadwaya, znan iz vseh filmov »Singing Fool«

A1 Jolson

v svojem najnovejšem filmu lepih popevk, smeha in solz.

Smej se in plakaj

Sodeluje tudi mali »Sonny Boy«, v tem filmu imenovan »Little Pal«.

Danes ob 4., 8 in 10 uri!

Elitni kino Matica
Telefon 2124

venjgorske ceste ne posušijo kar zlepa in se pnevmatike zagrežajo v kolodriže kakor v lptavski sir. Z vsakega holma, kjer običajno gospoduje bela farna cerkev s šolo in častno stražo dveh treh topolov, pa je prelep raz-gled. Tako mehka je ta naša štajerska zemlja, žensko mehka, nežna in pri-jazna, zato pa vmes tudi žensko na-gajiva.

»O, pri nas so »zlehte« ceste in klan-ci« nam razklada onkraj Savcev ves-el kmetič, ko smo tricikel srečno pri-rinili na vrh »Veste, blato smo na se- ste že naložili, šodra pa še ne...«

Pri sv. Tomažu trgajo v vinogradih in nas vabijo k zobanju. Hudo prijazni ljudje. Pa tod ob cesti imajo večji del le šmarnico in še to je toča precej zrušila, jagode se naglo vsipajo. Dan je po dežju solnčen in jasen, kakor iz škaflice vzet. Čiste in ostre so kontu-re goric, belih domačij, logov in »palm«, zamišljenih jagnedi. Urno po- jo klopotci svojo hvalo vinogradom, z njimi pa dramijo in presekavajo to ve- ličastno tišino zamolkli strelji za bre-govi na levi strani in brnenje letala, ki je prihitelo v smeri od Maribora. V modrih višavah kroži na široko, da natančno pregleda premikanje letel-cega odreda in južne vojske, ki je še da- leč tam doli za Dravo.

Oddelek konjenice »sovražne« vojske na potu iz Slovenskih goric proti Ptuj.

Par kilometrov pred Ljutomerom zavijemo na levo in hitimo po ravnini proti Kokoričev, venomer po sledi di-vizionarjevega avtomobila. Včasih tudi zaradi kratkočasnja vprašamo za pravo pot. Kako presrečno se razkorači Pre- lek in nam razloži:

»Tamle je križev pot (zidano zna-menje), na levo je cesta proti svetemu Jurju, pa bote naenole tam!«

Od »križevega« pota pri Kokoričih skozi občino nenavadnega imena — Bo-lehničiči, na stari specijalki pa stoji zapisano: Wallachnezen! — do Zihla-ve je cesta zopet ravna. Motor se po-gumno požene po njej, toda vso pot je treba oprezati pred vozniki in konji. Zivali so krepke in iskre, toda silno plašljive. Ze ko se jim od daleč bliža prihajajoča prikazen, hrzajo in strižejo

skega bataljona, znani po svoji gibko- sti in neprestanih presenečanjih, so s pomočjo konjske in poljske artiljerije potiskali zaščitne čete južne vojske k neprestanemu umikanju, dokler jih zvečer niso spravili do Drave. Zašči- tne čete so se umaknile preko obeh ptujskih mostov na desni breg reke, na ptujski strani pa se je utaboril »so- vražnik«. Po prvem dnevu prasketanja je v srebrni noči nastopila tišina. Tuintam so zagoreli stražni ognji. Oj, jesenske duge noči... Ptuj je ponoči kakor izumrl. Mesečina obliva njegov impozantni grad in se krade še v sa-mostansko tiho starinske ulice. Zvezde na nebu se bliščijo kakor šmarni to- larji. Se bo lepo vreme, da se postavi- mo z manevrom!

D. R.

(Včerajšnji potek manevrov na 2. strani)

Kolesarski oddelek odhaja na svoje postojanke.

Železniški direkciji o spre- membah voznega reda

Z ozirom na notico pod tem naslovom nam pišejo iz Trčiča: Kar se je zadnjič pisalo o spremembi voznega reda, se še ne krije popolnoma s tem, kar mi prosimo glede proge Kranj—Trčič. Naša prošnja ni nova, kajti mestni občinski urad v Trčiču je dobil od občinskega odbora že lansko leto naročilo, naj prosijo za spremembo voznega reda v smislu želje prizadetega občinstva.

Za tako spremembo ne vladajo nobene težave ne v prometnem in tudi ne v finančnem oziru. Želi se namreč samo to, da bi vlak odhajal iz Trčiča 40 minut poprej. Pri tem ostanje zveze v Ljubljani in Kranju na vse strani. Če je bilo to v poletnem času mogoče, zakaj ne bi slo to tudi po- zim. Naša prošnja ne zasleduje drugega cilja kakor to, da bi imeli vsaj ob nede- ljah in praznikih priliko peljati se kam dalje in opraviti pri tem svoje posle tekom enega dneva. Železniška uprava ne bi ime- la od take spremembe nobene škode, pač pa koristi. Prosimo ponovno, da se ta, za železniško upravo malenkostna, za nas pa velevažna sprememba izvede.

Razpust društva »Zoo«

Ljubljana, 9. oktobra.
Likvidacijski odbor društva »Zoo« je na svojem prvem sestanku dne 7. t. m. sklenil:

1. Po možnosti naj ostane ves material razpuščenega društva v Sloveniji. Šele če bi ne bilo domačih interesov, naj se obrne likvidacijski odbor na zoološki vrt v Splitu oziroma v Zagrebu.
2. Preostalo do nakupa živali, kletk, terarijev in akvarijev imajo naše šole, ki naj sporoče svoje želje likv. odboru na adre- so L. Egger, Ljubljana, Mestni trg 11.
3. Prekupočevalcem živali se inventar

društva principijelno ne bo oddajal.
4. Privatni interesi, pred katerimi imajo prednost bivši člani društva, naj sporoče svoje želje pisмено likv. odboru.
5. Likvidacijski odbor bo zlasti podpi- ral stremljenje dijakeškega društva »Priro- da« na II. drž. realni gimnaziji v Ljublja- ni, ki se pozivlje, da stopi v stik z likv. odborom.

Za likvidacijski odbor:
Dr. A. Serko.

Nov prosvetni dom

Senkov turn, 9. oktobra.

Kljub činiteljem, ki so pri nas še vplivni, se je otvoritev krasno preurejenih spodnjih prostorov, ki so namenjeni v šolskem poslo-ju v Senkovem turnu za splošno pro- sveto ondnotnega ljudstva, preteklo nedeljo najslovesneje izvršila. Dvorana je bila pol- na odraslih moških in žensk ter radoved- nih dečkov in deklic. Slavje sta počastila poleg mnogih šolskih upraviteljev tudi sre- ski šolski referent g. Lukežič iz Kamnika in domači podružnični duhovni upravitelj g. Funtek. Pozdrava sta došla od bivšega bana g. inž. Serneca in prosvetnega šefa g. dr. Lončarja. Po otvoritvi slavnosti z govo- ri g. šolskega upravitelja Alfonza Inkrta, predsednika krajevnega šolskega odbora g. Zamenja in načelnika gasilskega društva g. Rosulnika je zasviral orkester državno ni- no »Bože pravde« ob petju mešanega zbora. Vsi so stoji poslušali in na koncu trikrat vzkliznili kralju živio. Ves program, zdo- ben in pevski, je najlepše uspel. Zlasti so ugajali nastopi zborov šolske mladine pod vodstvom šolskega upravitelja in gospodi- ne Zavotnikove. Posebno sta ugajali igri: »Janko in Metka« ter »Gasilec Anže«, ki je izzval burno odobravanje. Mlado dekle je lepo deklamiralo Gregorčičevo pesem »Naš narodni dom«. Prelepo slavnost je dostojno završila »Lepa naša domovina« s petjem in godbo.

Predsednica

znane dobrotelne družbe, soproga ravna- telja K., ni samo blagostojna in duhovita, marveč tudi rahločutna dama. »Bilo bi,« tako je izjavljala na shodu, »marsikaj v šoli, rodbini in zakonskem življenju boljše, če ne bi vcepili naši mladini že v zibelki poželj- nosti in nervoznosti. Vsak dan uživamo škodljive tvarine, med katerimi je najbolj nevaren kofein v kavi, ker je navidezno ne- škodljiv. Kava Hag brez kofeina pomeni velik napredek v zdravstvu živil. Kava Hag je prava, najbolj odlična zrnata kava, ima čist, neizpremenjen okus in aromo, ne vse- buje pa ničesar, kar bi utegnilo na kateri- koli način škodovati zdravju.«

Privoščite sebi in svoji rodbini odslje kavo Hag, doma kakor tudi na počitnicah! Dobiva se v vsaki boljši prodajalnici s ko- lonijalnim blagom. Tudi v kavarnah in ho- telih točijo na željo kofeina prosto kavo Hag.

Vsa šenkoturenska srenja je z obilno ude-ležbo pri otvoritvi novega doma javno po- kazala stremljenje po omiki in izobrazbi ter da iskreno odobrava delovanje šolskega odbora in šolskega upravitelja g. Alfonza Inkrta, ki se neumorno trudi za izomiko mladine in ljudstva. Solarje in odrasle mla- deniče vadi tudi k godbi. Uspehe kažejo mladi godci, ki so tudi k tej slavnosti vrlo pripomogli.

Epilog krvave božične noči v Mirni peči

Novo mesto, 9. oktobra.

V torek se je pred sodiščem zaklju- čila krvava fantovska zadeva z obsojdo štirihi mladeničev. Med fanti iz Mirne pe- či in fanti iz Kala je vladalo že dalje ča- sa hudo sovraštvo. Povod tega sovra- štva je bil ta, da so bili nekoč Kalanci, ko so voglariji v Česancah, pretepeni od fantov iz Mirne peči. Začelo se je z na- livanjem kozarcev in z zbadanjem. Ko je eden od fantov vino odklonil, se je drugi hudo razjezil in to je bilo znamenje za boj. Spopad je bil pred gostilno in prvo orožje so bile deske od neke ograje. Med tepežem se je iz gruč Mirnopočanov tu- streljalo. Smrtno zadet je bil France Cesa- sar.

Med preiskavo in na razpravi so se ob- toženci zagovarjali seveda zopet s pija- nostjo. Filip Krevs, 23-letni posestniški sin, je bil obsojen na 4 mesece klenje je- če, njegovi trije tovariši na po 1 mesec strogega zapora ter na povrnitev raznih stroškov. Dva obtoženca sta bila opro- ščena.

Zopet cigani v Šent. Jerneju

Leskovec, 9. oktobra.

Ciganska nadlega, ki so jo odgnali iz okraja, se je zopet pojavila v Šent. Jerneju in Krški vasi na Dolenjskem. Se več jih je, kakor poprej — okrog 80 oseb in veliko število konj. Vsa ta družba živi od izko- riščanja ljudstva, ki nasede iz nevednosti in tudi iz bojazljivosti. Ciganske prosjače- nja, prevlar in čarovnjiki ne konca in ne kraja. Ciganska družba se razkropi po vsem okraju, da si ljudje iz strahu pred kako tatvino in čarovnijo ne upajo od doma. Ci- gani ustavljajo po poti celo otroke, jih iz- prašujejo o domačih razmerah, kar porabi- jo pozneje za kako sleparijo, ob priliki pa celo od njih izvajajo kake pare.

Bojazen pred cigani je tolika, da marsi- kateri kmetič ciganski družbi rajši da vr- čo krompirja, samo da se jo odkriža. Ci- gani se seveda izdajajo tudi za kovače, ži- vinozdravnike in razne druge strokovnja- ke, a to so same preteve za sleparije. V splošnem interesu bi bilo, če bi oblasti energično preprečile obiske tujih ciganov.

Vlom in tatvina v Stični

V noči od sobote na nedeljo je bilo vlom- ljeno z vitrihi v trgovino z mešanim bla- gom gospe Podlogarjeve v Ivančinih gorici. Vlomilci so odnesli iz predalov precej de- narja, večji plen pa jim je ušel, ker se je gosposinja še pravočasno zbudila ob ro- potanju ter poklicala sosedo na pomoč. Isti večer so vlomilci obiskali tudi dom g. dr. Fedrana na Hudem pri Stični. Eden se je splazil v enonadstropno hišo ter za- čel z vitrihi odpirati vrata. Vlomilci tedi- tu niso imeli sreče, ker je ropot še pravo- časno zbudil gospodarja. Zločinec, ki je bil že v hiši je še pravočasno odnesel pete. Za vlom v Podlogarjevo trgovino so zločinci porabili baš noč, ko je lastnik trgovine Podlogar ležal v Novem mestu na mrtva- škem odru.

Agilna orožnika g. Vodopivec in Prapro- tnik iz Stične sta že v par dneh prišla zlo- čincem na sled. Eden od vlomilcev je že na varnem.

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, raz- burjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sa- nje, splošna slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izbo- ren učinek, ki ga ima »Franz Josefova« vo- da v svoji lastnosti kot mlo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, koruplen- nih osebah, satikarijih in hemoroidalno bol- nih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Domače vesti

* **Napredovanje v vojaški službi.** S kraljevim ukazom so imenovani za kapetana 2. razreda: pehotna poročnika Vladimir Sirknik in Josip Kiler, artiljerijska poročnika Anton Švajcar in Dragotin Degan ter konjeniški poročnik Stanislav Pirc.

* **Imenovanje v šolski službi.** Z odlokom ministra prosvete sta imenovana za suplenta diplomirana absolventa Marijana Željznova - Kokaljeva na ženskem učiteljskem v Ljubljani, Ivan Željznov pa na moškem učiteljskem v Ljubljani.

* **Petnajstletnica obrambe Beograda.** Beograjska mestna občina je sklenila, da bo 19. t. m. proslavila 15letnico obrambe Beograda. Ob 11. bodo sirenne naznanile ustavitve dela in triminutno molko, da se na ta način izkaže spoštovanje onim, ki so padli v obrambi jugoslovenske prestolnice. Na ta dan se bo proslavil spomin na one slavne dneve velike borbe, ko se je ves narod dvignil na obrambo svoje svobode in svoje domovine. Posebno se bo izkazalo počestitve poslednjim braniteljem Beograda, orožniškemu polku, ki je v neenaki borbi do zadnjega moža obdržal na bojišču.

* **Puncerjev spomenik.** ki bo slovesno odkrit na pokopiskem grobu na braslovškem pokopališču v nedeljo 19. t. m. ob 15. je skoro dogotovljen. Spomenik je sicer enostaven, vendar zelo okusno izdelan. Napravljen je iz pisane umetne kamna, na katerem bo pritrjen bronast relief Puncerjevega poprsja. Pokopnikov obraz je prav posrečen. Napravljen ga je akademski kipar g. Napotnik.

* **V lepi Sloveniji.** Z Bleda nam pišejo: Po naključju mi je prišel v roke list »Rheinischer Anzeiger« od 17. avgusta letos s člankom: »V lepi Sloveniji: na bregovih temnozelenih Save«. Članek pravi, da je iskal na kolodvoru v Monakovem voz, ki pelje direktno na njegov cilj. »Bohinjska Bistrica«, je zaklical, sprevidnik pa mu je odvrnil: »Ne poznam! Tja se malokdo pelje.« In vendar je to zadnja postaja v Jugoslaviji pred prehodom v Italijo. Na nevarnost, da bo razočaran, se je omenjeni pisec odpeljal. Članek opisuje vožnjo skozi Salzburško in Koroško ter naposled Blejsko jezero, poletno bivališče jugoslovenskega kralja. O Bledu pravi: »V množini vil, ki se nahajajo v tem letovišču, stanuje tudi precejšen del gostov Nemčije. Zvonček na otku se oglašja stokrat na dan. Pri zvonjenju izreče vsak svojo željo...« Z Bleda se pisec odpelje v Bohinjsko Bistrico. Tu je dobil preprosto, a čedno sobo z velikimi okni, skozi katera prihaja sveži gorski zrak. Krasen pogled na gore, se navdušuje pisec. Razveselila ga je kot Nemca od severa velika prijaznost in ljubeznjivost gospodarja in gospodinjice. To mu je bil prvi in neizbrisen vtis. Z oken snažnih hiš vse rdeči nageljni, ki so skoro do tal. Nobena hiša ni brez cvetja, tako da okrog in okrog vse cvete in diši. Ni čudno, pravi pisec, če čebele naberejo toliko dobrega medu po tem cvetju, grmovju in drevju na obali. Vode je dovolj in čista je kakor temnozeleno steklo, v kateri se vidi vsak kamenček na dnu. Dalje piše omenjeni Nemeček: »Redkokdaj se izgubi v ta romantičen kraj kak letovišar iz Nemčije, naš jezik pa Bohinjski vendar razumejo, ne toliko mlajši kakor starejši, ki so dosledni vojake še v Avstriji. Dober vtis naredi prijazna govorica in postrežljivost uradnikov kakor tudi kmečkega ljudstva. Ženske marljivo opravljajo svoj posol, polja so skrbno obdelana, seno in žito visi zaradi sušenja v kozolcih. Žita je manj, toliko več pa koruze, med katero se nahaja fižol. Lepa in solčna je deželica bohinjska. Gostoljubna bodi tistemu, katerega ne teži pretežak mošnjček!«

* **Za pet dinarjev ne dobite v knjižarni nobene knjige,** saj stanje tokrat skoraj nepopisno šolski zvezek. Vodnikova družba vam nudi 4 knjige po 5 Din. Mislimo, da je sramota za kulturnega človeka, ako v enem letu ne zmoro 20 Din za 4 slovenske knjige! To je prava malenkost za tako lep kulturni dar!

* **Oblastni odbor Narodne Obrambe v Mariboru** bo tokom prihodnjih dni razpošiljal na različne naslove brošuro o Koroški. Kdor je ne bi mislil prevzeti, naj je ne vrača, ampak naj dobi kakega drugega odjemalca.

* **Smrtna kosa.** Na Dvoru pri Žužemberku je umrl g. Josip Helmič, gozdni čuvaj v službi kneza Auersperga. Bil je češkega pokolenja. Njegov oče se je pred mnogo leti priselil v Žužemberk, kjer je bil uradnik v knezovi službi. Pokojnik je bil 35 let opravljal težko službo gozdnega čuvaja; bil je vzor poštenosti in marljivosti, zato je bil pri svojih predstojnikih, in tudi pri ljudstvu splošno priljubljen. Po kratki bolezni je odšel v večnost. Pogreba se je udeležilo lepo število tovarišev-čuvajev in lovski opravi kakor tudi uradništvo gozdnega urada Soteske pod vodstvom inž. Ševnika. Osebo je spremljal na žalostni zadnji poti svojega uslužbenca tudi knez Karel Auersperg.

* **Velik vodovod v spitski okolici.** Starodavni Trogir je pretekli terek prvič dobil vodo iz velikega državnega vodovoda Solin - Kaštela - Trogir. Temu za Trogir znamenitemu dogodku je prisostvovalo veliko število tamkajšnjega prebivalstva.

* **Pri delu se smrtno ponesrečil.** Kakor poročajo iz Vitanja, se je gozdni delavec Mijo Dragič, ki je bil zaposlen pri nekem tamkajšnjem veleposesniku, pri podiranju velikega bukovega drevesa smrtno ponesrečil. Drevo je padlo nanj in ga popolnoma zmečkalo. Ostal je na mestu mrtve.

* **Podelitev jugoslovenskega državljanstva naselencem v Bosni.** Na podlagi mirovnih pogodb je bilo 5143 rodbinam, ki so že od leta 1890, naseljene na ozemlju vrbaske banovine, podeljeno jugoslovensko državljanstvo.

* **Žična železnica Kotor - Cetinje.** Kakor poročajo iz Cetinja, je razpisna licitacija za gradbo žične železnice Kotor - Cetinje. Oferte se sprejemajo do 15. novembra tekočega leta.

V soboto 11. oktobra v »Kazini« otvoritveni

plesni večer z revijo

vseh letošnjih družabnih plesov, katerega prireditelj plesni mojster g. Jenko.

MERKUR JAZZBAND

Posebni vabil se ne razpošilja. — Obloka večerna. 14328

Najlepši okras vaše sobe so

povečave

vaših posnetkov od plošč in filmov, katere vam dovršeno napravi drogerija

KANC 255

Ljubljana — Maribor

* Dekle, voditeljica vlomilcev. Somborska policija je te dni aretirala neverno tolo vlomilcev, kateri je bila na čelu ugledna somborska gospodična Ana Borisova. Dekle je po lastni inicijativi organizirala tolo vlomilcev in s to svojo tolo oropala tudi svojega očima Stevana Pfafa, znanega somborskega tovarnarja. Policija je izsledila dva člana vlomilske tole, ki sta priznala med drugimi tudi vlom pri Pfafu ter izpovedala, da je bila topla na čelu Ana Borisova, ki je zapustila domačo hišo ter organizirala vlomilsko tolo. Pri zasliševanju je aretiranka vse priznala.

Kupujte samo PENKALA BATERIJE

ker goré najdalje!

300

* **Tatvina kolesa.** Kolo je bilo ukradeno v sredo 8. t. m. izpred neke hiše v St. Vidu nad Ljubljano, ki je znamke Dürkopp (št. 740.597). Kolo je zeleno barvano, skoro novo; obroče ima rumene z dvema črnima pasoma ob strani. Krmilo je navzgor obrnjeno. Tat, ki je bil opazovan, je visoke, suhe postave ter je imel na glavi čepico in okrog vratu šal. Oseba, ki bi mogla dati kake podatke, naj jih sporoči proti nagradi 200 Din na orožniško postajo St. Vid nad Ljubljano. Pred nakupom se svari.

* **Pnevmatike na kolesih razrezali.** Iz St. aPvla pri Preboldu nam pišejo: Preteklo nedelje je napravila skupina šentpavelskih fantov Sokolov izlet s kolesi po okolici. Med potjo so se odpočili v gostilni Kosmelj v St. Petru in kolesa pustili zunaj. Ko so po polurnem oddihu zopet hoteli zasedati kolesa, so zapazili, da so bile pnevmatike na vseh kolesih razrezane. V gostilni je bila istočasno skupina domačih fantov. Najbrže je kateri od njih napravil to grdo dejanje. Fantje so odpeljali kolesa naravnost k šentpavelskim orožnikom, ki z vso vnemo iščejo krivce.

Obloke barva v — — — — — nih barvah in plisira tovarna Josip Reich.

Edina slovenska ilustrirana tedenska revija

»ŽIVLJENJE IN SVET«

prinaša v pravkar izšli številki naslednje zanimivosti:

Po šumarski razstavi (univ. prof. dr. Fr. Jesenko — s slikami)

Balkan na razpotju svoje zgodovine (I. Kaiser)

Bodočnost zvezdarskih daljnogledov (S slikami)

Njegova Prevzišnost (povest s slikami)

Strahovita katastrofa zrakoplova »R 101« (s slikami)

Lov na kralja džungle (s sliko)

Kako je bilo uničeno »cesarstvo štirih solnc« (s slikami)

V oblasti ubijalca (J. Kessel)

Zakaj ni uspel profesor Piccard? (s slikami)

Telefon, ki govori in piše (s sliko)

Zaščitna barva živali v džungli (inž. F. Lupša)

Avtomobilski promet in nesreče Jesenske tegobe

Američani pri jedi

Filozofija in zakon

Naslovno sliko »Stoletna Peruanka« je vrezal v les slikar-grafik E. Justin.

»Življenje in svet« stane mesečno samo 8 Din ter se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Posamezne številke po 2 Din v vseh trafikah.

iz Ljubljane

u— **Preložen je koncert** čelista Grumerja in pianista Aleksandra Cerepulina za osem dni in bo šele 17. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

u— **Iz gledališča.** »Sen kresne noči« ponovi drama drevi ob 20. v zasedbi kakor v premijeri in v režiji prof. Šesta. Za abonma E. — V soboto bo v ljubljanski drami krstna predstava Leskovčeve trojeanske drame »Kraljična Haris«. Snov te globoke drame je vzeta iz sodobnega slovenskega življenja. Veledramatično dejanje je do skrajnosti napeto, konflikti ostri in vse nastopajoče osebe so kakor vilit. Premijera se vrši za red D. — Čajkovskega »Evgenij Onegin« se bo pel v operi v nedeljo s Primožem iz naslovni partiji. Tatjana bo pela prvič pri nas priljubljena pevka Zlata Gjurgjenac - Gavellova, Premina bo pel Križar. Predstava izven abonmaja pri znižanih opernih cenah. — V soboto se ponovi prvič v letošnji sezoni melodijozna Fallova opereta »Dolarska princesa«. Izven abonmaja pri znižanih cenah.

u— **»Železna maska«.** Danes ob 4., pol 8. in 9. zvečer bo predvajala ZKD v kinu Idealne veleznimski film »Železna maska« ki je prirejen po Dumasovem romanu in tvori nadaljevanje pretekli teden s tolikim uspehom predvajane filma »Trije mušketirji«. Tudi v tem filmskem delu predstavlja glavno vlogo sloviti Douglas Fairbanks. Cene najnižje od 2 Din dalje. Jutri ob pol 3. popoldne in v nedeljo ob 11. dopoldne se bo film predvajal neprekinjeno zadnjikrat zaradi obsežnejše dvorane v elitnem kinu Matic.

u— **Akvareli iz Koroške.** V izloženih oknih Tiskovne zadruge, Nove založbe, Zvezne knjigarnice, trgovine Kette in Elite so razstavljene pokrajinske slike iz Koroške, ki jih je napravil v zadnjih štirih letih slovenski umetnik slikar g. Zupan. Slikar je prepotoval Koroško od Dravograda do Zile in napravil preko 50 akvarelov, ki so deloma v privatni posesti, nekaj jih ima pa še slikar doma v svojem ateljeju. Te so sedaj razstavljene. Prijatelje lepe umetnosti vabimo za nakup posameznih umetvorov.

u— **Kdor se zanima za okrasno drevje in grmovje,** naj se udeleži dendroloških ogledov, ki jih bo od časa do časa prirejala ljubljanska podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva. Prvi takšen ogled bo v soboto 11. t. m. popoldne po tivolskih nasadih in bližnjih vrtovih. Sestanek točno ob 15. v Trubarjevem gaju nasproti Narod-

nega doma. Vodil in tolmačil bo g. inž. Ciril Jeglič. Vabljeni so vsi, ki bi se radi poučili o botaničnih zanimivostih in estetskih vrednotah ter glede vporabnosti okrasnega drevja in grmovja. Pristop je brezplačen. Na tem prvem sestanku se bo določil tudi čas za prihodnje ogleda.

u— **Sentjakobska knjižnica v Ljubljani.** Stari trg 11 je izposodila septembra t. l. na 3857 strank 12.773 knjig, v celem letošnjem letu pa na 32.761 strank 121.227 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od pol 4. pop. do pol 8. zvečer ter izposoja najtežje slovenske, srbohrvatske, francoske, nemške, italijanske, angleške, esperantske, češke, ruske in poljske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadoščno legitimira. Na razpolago popolni imenik knjig. Knjige se tudi pošiljajo po pošti na deželo. Izposojilni rok za Dravsko in Savsko banovino tri tedne, za znanstvene knjige štiri tedne, v druge banovine po en teden več.

u— **Dr. Pavel Avramovič** se je vrnil iz zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 2. do 4. v Beethovnovi ulici 9.

u— **Trgatev grozdja prireditelj** v nedeljo, 12. t. m. ob 3. popoldne Prostovoljno gasilno društvo na Barju pri Češnovarju na Dolenjski cesti. Iskreno vabljeni vsi prijatelji iskrene zabave in vsi, ki bi se radi za stonj nazobali sladkega grozdja. Krasti je dovoljeno, ni pa dobro dati se ujeti!

u— **Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani** obvešča člane, da je preminil njen bivši član g. Andrej Doktorič, nekdanji zlatarski mojster v Ljubljani. Pogreb bo danes ob 16. iz mrtvašnice Hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Zadržni člani se prosijo, da se pogreba v čimvečnem številu udeležijo.

u— **Dražba Mejačeve vile.** Ob cesti na Rožnik, takoj poleg železniškega prelaza, bo danes dražba lepe Mejačeve vile, ki bo gotovo privabila lepo število interesentov. Vila je v lepem stanju in ima krasen obsežen vrt.

u— **Otvoritevna plesna vaja JNAD »Jadrana«** bo v torek 14. t. m. Reklamacije vabijo se sprejemajo v »Jadrano«, Tomanova 3, (telefon 2974).

u— **Tri hude nesreče.** V bolnico so prepeljali tri žrtve hudih nesreč. Prvi je bil 43letni zidar Jurij Vrhovnik iz Mengša. Delal je v torek popoldne na neki novi stavbi v Škofji Loki, med dom je pa padel z odra, si zlomil več reber in dobil tudi hude notranje poškodbe. — Nepreviden dečko je petletni Jože Vidmar iz St. Vida pri Ljubljani, ki je na paši podil konja in ga tepel s šibo. Konj je fanta s kopitom brcnil v glavo in mu razbil vso čeljust. — Na lgu je splaščen konj oplazil s kopitom področjeletno posestnikovo hčerko Pavlico Lavričovo. Otrok je dobil hude poškodbe.

u— **Vlom v cerkveni nabiralnik.** Poleg specializistov za kolesa so v Ljubljani tudi specializisti za vlome v cerkve. Pretekle dni smo poročali, da se je nekdo dal zapreti v stolnico in da je ponoči vlomil v puščico za milodare. Gotovo isti storilec je pa to storil tudi v sredo zvečer v viški cerkvi. V četrtki zjutraj je cerkvenik opazil, da je nekdo polomil in izpraznil puščico.

u— **Obleko so mu ukradli.** Zidar France Vrbanič je zaposlen na stavbišču nove stavbe dr. Jemca na Tržaški cesti. Tam je tudi hranil del svoje obleke in sicer dve srajci, hlače, suknjič in nekaj drugih predmetov. Vse to mu je v noči od 7. na 8. odnesel neznan tat.

u— **Tatvine.** Ljudje kradejo ko srake, vse, kar jim pride pod prste. Tako je nekdo snel z okna Alojzije Porentove, strojevodje žene, stekleno cvetlično vazo. — Gostilničarki Jerici Putrljovi na Dolenjski cesti je nekdo z vrta odnesel dve kokoši. — Delavec Alojzija Pavlinu je neki njegov sodelavec odnesel iz stanovanja v Florijanski ulici 13 nekaj obleke in perila v skupni vrednosti 170 Din. — Hlapec Ludovik Šlajpah, zaposlen pri Konsumnem društvu na Kongresnem trgu, je prijavil, da je v noči od 7. na 8. t. m. nekdo iz levega na Celovski cesti ukradel konjski komat. Polica je navedla preiskavo in je zaslišala več cigánov, izkazalo pa se je, da komata cigani niso ukradli.

Iz Celia

e— **Minister Preka v Celju.** Včeraj popoldne je prišel v Celje minister socialne politike g. Nikola Preka v družbi načelnika ministrstva g. dr. Stamparja. Minister je pregledal celjske zdravstvene ustanove in je bil z ogledom zadovoljen.

e— **Celjsko gledališče.** Kakor se govori, bodo tukajšnji gledališki diletanti, člani Dramskega društva, otvorili gledališko sezono najpozneje v 14 dneh. Za prvi mesec svojega udejstvovanja so baje nastudirali tri drame. Istočasno pa se sliši, da letos Mariborčani sploh ne bodo nastopali v Celju, kar bo obistočno nedvomno težko pogrešalo.

e— **Sadni ogled v Galiciji.** Podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva v Galiciji pri Celju prireditelj v nedeljo 12. t. m. sadni ogled v Soli v Galiciji. Popoldne od 15. do 16. pa bo istotam licitacija. Kupec in trgovec vladno vabljeni.

e— **Nesreča pri delu.** Z žaganjem na cirkularki je bil predvčerajšnjim zaposlen 24letni mizarški pomočnik Anton Mast-

Samo še danes ob 4., pol 8. in 9. PREMIERA! PRVIC V LJUBLJANI!

Povratek sreca

Prekrasna drama iz življenja človeka, ki je izgubil vero in ljubezen v strašnem vojnem viharju! V glavnih vlogah Hans Stüwe, Agnes Esterházy, Kurt Gerron in Angelo Ferrari.

Pretrsljivo! — Nepozabno!

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Telefon 2730.

nak od Sv. Tomaža. Nenadoma je zašel z levo roko k vrteči se žagini plošči, ki mu je roko grozno razmesarila. Odrezala mu je dva prsta in prežagala vse kite na roki. Ponesrečenec se zdravi v javni bolnici.

e— **Zrtev napada.** V celjsko bolnico je bil pripeljan 25letni hlapec Alojzij Romih z Dobja pri Planini, ki ga je v ponedeljek napadel neki njegov sosed in ga parkrat tako močno udaril s kolom po evi predlehti, da mu jo je zlomil.

Iz Maribora

a— **Iz carske službe.** Te dni je bilo predstavljeno iz Maribora nad polovico carinskih uradnikov. Poleg drugih zapustila naše mesto tudi priljubljani upravnik glavnega carinskega urada g. Dragotin Bognar, ki je dodeljen zagrebški finančni direkciji, ter glavni kontrolor g. Alojzij Pipa, ki je predstavljen na Sušaku.

a— **Napredovanje.** Iz 1-9 v 1-8 je pomaknjen sekundarji tukajšnje splošne bolnice dr. Vekoslav Vrbnjak.

a— **Druza operetna premijera na mariborskem odru** bo v soboto 11. t. m. Leharjeva divna melodijozna opereta »Škrlatni čokot« ga, ki jo je popolnoma na novo zrežiral in v nov milje prestavil režiser g. Djuka Trbuhič. Že iz prejšnjih sezon je »Škrlatni čokot« zaradi svoje zelo lepe vsebine in krasne muzike gotovo še v najboljšem spominu, zato se pričakuje sedaj še večji obisk. V glavnih vlogah nastopijo gđ. Udovičeva, Fratrikova ter gg. Trbuhič, Ivelja, Grom in P. Kovič. Režira g. Trbuhič, dirigira g. Herzog.

a— **Komunistične zadeve pri mariborskem sodišču.** Danes popoldne se bo vršila pri okrožnem sodišču pred senatom petorice zopet razprava proti posestniškemu sinu Frideriku Judarju iz Svečine ob meji zaradi suma komunizma. — V zadevi komunizma osumljenih železničarjev, ki so bili pri razpravi dne 6. septembra oproščeni krivde in kazni, pa je prijavilo državno tožilstvo revizijo na Stol sedmorice v Zagrebu. Vseh šest železničarjev je še danes brez službe, ker jih železniška uprava do pravomočne rešitve zadeve noče sprejeti. — V preiskovalnem zaporu mariborskega okrožnega sodišča pa se nahaja še par železničarjev, ki so bili meseca julija aretirani pod sumom širjenja komunističnih lepakov. Delavec Gerlič, ki je bil takrat kot prvi aretiran, je že izpuščen in postopanje proti njemu ustavljeno, ker se policija poročala, da Gerlič sploh ni normalen. Železničar Goltež, ki je bil tudi aretiran meseca julija z navedenimi železničarji in je med preiskavo in delavnici ušel, pa se nahaja že v Berlinu in je izdana za njim tiralcia.

a— **Mariborska občina** je poklonila hrabri posadki »Karadjordje«, kakor smo že poročali, 5000 Din in s tem pokazala, da tudi na skrajni severni meji zasledujemo dogodke ob našem Jadranu. Znesek je bil sedaj po posredovanju oblastnega odbora Jadranske straže v Mariboru nakazan Jadranski plovitbi na Sušaku z naročilom, da ga izplača vrlenu kapitanu Prodanu.

a— **Mariborske knjižnice v septembru.** Jesenski dnevi so znatno dvignili promet v mariborskih knjižnicah. V Ljudski knjižnici so meseca septembra izposodili v 17. uradnih dneh 715 članom 1870 knjig. Pri rastele znaša napram avgustu približno 200 knjig. Novih članov je pristopilo 28. Knjižnica Delavske zbornice pa je izposodila 774 obiskovalcem 1208 knjig. Novih članov so sprejeli v septembru 34. Skupno so prečitali Mariborčani in tudi okolicezanov je dosti med njimi, v obeh knjižnicah 3078 knjig, kar je vsekakor prav lepa kulturna bilanca Maribora tekom enega meseca.

a— **Sadni ogled na Vuhredu** pri Vidmošerju je odprt še do vštete nedelje 12. t. m. a— **Pri Jeni I. 1806** je veliki Korzikanec uničil Prusijo. Iz bitke okrog Jene je povzela vsebina zvočnega velefilma »Zadnja četa«, ki ga od danes 10. t. m. naprej predvaja Zveza kulturnih društev v Grajskem kinu. Ogromne so dimenzije filma in čudovita je njegova tehnična popolnost. Film je visoka pesem domovinske ljubezni, ki ne pozna v svojih žrtvah nobenih meja.

a— **Lutkovno gledališče.** Mladinski odsek Sokola-matice prireditelj v nedeljo, 12. t. m. ob 3. popoldne v mali dvorani Narodnega doma prvo letošnjo mariborsetno predstavo z igro »Snežuljičica«. Igra je primerna tudi za otroke od 3. leta naprej.

a— **Koncert v mestnem parku** bo v nedeljo 12. t. m. od pol 11. do 12. ob lepem vremenu prireditelj gladba »Drave«.

a— **Izredni lovski bogor.** Na Rdečem vrhu na Pohorju je pretekle dni veleposesnik g. Lešnik ustrelil velikega merjasca. G. Lešnik je na zadnji lovski razstavi razstavil krasne lovske eksemplare.

Halo!

Willy Forst

Vsi ga poznate!

Vsi ga ljubite!

Vsi ste navdušeni zanj!

znan iz velefilma »Atlantik« (Poldi) in »Dvoje src v 3 taktu« (Niki) v najnovejši briljantni, veseli filmski opereti

Tango iubezni

Pride!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

a— Umrli sta v sredo zvečer v javni bolnici Roza Babič, žena ob. delavca, stara 58 let, večeraj jutraj pa v Cankarjevi ulici 34 zasebnica Ana Golob, stara 76 let.

a— Smrtna nesreča. Večera okrog polnočnega se je pripetila pri Sv. Petru na Mariborski, ki je zahtevala smrtno žrtev. Tamošnjemu župniku Antonu Tkalcu je pri odhajanju novega vinskega mosta poleg drugih pomagal tudi njegov brat, 45-letni posestnik Jurij Tkalec iz Videža pri Slov. Bistrici. Pri odhajanju sodov pa mu je zdrnil polovnjak in ga tako nesrečno udaril po senčih, da je reže takoj omedlel. Takoj pozvana rešilna postaja je sicer v par trenutkih prispela s rešilnim avtomobilom na kraj nesreče, vendar pa je ponesrečenec med tem že izdihnil. Tragična smrt splošno prižubljena posestnika Jerija Tkaleca je globoko pretresla vso okolico.

a— Iz policijske kronike. Tatvin ni konec. V sredo jutraj je nekdo okr. cestarij smigovca z okna na Pobreške cesti 23 ukradel suknjo, istega dne opoldne pa posestniku sinu Varsku iz Slovenije vasi svetilko s kolesa.

Iz škojfe Loke

Sl— Dve odhodnici. Pred dnevi je zapustil škojfo Loko agilni javni delavec zdravnik g. dr. Jože Rant, ki je odšel v svrhu nadaljevanja študij na Dunaj. Z odhodom priljubljenega in večnega zdravnika je naše mesto mnogo izgubilo. Z nekolobnim navdušenjem se je dr. Rant odločil Sokola, ki mu je bil vztrajen so- delavec. Ko društveni zdravnik je vedel natančno evidenco o zdravstvenem stanju članstva in je tudi sicer mnogo pripomo- gel k podvigu obnega higijskega stanja v društvu. Prav do zadnjih dni je bil br. dr. Rant društveni tajnik, torej duša vsega sokolskega dela. Z zaupanjem so se obračali na dr. Ranta, dajki in dijakine ferjalne kolonije. Največkrat jim je bil v brezplačno pomoč. Bil pa je g. doktor tudi prijatelj, zabaven in duhovit družabnik. Vsi želimo, da bi se dr. Rant kmalu zopet vrnil. — Nekaj dni pozneje sta zapustila škojfo Loko ravnatelj tovarne klobukov v škojfi Loku g. Plestenjak Franc in njegova soproga ga. Vera, ki za stalno odhajata od nas. Oba bo ohranila škojfo Loka v prijetnem spominu. Škojfojska podružnica SPD je izgubila z g. Plestenjakom svojega večletnega tajnika, občinski odbor pa stvarnega sodelavca, ki ni nikoli okleval izreči svoje kritike v dobro občini. Z enako vneto je bila delavna njegova soproga ga. Vera kot blaginjska koka jugoslov- venskih sester od ustanovitve društva. Odhajajočemu paru k slovesu vse najboljši!

Sl— Smrt priljubljene gospe. Neizprosna usoda je položila na mrtvaško postelj go. Marinko Paulinovo, soprogo veterinarskega inšpektorja banske uprave v Ljubljani, v najlepši dobi 42 let. Zavrtna bolezen vnetje silepca, je odvzela soprogu skrbno družico, edinko Ojdanu drago mater. Številnim sorodnikom nenadomestljivo se- stro, teto in svakino. Pokočinca, najmlajša hčerka iz trgovske hiše Deisingerjevih, je vedno rada prišla v svoj rodni kraj škojfo Loko in je še letošnje poletje do- movala med Ločani s svojo hčerko pri sorodnikih Gospe Marinki blag spomin. vsem prizadetim naše iskreno sožalje!

Sl— Osebnost. Uradnik davčne uprave v škojfi Loku Milan Peterlin je vreme- nje v istem položaju k upravi v Smarje pri Jelšah. V škojfi Loku pa je dodeljen Mehtid Karel iz Smarja pri Jelšah.

Sl— Izpust iz državljanstva. Pintar Lov- ro, rojen l. 1836, v Železniki in stanujoč sedaj v Kreuthu na Koroškem, želi dobiti zase, za svojo ženo Marjo in za otroke Lovrenca, Albina, Tomaža, Marijo in Hil- do izpust iz jugoslovanske državljanstva in prestopiti v avstrijsko državljanstvo. Morebitne ugovore je predložiti pri sreski izpostavi v škojfi Loku ali pa preko občine na imenovan urad.

Iz Rače

ra— Vinska trgatev, ki jo je priredil tamburaški zbor »Savski val«, je bila kljub dežju zelo dobro obiskana. Godba pod vodstvom g. Volariča je izvrstno igrala. Za misl trgatev je bila izvoljena gđ. Ma- ricia Zahradnikova. Vsem, ki so pripomo- gli k uspehu prireditve, iskrena hvala!

ra— Akcija za vodovod. Toplo pozdrav- ljamo akcijo g. župana za vodovod v na-šem mestu. Stranke, ki so primorane ho- diti po vodo k vodnjaku občinske hiše, komaj čakajo, da se vprašanje vodovoda ugodno reši.

Z Jesenice

sl— Pobalnost. Ob strani glavne jese- niške ceste v najbolj prometnem delu me- sta so izkopani globoki jarki, v katere po- lagajo cevi za nov vodovod. Da se ne bi pripetila v nočnih urah kakšna nesreča, so delavci gradbene tvrdke vsak večer po končanem delu namestili na kraju tablo z napisom »Avto 10 km« ter pridržali na ta- blo luč in rdečo zastavico. Mislile dni pa so ponočnjaki izruvali vse skupaj, prenesli pol ure daleč stran in obesili vse skupaj na most električne železnice, ki vozi v to- varno KID na Javorniku. Zlikovci zaslu- žijo eksemplarno kazen.

Iz Krškega

kr— Ponovitev igre. »Trnjulčica«, prav- ljena igra s petjem in plesom, se bo po- novila za učence osnovne in meščanske šole v soboto ob 10.

kr— Dražba lovov. Lovi za občine Du- ka, Krško, Raka in Studence se bodo da- jali v zakup za dobo 5 let na javni dražbi, ki bo 4. novembra ob 9. pri sreskem na- čelstvu v Krškem.

Iz Kranja

kr— Kmetijske razstave v Kranju. V Kranju bo v soboto 11. t. m. dopoldne velika zadržna živalska razstava. Živino- rejcem iz Gorenjske se zelo priporoča obisk te razstave, ker bo prav zanimiva in poučna. Razstave se udeležijo 11 okoli- škkih živorajskih združenj. V soboto 18. t. m. bo enaka živalska razstava v Selcih nad škojfo Loko za živino tamošnje živi- norajске združenje. Nadalje bo od 11. do 13. t. m. v ljudskem domu v Kranju spe- cijalna razstava poizkusov z umetnimi gnojili, ki bo prva te vrste. Kmetovalci, zlasti Gorenjci, se vabijo, da to razstavo obiščejo, ker bo nudila mnogo koristnega glede gnojenja kulturnih rastlin.

Iz Litije

li— Originalne lovske naprave tatinskih ribičev. Orožniki s Stange pri Litiji so prišli na sled čudnim navadam tatinskih ribičev, ki so hodili lovit v potok Besni- co pod Ančami. Tatovi so si spletili iz vrba posebene vrste koše, ki so na enem koncu zoženi in imajo male odprtine, ki dopuščajo ribam, da se lahko poskrrijejo

v koše, iz katerih jih jemljejo na drugem koncu skozi mala vrata. Tatinski ribiči so se na ta način večkrat založili z okus-nimi postrvmi, spravljali so jih celo v okolici Vevč v denar. Ribolov v Besnici je last g. štepica iz šiške.

Iz Zagorja

z— Otvoritvena predstava Sokolskega gledališča. Sokolsko gledališče otvori le- tošnje sezono v nedeljo 12. t. m. z veseljo- igro »Utopljenec«. Režijo vodi br. Ko- šmrli. Začetek ob 8. uri. Pridite!

z— Neutemeljena govorica. Po Zagorju se je raznesla govorica, da je poskušal posestnik in mesar g. Križanec izvršiti samomor. Kakor smo doznali, je Križan- ca, ki je imel v hlevu opravilo, zadela na eno stran kap. Prizor neizgode je opazila nema služkinja, ki je prihitela v hišo in s palcem kazala na vrat, iz česar so neka- teri sklepali, da se je gospodar ranil z no- žem. Domači so šli v hlev in našli gospo- daria na tleh. Prenešli so moža v hišo in poklicali zdravnika, kar je zopet dalo ljudem povod, da so trosili okrog govori- co. Gospoda Križanca obiskujeta dva zdravnika. Kakor se čuje, se je njegovo stanje izboljšalo.

z— Arrekcija zaradi osumljenja tatvi- ne. Kakor je »Jutro« že poročalo, je bila v mlinu g. Bajcarja v Toplicah izvršena tatvina perila, denarja in hranilne knjižice. Orožništvo, ki je zadevo temeljito preiskalo, je naposled našlo sled in areti- ralo 30-letno služkinjo Ana P.

Iz Trbovelj

t— Plačevanje klavniških pristojbin. Piše- jo nam: Na zadnji občinski seji se je med drugim sklepalo tudi o načinu plačevanja klavniških pristojbin. Načrt, ki ga je predlo- žil g. Pavlin, določa, da plačujejo me- sarji od kg mesa po 1 dinar klavniških pri- stojbin. S tem denarjem bi bilo plačano vse, kar bi potrebovali mesarji od klav- niškega. Pravilnik je bil na seji sprejet z do- datkom, da izrazi svoje mnenje se me- sarji. Ti so se na sestanku, ki se je vršil na občini, izrazili proti temu načinu plače- vanja klavniških pristojbin in so za to, da plačujejo to pristojbino pavšalno od teže živine. Naj obvelja že katerikoli način plačevanja, vendar bodo plačevali naposled te pristojbine le konsumenti, zaradi česar bi bilo pravično, da se sliši tudi mnenje teh. Način, kakor ga določa načrt g. Pavlina, je za konsumenta gotovo ugodnejši. Splošno je znano, da se pri nas v Trbovljah kakole prav malo res dobre živine, o čemer je sivočas »Jutro« že pisalo, in je cena mesa pri nas, ako sodimo po kvaliteti, odločno previsoka. Občinska klavnica ima poleg zdravstvenega gotovo tudi ta namen, da štiti konsumenta pred izkoriščanjem. Ako se plačuje klavnina pavšalno, je kontrola cen mesa po veterinarju skoro nemogoča ali vsaj otežkočena. Ako plačujejo mesarji pristojbine od kilograma zaklane živine, pa bo občinski veterinar cene tudi prav lahko reguliral, ker mu je znano, po tem plače- vanju mesarji živino kmetom. Iz tega razlo- ga smo konsumenti za načrt g. Pavlina.

t— Iz Dobovec pod Kumom. Ker se šte- vilo obiskovalcev kuma vedno bolj množi, je oblast dovolila g. Ivanu Strgaršku, da preuredi svoje novo hišo za gostilniško obrt in prenočišča. Oseba g. Strgarška, enega najagilnejših in naprednejših mož na Dobovcu, gotovo jamči, da bodo turisti in domačini našli v njegovih lepo urejenih lokalih ter popolnoma novih sobah za pre- nočišča popolno zadovoljstvo. Posebno dobrodošlo bo to turistom, ki prihajajo na Kum od drugod, ker bodo lahko, ako pri- dejo v Trbovlje s popoldanskim vlakom, prenočili na Dobovcu, ako bi bilo že tako pozno, da ne bi mogli še isti večer na Kum. V nedeljo 12. t. m. bo otvoritev gos- tilne.

t— Lukežev sejem. V soboto 18. t. m. bo v Trbovljah velik kramarski in živalski sejem.

Iz Laškega

l— Dar. Pred nekaj dnevi je darovala ga Matilda Pickova ženskemu društvu »Blago srce« v Laškem za revne otroke znesek 500 Din, katerega je prejela v po- ravnavo v neki sporni zadevi, za kar ji društvo izreka iskreno zahvalo. Naj sle- dijo posnemalke!

Iz Hrastnika

h— Učiteljsko zborovanje. V soboto 11. t. m. bo v Hrastniku ob pol 10. v deški šoli zborovanje učiteljskega iz laškega srca. Med drugim bo na dnevnem redu tudi predavanje o Sokolstvu. — Udeležnikom zborovanja bodo na razpolago pri obeh vlakih, pri celjskem kakor pri ljubljans- kem, avtobusi po nizki vojni ceni. Po zborovanju bo skupen obed v Narodnem domu. Reflektanti na obed naj se prijavijo pri svojih vodstvih in ta naj poslije skupne prijave do petka na vodstvo deške šole v Hrastniku. V primeru lepega vre-

mena se bo izletelo popoldne na Dol na ogled importantne stavbe nove šole kralji- ce Marije.

Iz Slov. Bistrice

sb— Koroški večer za članstvo Sokol- skega društva prireditelj odbor v soboto 11. t. m. ob 20. v dvorani Okrajne hranišnice. Predaval bo znani poznavalec koroških krajev in razmer g. prof. Miše iz Maribora, sodelovala pa bosta gospa Vošnjakova in sokolski klavirski kvintet. Prireditelj bo intern. Poset predavanja za vse članstvo obvezen.

sb— Pričetek trgatve od Visol preko Kovač vasi do Ritoznja je na podvati določil zakona o vnu določen na 15. t. m.

sb— K predlogu o zamenjavi zemljiških parcel na Glavnem trgu med mestno ob- čino in šolskimi sestrami, stavljenemu v celjskem nemškem glasilu »Deutsche Zei- tung«, pripomnimo naslednje: Prostor med samostansko cerkvijo in bivšo Sti- gerjevo hišo, na katerem stoji občinsko skladišče s kapelico, je javna last in se ne more zamenjati niti odprodati. Pri svoje- časni prošnji šolskih sester je šlo za to, da se prostor odda samostanu v najem, dočim bi morale redovnice odkupiti ob- činsko skladišče, ki bi bilo v primeru ogratitve dotičnega prostora za občinsko upravo brez vrednosti. Ker sestre teh po- gojev niso sričele, tudi mestni občinski svet ni mogel privoliti v drugo solucijo. Predlagana cesta, ki bi vezala Solsko uli- co z mestno ubožnico, pa bi bila tako oz- ka, da bi z njo mesto ničesar ne prid- bilo. Zato se nam vidi predlog celjskega lista povsem neumesten.

Iz Slovenjgradca

sg— Igra »Naša kri«. Dramski odsek Sokola uprizar v nedeljo 12. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma igro »Naša kri«. Med odmoru bosta sodelovala moški zbor tukajšnjega pevskega društva in sa- lonski orkester.

sg— Smrtna kosa. Umrli so v javni bol- nici: Elizabeta Škorjančeva iz Kotelj (sta- ra 29 let), He'ena Terglavova iz Tolste- vrha (37 let), Franc Mravljak od Sv. An- tona na Pohorju (50 let), Karel (pol leta) in Olga Kapunova (1 in pol leta) iz Li- belje, Marija Zagrebčeva iz Vrha (1 in pol leta), Sofia Katerjeva iz Libeljske gore (8 let). Zadnji štiri otroci so žrtve griže, ki v občini Libelje tako hudo razsaja, da se je mora' zapreti tamošnja šola.

sg— Živinski sejem. Zadnji živinski se- jem je bil zelo slabo obiskan, zaradi česar se tudi kupčija ni mogla živahno razvijati. Se pa povsod pozna veliko pomanj- kanje denarja, katerega je pred vsem po- vzročila kriza v lesni industriji, ki je edi- na pomembnejša pridobitna panoga na- šega okraja.

Iz Braslovč

br— Hud nalis s točo. V ponedeljek je bilo dopoldne pusto in oblačno. Vse je ka- zalo na dež. Kmalu popoldne pa so zate- nili nebo gosti oblaki izza Dobrovelj. Sle- dil je močan nalis, spremljan z grmenjem. Med dežjem je padala spetka drobna to- ča, a potem se je vsula kar suha in napra- vila občutno škodo na aidi.

br— Napad z nožem. V nedeljo proti večeru se je vračal domov s kolesom iz Celja g. Blatnik Ferdo, posestnik v Polj- čah poleg Braslovč. Na cesti med Levcem in Petrovčani pa se je nenadoma zakadil vanj neznan moški, ki je stopil izza neke- ga cestnega drevesa v trenotku, ko se je Blatnik pripeljal mimo. Neznane je brez vsakega povoda Blatnika z nožem močno ranil. Zadal mu je opasno rano na levi ro- ki v nadlehtju. Ko je napadalec hotel za- mahniti v drugo, se je Blatniku posrečilo, da je ušel s kolesom. V Zalu si je Blat- nik pri luči ogledal globoko in dolgo ra- no ter odšel takoj k tamošnjemu zdravni- ku, ki mu je rano obvezal, a obenem sve- toval, naj se takoj poda v bolnico. Blatnik pa se je rajši odpeljal proti domu, a pri Sv. Petru je omagal zaradi prevelike iz- gube krvi. Po cesti je dospel neki privat- ni avto, ki je ranjenca naložil ter odpeljal v celjsko bolnico.

Iz Dobove

do— Sokolsko društveno delo. Pred dob- rima dvema mesecema je bilo pri nas usta- novljeno Sokolsko društvo. Od tedaj že pridno vežbajo fantje, ki jih je že preko dvajset, a se še vedno priklajši kak nov član. Telovadbo vodi načelnik br. Marolt. Lepo je gledati zanimivo medsebojno tek- novanje fantov, ki so mnogi od njih že vidno napredovali. Telovadi se ob sredah in petek zvečer. Brat Jorhas nas preskr- buje s potrebno svetlobo s petroplinovo svetilko. Tudi sestra načelnica Marokova je zbrala k telovadbi kakih 14 članic, ki pa so se začele šele pred kratkim vežbati. Telovadi se na prostem. Ker še ni telovad- nice, se je napravil načrt za notranje zim- sko prosvetno delo. Prosvetarju br. Vad- nalu bodo stali ob strani br. Peterlin s pre- davanji in igrokazi, knjižničarka sestra An-

tolovičeva in sestra Senekovičeva s prire- janjem predavanj. Precej številni je že tu- di moški in ženski naraščaj, ki ga vodita br. Pečnik in sestra Pečnikova. Pripravlja- mo se na 10letnico koroškega plebsitca s petjem koroških narodnih pesmi. Slavnos- no predavanje je prevzela sestra Pečniko- va. Živo je zanimanje, kako bi se dalo priti do prepotrebne lastnega lokala, oziroma telovadnice.

Iz Mozirja

mo— Gospodarski in prometni poučni tečaj je priredila v nedeljo v Majerholdo- vi dvorani mariborska Zveza kulturnih društev. Tečaj je vodil tajnik ZKD. Zani- mala so zlasti predavanja iz zdravstva ter film o čuvanju zdravja in o važnosti gno-jenja z umetnimi gnojili za napredek kme- tijskega gospodarstva. V imenu prebival- stva se je zahvalil zvezi in predavateljem župan g. Goričar.

Iz Gornjega grada

gg— Predavanje. 28. t. m. priredi Sokol predavanje o bratski Čkoslovaški.

gg— Za Martinovo nedeljo 16. novembra pripravlja Sokol Martinovo gos.

Iz Gor. Radgone

gr— Osebnost. Nov komandir orožni- ske postaje v Gornji Radgoni narednik g. Eržen Mihael, po rodu iz Idrije, je pr speli iz Dolnje Lendave ter prevzel posle od se- danjega namestnika narednika g. Stefana Žiže.

gr— Himen. V soboto 11. t. m. se bosta poročila v župni cerkvi pri Mali Nedelji agilna sokolska delavca tukajšnjega sokol- skega društva g. Rihard Müller, železniški uradnik, in gđ. Cilka Prelogova, učiteljica v Gornji Radgoni. Mlademu sokolskemu paru iskreno čestitamo!

gr— Unrl zaradi poškodb. Kakor smo poročali, je bil ob priitki karambola mo- tornega kolesa z tovornim avtomobilom v vasi Liebhendorfu pri Murecku v Avstriji zelo poškodovan reñni tehnik murske re- gulacije v Zepovcih Gregor Prihulsky, ki je bil takoj prepeljan v bolnišnico v Lip- nico, kjer je umrl zaradi poškodb minuli tork zjutraj. Pokojnika so preko obmeje Gornje Radgone prepeljali v Zepovce pri Apačah ter tamkaj položili na mrtvaški oder; pogreb se je vršil minili četrtek na pokopališču sv. Petra v Gornji Radgoni. Pokojnik je bil po rodu iz Rusije ter si je pridobil pred leti naše državljanstvo. Bil je v najlepši dobi 35 let ter zapušča ženo Marijo in 1 nepreskrbljenega otroka. Bled mu spomin!

gr— Kopališče v občinski hiši je zopet popravljeno ter bo od 11. t. m. naprej zo- pet vsako soboto redno odprto.

Iz Ljutomer

lj— »Grolica Marica«. Ponovitev operete v nedeljo je pokazala, da je zanimanje za njo še vedno zelo veliko. Orkester, pomno- žen z odličnimi godbeniki od drugod, je vo- dil tokrat z lepim uspehom br. Josip Za- gar. Igra je potekla gladko v skoro neiz- premenjeni zasedbi in občinstvo ni štedilo z aplavzom. Predstav: so prisostvovali številni gostje od drugod; med njimi je omeniti nestorja slovenskih igrancev, g. Danila, upravnika mariborskega narodne- ga gledališča g. dr. Brenčiča in opernega pevca g. Truhoviča iz Maribora, ki so se vsi o kvaliteti predstave laskavo izrazili. Morda se ojunaci ansambl in ponovi igro še enkrat.

lj— Požar. V nedeljo zjutraj je trebilo za ogenj. Gasilci so takoj pripravili avto ter se odpeljali proti Medmuriu, kjer je gorelo na hribu Sprinec, kakor se je pozneje iz- kazalo. Dospeli so do Vričice in se vrnili domov, ker je ogenj očitno že ponehaval. Zgorele so tri hiše z gospodarskimi po- slopiji vred. Najbrž je požar zanetila zlob- na roka.

Sport

Ljubljanski nogometni derby

V nedeljo prvenstvena tekma

Ilirija : Primorje

V nedeljo 12. t. m. se bo odigrala pr- venstvena tekma med domačima rivaloma in predstavnikoma slovenskega nogomet- nega sporta SK Ilirija in ASK Primorjem. V zadnjih letih in še mnogo prej je na- stop med gornjima kluboma veljal kot vi-šek nogometne sezone, v zadnjem času pa znači tudi zanimiv dogodek celo za ostalo našo publiko, ki se za nogomet veliko ne zanima. Došli smo že tako daleč, da pri- hajajo v Ljubljano k tekmi ASK Primorje SK Ilirija tudi podeželski gledalci, kar znači, da je ta tekma res zanimanja vred- na.

Letošnji nastop med gornjima kluboma je tudi zaradi tega privlačen, ker je popo- lnomo nejasno, kdo bo odnesel zmago. Najbrž bo igrala v nedeljo veliko, izredno veliko vlogo sreča. Po našem mnenju sta obe moštvi še daleč od svoje prave forme, kar so dokazali tudi zadnji rezultati.

V kakšni postavi bosta kluba nastopila, nam zaenkrat še ni znano. Tekma se bo odigrala na igrišču ASK Primorje, Du- najska cesta, in sicer ob vsakem vreme- ru. Predtekmo bosta odigrali rezervni mo- štvi. Glavno tekmo bo vodil zunanji so- dnik.

Balkanske igre v Atenah

Sedaj prihajajo točna poročila o balkan- skih igrah, ki so se pričele v soboto in pri katerih sodelujejo Grčija, Rumunija, Ju- goslavija, Turčija in Bolgarija. Za place- ment se računa pet prvih mest, in sicer prvo 5 točk, drugo 4, tretje 3, četrto 2 in peto 1 točka.

Prvi rezultati za našo reprezentanco ni- so bili baš ugodni ter je bil vrstni red za- četkom naslednji: Grčija 41, Rumunija 16, Jugoslavija 13, Turčija 9, Bolgarija 8.

Rezultati so bili v nedeljo naslednji: Tek 400 m z zaprekami, predteki: dve skupine po 4 tekači. Prvi trije gredo v fi- nale. I. skupina: 1. Mantikas (G) 60.2, 2. Banšćak (J) 62.2, 3. Vitalis (R) 64.4. — II. skupina: 1. Miropulos (G) 60.2, 2. Fraun- sberger (J) 60.4, 3. Virgil (R) 61.6.

Tek na 100 m, predteki: 10 tekačev v dveh skupinah. Prvi trije v finale: I. sku- pina: Lambru (G) 11.6, 2. Ali (T) 11.7, 3. Jamnicky (J) 11.8. — II. skupina: 1. Se- mih (T) 11.8, 2. Vamvakas (G) 11.9, 3. Hel- lebrandt (J) 12. Bolgarija in Rumunija so iz- padli.

Skok v višino: 1. Papanikolau (G) 180, 2. Mantelos (G) 175, 3. Levin Kallay (J)

175, 4. Shop (R) 175, 5. Tončić (J) 170. Točke: Grčija 9, Jugoslavija 4, Rumunija 2, Tek 1000 m: 1. Bekuris (G) 34:00.2, 2. Nanos (G) 34:00.9, 3. Manea (R) 34:24.4, 4. Ilie (R), 5. Sporn (J), 6. Belas (J). Toč- ke: Grčija 9, Rumunija 3, Jugoslavija 1. Tek 1500 m: 1. Pedan (B) 4:18, 2. Geor- gopoulos (G) 4:18.2, 3. Paveline (R), 4. Pejev (B), 5. Moriseos (G), 6. Predanic (J). Prvotna vest, da je naš Predanic prvi, je bila torej napačna. V brzjavki je stalo »prvi Predanic«, iz česar so sklepali, da je zmagal Zagrebčan; bil pa je to Bolgar Pe- dan. — Točke: Bolgarija 7, Grčija 5, Ru- munija 3.

Tek 400 m zapreke, finale: 1. Mantikas (G) 56.6, 2. Miropulos (G) 56.8, 3. Virgil (R) 60, 4. Banšćak (J) 60.2, 5. Vitalis (R). Točke: Grčija 9, Rumunija 4, Jugoslavija 2.

Tek 100 m finale: 1. Lambru (G) 11, 2. Semih (T) 11.1, 3. Vamvakas (G) 11.2, 4. Ali (T), 5. Hellebrandt (J), 6. Jamnicky (J). Točke: Grčija 8, Turčija 6, Jugoslavija 1.

Balkanska stafeta 800 krat 400 krat 200 krat 100 m: 1. Jugoslavija (R) trit. Ferens- šćak, Schreiber, Hellebrandt) 3:34.2, bolj- še od jugoslov. rekorda. 2. Grčija 3:36.2, 3. Turčija 3:37.4, 4. Rumunija, 5. Bolgarija.

V ponedeljek na sta naša metalca dr. Narancić in Manojlović zasedla, kakor smo že večeraj poročali, v metu diska prvo in drugo mesto ter se je Jugoslavija v skupni klasifikaciji do ponedeljka plasirala na dru- go mesto.

Otvoritvi iger je med drugim prisostvo- val tudi grški ministrski predsednik Veni- zelos. Pripomniti treba še to, da je v ne- deljo prisostvovalo igram 50.000 gledalcev.

Tenis turnir za prvenstvo SK Bled

Te dni se je vršil na Bledu interni tenis turnir za prvenstvo SK Bled. Vršile so se le single igre dam in gospodov, nastopilo je 9 gospodov in 6 dam. Prvakinja kluba je postala ga. Lise Mayer, ki je odigrala vse igre sigurno ter je na kraju sezone pozakala največji napredek. Prvenstvo gospodov si je zasluženo osvojil g. Pavel Luckmann iz Jesenice.

S tem turnirjem je tenis sekcija zaklju- čila letošnji program. Izvedla je v prvem letu svojega obstoja tri medklubske tur- nire, dva zmagovito: proti TD Ateni 4:2, proti Villacher Tennis Klub 11:6, proti ljubljanski Iliriji pa je podlegla s 3:10. Člani so nastopili s povojnim uspehom na nacionalnem turnirju SK Ilirije ter na internacionalnem turnirju na Bledu. Sek- cija šteje 9 članic ter 16 članov ter je članica Jugoslovanskega tenisa saveza v Zagrebu. Za prihodnje leto pripravlja sekcija obširen in pester program, ki bo kulminiral v internacionalnem turnirju. Agalni sekciji želimo mnogo uspehov.

Službene objave LNP

(Seja u. o. 8. oktobra 1930)

Prisotni gg: Ribač, Stanko, Kuret, Kovač, ravn. Setina, Kralj, Dorčec, Logar, Buljevič, Malovrh in Vospensnik.

SK Disku se bo pismeno odgovorilo na dopis šte. 215 od 6. t. m.

Na znanje se vzame dopis SK Jadran z dne 1. t. m., s katerim javlja novi odbor: Matjašič Jože, predsednik; Logar Sane, tajnik.

Dopis SK Železnica, Maribor, z dne 6. t. m., naslovljen preko LNP na Sub. NP, se odpošlje z zahtevo da Sub. NP končno uredi zadevo pri SSU.

Daje se razrešnica bivšemu odboru M. O. LNP v Mariboru, ker je bilo zadoščeno za- htevi u. o. v smislu služb. objav z dne 3. t. m. Prejem zneska 987 Din se tem potom potrjuje.

Sporočja se SK Kaki, da je u. o. konstatir- al, da z ozirom na njen dosed. šte. 20a in v zvezi z dosedanjimi dopisi LNP ne obsto- jajo pomisleki za znižanje denarne kazni. Imenuje se v MoLNP v Celju za pred- sednika g. König Fran. za odbornike gg. Jos. Toplak, Hrastnik A. in Borlak. Nalaga se predsedniku, da skliče prvo sejo novega odbora, na kateri naj se odbor konstitu- ira, najdalej do ponedeljka. Na tej seji naj se izvrši tudi prevzem poslov od prejšnje- ga odbora.

KULTURNI PREGLED

„Mlodoletje“ v ljubljanski drami

Premijera „Mlodoletja“ je privabila gledališče številno občinstvo. Andrejev je napisal dramo v svojih mladini letih. Delo ni močno, v prvem delu izrazilo novelistično in prepleteno z liriko. V tretjem dejanju preide rabel poizkus zapletka zopet v novelo; šele v četrtem se razmerja zaostre v dramatičen prizor. Po občutju nam je stvar danes precej tuja, tudi se s poznejšimi deli Andrejeva ne da primerjati. S trpkim Olgino usodo sočustvujemo, toda v umetniškem oziru je delo precej go, bolj zgodnji kot resnična tvorba. Režiral je ravnatelj Golia, ki je poudaril lirčne momente, tako v inscenaciji, kakor v igri. Poskrbel je za okusno opremo, posrežilo se mu je nekaj prizorov, posebno v četrtem dejanju. Prvo in drugo dejanje je bilo precej medlo, ker so bile lirčne scene nekam preohlapno režirane. Višek dogajanja je bil pač v četrtem dejanju. Režiser je ustvaril nov konec. Povzel je misel iz prejšnjega pogovora, ko bi podpornik Grigorij rad izvedel, ali je Bog ali ga ni. »Govorimo o Bogu, ponavlja Grigorij v igri tudi na koncu, dočim pojejo v originalu pesem o življenju. Goljev konec se mi ne zdi upravičen. Ta miselnost je v dramo privzeta. Pravtako ni umestno, da se lirčno pojmovanje Olgine usode stopnjuje v zaključnem prizoru do solzavosti. Pripravečnost dela temelji seveda v kreacijah posameznih vlog. Vida Juvanova se je zelo trudila, a se ji ni posreželo ustvariti resnično žive Olgje. Premalo naivnosti, premalo izdelani prehod, še slabši je bil Jan, ki se v tej vlogi nikakor ni mogel razviti. Njegova medla igra ne zapusti nobenega utisa. Boljše so bile kreacije Medvedove, Cesarja in Levjarja, a so vendar pogrešale harmonično poglabitve, kakor celotna igra. Občinstvo se je večkrat živahno razgledovalo. Vida Juvanova in Jan sta prešla šopke.

Opera »Knez Igor«

Rusi so bili do Glinke konzumenti inozemskih glasbenih produktov. Nekoliko let po vpriporitvi prve ruske opere »Življenje za carja« so spoznali, da je bil to začetek ruske nacionalne umetne muzike in da je treba spoštovati samega sebe, verovati v samostojno kulturno moč. In Borodin je bil prvi, ki je izrekel ponosne besede: »Mi zadostujemo samim sebi.« Tako on, kakor ostali štirje člani slavne ruske petrice, so to dokazovali v svojih glasbenih delih: simfonijah, komornih delih, zlasti pa svojih operah, katerih muzikalna, zlasti pa literarna snov je zajeta skoro izključno iz virov domače zgodovine, iz katere je ruski narod zajemal in krepil nacionalno zavest in patriotični ponos. Lahko rečemo, da je muzika »petrice« onozrčno, v katerem je zagledal ruski narod svojo veličino ter se v pogledu nanjo kulturno osamosvojil. Ta izrazito ruska nacionalna muzika je tudi krivica, da so dela ruskih muzikov ter dobe tako počasno prodirala na evropski zapad. Morda je bil zopet Borodin prvi, ki se je stalno, po posredovanju Liszta, pojavljal na programih nemških in kmalu tudi drugih koncertov s svojo es-durovo simfonijo. Kmalu je prišla še druga, iz koncerta orkestralnega društva pri nas znana h-mol simfonija, na oba godalna kvarteta, slika »V srednjeazijskih степях« in v novejšem času, po skoro 80. letih njegova nacionalna opera v štirih dejanjih s prologom »Knez Igor«, kateri je besedilo zajel in napisal iz znamenitega zgodovinskega epa o bojih polka Igorja s Polovci, jo po večini komponiral sam, a sta jo izpopolnila in končala Rimski-Korsakov ter Glazunov.

Zgradba zgodbe »Kneza Igorja« z dramaturgičnega vidika ne zadovoljuje. V splošnem nas tudi ne more zanimati v toliki meri, kakor zanima Ruse, ki vidijo v »Knezu Igorju« kos svoje zgodovine. V kratkem obrisu je vsebina opere tale: Knez Igor se odpravlja na boj proti sovražnim Polovcem. Poslovi se od žene, ki jo pušči pod varstvom njenega brata, kneza Galiskega. Po njegovem odhodu se razuzdani knez Galiski hoče polastiti Igorjevega dostojanstva. Igorjev bojni pohod je nesrečen. Han Končak je pobil njegovo vojsko ter njega samega ujel. Vendar ravnal z njim lepo; njegova hči in Igorjev sin se celo zaljubita drug v drugega. Igorju se posreči ubežati ter se srečno vrniti domov. To je vsa zgodba; vse ostalo je postranska stvar, celo ljubezen Vladimirja, sina Igorja in Končakove. Torej pravzaprav nobenega konflikta, nikakih močnejših dramatičnih zasnov in razpletov; le niz karakternih zgodovinskih epizod, zanimivih slik, pestrih kinematografskih posnetkov iz življenja ruskega in polovskega naroda, iz družinskih razmer Igorja in Končaka. Kot polnila k sami po sebi dogodkov revni istoriji pa sta vpletena pijančka Skula in Jeroška, oris življenja Igorjeve družine pod varstvom Galiskega, številni zbori in nad vse zanimivi plesi Polovcev, mnogo teatralično razgibanega življenja, živahne in pestre scene, ki jamčijo posameznim slikam brez ozira na celoto odskri uspeh. Osebnosti, ki jih vidimo na odru, niso do slednjega ostro psihološko orisane, z izjemo morda le obeh pijancev; tako Igorju kakor vsem ostalim manjka pravega mesa in krvi, četudi niso brez individualnih značilnih potez. Tudi muzikalno se te osebe zelo štedljivo pregančajo. Igorjeva arija v ujetništvu, poleg polovskih plesov najzanimivejša, najmočnejša, silno lirčna ljubezenski spev Vladimirja, borba Jaroslave v zadnjem aktu, pesem Končakove, folklor obeh razuzdancov Skule in Jeroške, prekrasni mešani in moški zbori, znameniti predigra, ki jo je g. dirigent brez temeljite potrebe uvrstil med prolog in prvi akt, in še to in ono, so muzikalni biseri. Notorično je, da bi brez te močne in tako pristne nacionalne muzike opera ne imela nobenega uspeha. »Kneza Igorja« torej drži samo muzika, a to je mogoče reči le o malokateri operi.

Naša vpriporitev je bila v rokah dirigenta g. Stritofa, režiserja in ustvaritelja Igorja g. Primožiča, scenografa g. Ulijančiča ter solistov g. Thierry-Kavčiča (Jaroslava), g. Marčeca (Vladimirja), g. Janka (Knez Galiski), g. Rumpelja (Končak), g. Kogejeva (Končakova), g. Sancina (Ovlur), g. Zupana in Kovača (Skula in Jeroška) itd., zborja in celokupnega baleta pod vodstvom g. Golovina in g. Mohorjeve.

Igor Svetoslavič je impozantna osebnost, pravi tip nekdanjih ruskih knezov. Dostojan

stveno se poslavlja v prvi sliki, nato ga vidimo ujetega v četrti sliki, vsega ponosnega se v svoji potrtosti, ter v zadnji vrtniške se po naključju domov. Njegov beg v tretjem aktu je izpuščen. Njegova dramatična akcija je skopa, razmahniti se ne more skoro nikjer in ako ne bi bilo njegove znamenite arije o ujetništvu, ki je delna podlaga predigri, pa bi tudi muzikalno ne bil v ospredju. G. Primožič je Igorja igralski zasnoval in izvedel dobro premišljeno, prepričevalno močno, brez pretiravanja, z ekonomično uporabo svojih igralških sredstev. V pevskem oziru pa ni raven svoji igri. Vse njegovo petje je skoro ena sama veriga premočnega tresenja glasu, nekateri vokali, zlasti e. n. pr., so prevotili, metal njegovega glasu je obledel, cvetje na njegovi pevski poti se je bolj ali manj osulo.

Kot režiserju pa vsa čast. Gibanje njegovih mas, najtežji teatarski problem, je naravno, smoteno, življenjsko resnično, scene druga za drugo konsekvntno izvedene, sila slikovite v smislu odrskega efekta, kar vse kaže na veliko in preizkušeno igralško rutino, na izčiščen okus, na nemalo znanje g. Primožiča.

Jaroslava g. Thierry »Kavčič« kove je najmočnejša figura opere. Višek doseže v tretji sliki, katere sklep je globoko pretresljiv, sploh dramatično najlepša, najmočnejša slika, njeno hrepeneče pričakovanje soproga v zadnjem aktu in svidenje z njim je iskreno ganljivo ter se je tudi topot — kakor vedno — izkazala gospa umetnica kot velik dramatični talent in obenem kot pevka najodličnejših kvalit. Kakšna druga nadomestiteljica jo bo težko dosegla, kaj šele presešla.

Vladimir, Igorjev sin (g. Marčec) igra v dramo nebstveno osebo zaljubljenca v polovski sliki. Njegova vloga nima na razvoj dogodkov nikakega vpliva. Ljubezen Vladimirja in Končakove je vsprejeto, toda sekundarno pomembno dejanje. Priporočam k raznolikosti slik, a bi moglo, ker izostane že tretje dejanje, izostati tudi v polovski sliki. Vladimir je pasivna osebnost, ne zahteva od igralca baš večjih igralških sposobnosti in splava muzikalno na površje in sladki liriki ljubezenskega speva in duetu obeh zaljublencev. Brez skode bi se tudi to petje lahko vsaj na polovico skrajšalo, zlasti kar ga poje g. Marčec, ki se mu lirčna mehkoča ne prišlega.

Vladimir Jaroslavič (g. Janko), brat Igorjeve žene, razuzdane, ki mu je Igor izkazal le dobroto, ostane po odhodu kneza za varuh hiše, sestre in knezov namestnik. Meneč, da se pobiti in ujeti svak ne vrne več, pridobi družino zase s pijačo ter se hoče polastiti prestola. Iz poslednjega dejanja pa izvemo, da se je bojarjem in narodu zameril. V zamisleku te osebe leži embrio konflikta, ki pa se izbegi neizveden nekje v megli. Razuzdancema, intriganta in omahljivega slabotneža je g. Janko pogodil prav življenjsko resnično in vestransko. Popustljiv, a vedno še drzen v sestrični sobi, hujšak v pivski sceni, vse to je g. Janko točno zadel, a mu gre tudi pevski, sicer dokaj nevaležni del gladko izpod rok.

Končak g. Rumpelja je dostojanstven, samozavesten ter navzlic kratkosti svoje ga nastopa naredi trajen, močan vtisk. Maska prvovrstna. Rumpelj je glasovno svež, timbr pevskega organa mu je jasno metalen; more se izkazati tudi v imponirajočih nizinah.

Končakova (g. Kogejeva) je v polovski sliki partnerica Vladimirja Igorjevega (Marčeca). Istotako zaljubljena je v uvodnem orijentalno barvanem spevu te scene odlična in tako tudi v kratkem, a učinkovitem duetu. V zgornjih glasovnih legah je njen glas izdaten in vznesen, nizki ki toni pa so izredno sočnati in voluminozni.

Krščenega Polovca Ovlurja je pel g. Sancin, naš tržaški rojak, član znane muzikalne družine Begunec išče kruha. Ovlur je bil sploh prvi njegov nastop na odru, pri tem pa je Ovlur igralski in pevski majčketa in nevaležna vloga. Petja se je učil g. Sancin v italijanski šoli, slovenska pevstva izgovarja, zlasti vokali, kajpada dela še sitnosti, glas morda ni preugodno postavljen, tehnika pa ima očitno mnogo lepe in se bo razvil kakor smemo trdno upati, v dobrodošlo, uporabno moč.

Figuri Skule in Jeroške (g. Zupan in g. Kovač) molita vsiljivo iz okvira celote. G. Kovač ostane v estetičnih mejah, g. Zupan pa v svoji drastičnosti in mestoma gnusni realnosti odbija. To ni več umetnost, ki ne sme meja estetike nikdar prekoračiti, temveč odvratna, za oder silno pretirana, četudi v kakšni poplujanji brez nje morda resnična scena. Nemara je obe ti figuri tudi Borodin preveč podčrtal in s tem zasenčil skoro vse ostale osebnosti, morda je hotel samo kontrastov, pa je zašel preobilno. Enaki ali podobni figuri obeh prosjakov v Borisu Godunovu sta kontrastno umneje odtehtani. Sploh je vsa ta pijančka scena nagnusna, ogabna, odbijajoča, v svoji pretiranosti nenaravna, vsekakor pa žal bolj slovenska, kot ruska, kajti to niso bili niti izdaleka figure n. pr. kakega Rjepina. — Oba gospoda sta bila svojima vlogama, ki nista baš lahki, v polni meri kos.

V »Igorju« je mnogo v ruskem in orijentalnem folkloru gibajočih se moških, ženskih in mešanih zborov, ki so bili po večini izvrstno naštrinjani, so zveneli in popolnoma zadovoljevali. Le možki zbor v sklepnem polovskem plesu je trd, v intonaciji in ritmično netočen. Vem pa, da je nevaležen in nerodno pisan. Balet je imel svoj veliki večer. G. Golovin in g. Moharjeva sta svojo lahkonogo četo gladko uvezbala, g. Ulijančičev ji je dal sila pestro obleko in zato je bila slika s slavnimi polovskimi plesi zunanji višek celega večera.

Nanovo pridobljeni scenograf g. Ulijančičev je z »Igorjem« krepko afirmiral. Pri njegovih odskih tvorbah sem imel občutek prostranosti, smotrene uporabe dimenzij, smisla za barvne učinke, zgodovinskega poznanja kostumov in okoliš, dobrega okusa ter zdravega ekonomičnega izrabljanja dovolj skudnih domačih sredstev.

Vse slike so bile izredno lepe in delajo našemu opernemu gledališču čast. Posebno je imenitna polovska. Morda je tudi prav, da se je odstranil prejšnji drugi zastor; ali samo začasno, tega ne vem.

Muzikalno vodstvo je bilo poverjeno izbolezenskemu dopustu vrnivšemu se g.

Stritofu, je bilo vseskozi v močnih rokah. Vidi se, da je g. dirigent delal predvsem z ljubeznijo, tehtal, absorbiral vase celoto predetajlom, da je njegovo delo sugestivno, da izžame tako iz pevcev kot iz orkestra vse, kar se da izžeti. Jasno je, da n. pr. predigri ni mogel dati izrazitega simfoničnega odbleška, saj so v prvi vrsti godala, žal, redko zasedena, te pa so srce orkestralnega telesa. G. Stritof dirigira morda s preširokimi gestami, neekonomično, a zato orkester začne v močne gradacije, v dinamična izživetja ter drži vse muzikalno telo v neprestani napetosti. Stori je z »Igorjem« za naše razmere odlično in močno napreden muzikalni čin. Č.

Dopolnilo k poročilu o premijeri »Gospo ministrovke« v Mariboru. V zadnjem poročilu o premijeri Nušičeve Gospo ministrovke je v naglici poročevanja (prepisu) ostala impresivna ocenitev g. Franja Tovernika, ki je z lepim uspehom, zanimiv v maski in izvajanju upodobil značilno prikazen omahljivega administrativnega pisarja Pere. A — e

Marija Hübnerjeva, znamenita češka dramatska umetnica, bo na po-abilo jugoslovenske vlade gostovala v beograjskem in zagrebškem gledališču. Nastopila bo v Langerjevi veseloigri »Kamela skozi uho šivanke«, v »Razkošni prigodici de Flerisa in Caillaveta in v Manzhomovem »Svetem plamenu«.

Bojlot češke umetnosti v Nemčiji. V Nemčiji se je kot odgovor na praške demonstracije zoper nemške filme začel oster bojlot češke umetnosti. Tako je bila odpovedana vrsta čeških opernih in dramskih del, ki so se imela v bližnjih dneih uprizoriti na nemških odrih; radijske postaje so opustile češke točke itd. Zaradi neresnih pouličnih demonstracij v Prazi je »veliki nemški narod« občutil potrebo, da privleče na dan stare kanone protislovenske mrznje in jih nameri na Čehe. Bojlot se prenaša tudi v Avstrijo. Tako je bil odpovedan dunajski koncert vinoaradskega »Hlaholac, ki bi se moral vršiti 11. t. m. Premijera »Svande dudaka« v dunajski državni operi še ni bila odpovedana in se skušnje za sedaj nadaljuje. Dunajska Universal-Edition, ki je nameravala v tej sezoni organizirati izvajanje čeških skladb v mnogih nemških gledališčih in koncertnih dvoranh, dobiva iz Nemčije odločno negativne odgovore, ki se vsi sklicujejo na praške demonstracije. Na Dunaju živim češkim pisateljem, ki so dolga leta z uspehom prevajali za nemške liste spise čeških avtorjev, so začeli rokopieske vračati z isto motivacijo. Nemei so torej kar čez noč postali hudo užaljeni. Ze zdavnaj je bila slabost tega velikega naroda, da je rad hudo malenkosten.

SOKOL

K ustanovitvi sokolskega društva v Poljčanah

Prvi poskus, ustanoviti pred leti Sokola v Poljčanah, se ni obnesel, četudi se je pričelo celo že z vezbanjem mladine. Tedanje strankarstvo in nezaupanje naprav novi tvorbi je ubilo prizadevanje zlasti uradniških krogov. Zato pa so vsi delavoljni pričeli pridno delovati po drugih kulturnih društvih in potom iger, knjig in predavanj utrjevali narodno zavest prebivalstva v ljube do domovine, kralja in države. Tako je le polagoma približal oni trenutek, ko je vse prebivalstvo spoznalo globoki pomen Sokola in njegovega delovanja, zlasti pa, ko so najodličnejši činitelji podčrtali važnost te organizacije. Zanimanje za Sokola je tako naraslo, da je sklicala mariborska župa na inicijativno tukajšnjega učitelstva in Čitalnice sestanek, da se pripravi polagoma vse za pričetek sokolskega dela v Poljčanah. Za enkrat je treba ustvariti še razne predpogoje, ker nečemo, da bi bilo novo društvo mrtvorojeno dete, temveč zdrav člen sokolske organizacije. Za to pa je treba dobrih vadiateljev in primernih prostorov, kar se mora vse pripraviti. Ker so predpriprave v najlepšem teku, se nam zdi zaenkrat nerazumljiva notica v »Jugoslovanu« št. 108, ki je uvrščena pod zaglavjem »Slov. Bistrica« in ki se glasi, da Sokol v Slov. Bistrici pripravlja ustanovitev novega društva v Poljčanah itd. Ker se vrše vse predpriprave po lokalnih činiteljih iz Poljčan, ne vemo, v kaki zvezi je bratsko društvo iz Slov. Bistrice. Poudarjamo še enkrat, da smo trdno odločeni, ustanoviti društvo šele takrat, ko bo vse pripravljeno in ne prej. Tekom zime se bo vse uredilo, spomlad pa bomo društvo ustanovili. Pripricani smo, da bodo takrat vsa br. okoliška društva prišla k nam in nas podprla pri delu. Pripravljalni odbor.

Sokolski nastop v Šenčurju

V zadnjem času je bilo v GSŽ ustanovljenih več društev, izmed teh je najmlajše društvo Šenčur, ki je bilo ustanovljeno šele 10. avgusta t. l. Z prve javni telovadbi nastop, ki se je vršil v nedeljo, dne 5. oktobra je dokazal, da se je sokolska ideja v našem kraju že globoko ukoreninila, kar je znak, da je naše ljudstvo dobro razumelo one krasne besede našega kralja. Z pred 14. uro se je jela formirati pri prvih hišah v vasi povorka, ki je krenila z domačo gasilsko godbo na čelu skozi vas na telovadišče, vrt staroste br. Kerta. Za prapori je korakalo župno starešinstvo in oficirski zbor iz Šk. Loke, nato pa so se vrstili: deca, naraščaj, članice, člani v kroju, telovadni obleki in v civilu z znakom iz Kranja, Škofje Loke, Trziča, Strazišča, Nakla, Rateč in Šenčurja. Povorka je bila burno pozdravljena od domačinov.

Telovadba se je pričela točno ob 15. uri. Prve so na telovadišče prikorakale članice domačega društva (22) pod vodstvom podnačelnice sestre Danice Koselnik. Izvajale so tri lahke, toda dovolj slikovite vaje, kar jo dobro. Tudi naslednja točka, proste vaje, katere je setavil br. Brily je bila učinkovita in dobro izvajana po domačih članih (24). Pri orodni telovadbi so nastopale tri vrste in sicer na bradlj, drogu in kozi; ni bilo vrhunskih vaj, kar pa se je izvajalo je bilo dobro. Efektna točka, ki je našla velik odmev pri publiku je bila zadnja: kolo »Seljančica«, ki so ga izvajale članice domačega društva.

Po končani telovadbi je pozdravil navzoče društveni starosta br. Janko Sajevic, poudarjajoč misel jugoslovenstva in sokolstva. Lepo besedo, ki je našla globok odmev je izpregovoril br. Spicar iz Radovljice, pozval je domačine naj vzamejo za vzgled domačega patrona sv. Jurija, v katerem je vtelesena moč in krepkost.

Prvi sokolski nastop v Gorjah

Dne 5. t. m. se je vršila v Vintgarju prva sokolska prireditev, za katero je dala pobudo sokolsko društvo Gorje, sodelovalo pa je članstvo bližnjih društev Bled, Bohinj, Radovljica, Javornik in Jesenice. Ob pol treh pop. se je po prihodu vlakov formirala na postaji Podhom povorka, ki je krenila skozi vasi Podhom, Sp. Gorje na veselilni prostor v Vintgarju. Na čelu povorke sta jездila dva konjenika Sokola, sledila je sokolska godba iz Jesenice, člani v krojih, člani in članice v civilu, naraščaj in deca. Skupno je šlela povorka okrog 120 oseb.

Po prihodu na veselilni prostor so bili vsi oddelki od mnogobrojnega občinstva živahno pozdravljeni. Ob 16. uri se je pričela javna telovadba telovadcev, telovadnih naraščaj, ki pa se ni mogla prav razviti, ker je bil prostor za telovadbo mnogo premajhen. Opazilo se je, da imajo nekatera društva res izborne telovadce in naraščaj, ki bodo ob smoteni telovadbi lahko dosegli pri tehnikah višjih kategorij še lepe uspehe. Po javni telovadbi se je vršila velika ljudska veselica, ki je prinesla novoustanojlenemu društvu lep gmeten uspeh. Prireditelj je bila s strani občinstva od blizu in daleč izredno dobro obiskana.

Sokolska predavanja v ljubljanskem radiu. V novembru prično v ljubljanskem radiu zopet redna sokolska predavanja. Vršila se bodo vsak ponedeljek od 20. do pol 21. Pozivamo vse brate in sestre, da sledijo tem predavanjem. 3. novembra bo predaval br. Ciril Hočevar o vzgoji naraščaja, 10. br. Vekoslav Bučar o razvoju Sokolstva pri Lužickih Srbih, 17. br. Rudolf Horvat o Sokolstvu in alkoholizmu, 24. pa bo br. France Kovič recital sokolske pesmi. Ako ima kdo pripravljeno kako sokolsko predavanje in ga želi v radiu predati, naj javi naslov predavanj bratu Vekoslavu Bučarju, Ljubljana, Narodni dom.

Sokolski glasnik št. 24 je izšel in je v prvi vrsti posvečen Koroški. Br. Spicar je priobčil članek »Koroška, naša kolevka«, sledi pesem br. Gangla »Gospodstvo polje« in dolg članek šaveznega tajnika br. Brozoviča »10 godajnica plebsicita u Koroškoje«, br. dr. Mejak je prispeval članek »Franjo Malgaj »Junak«, kjer omenja boje naših čet po osvoboditvi. Dalje prinaša poročila o gonji italijanskega tiska lasti proti češkoslovaškemu in poljskemu Sokolstvu. Iz saveznih poročil omenjamo izvestje o zadnji seji izvršnega odbora, ko je savezni načelnik br. Bajželj prevzel svoje posle. Bogata so tudi poročila posameznih žup in društev, vendar pa smo mnenja, da zavzemajo mnogo preveč prostora, ker se nekateri dopisniki ne znajo stvari, ki so povsem lokalnega pomena čim krašje in jedrnat povedati. Izmed slik moramo omeniti pogled na Gospo Sveto, dalje zgolj vinskih sliko »Ustoličenja na Gosposvetem polju« ter portrete borcev Malgaja in Puncerja.

Društveni prednjački tečaj bo priredil Sokol I. na Taboru od 12. oktobra dalje vsako nedeljo od 8. do 13. Veselje je gledati močne čete telovadcev, toda še večji uspeh in zadovoljstvo bo, ako bo na razpolago zadosti vodnikov posameznih vrst. S tem bo tudi število telovadčev še poskočilo.

Nekatera sokolska društva še vedno niso vrnila Jugoslovenski Matici oziroma uredniku »Sokolskega koledarja za leto 1931.« sv. jih malih statističnih izkazov. Ponovno in poslednjičkrat jih opozarjamo, naj store svojo dolžnost, da ne bo niti enega zamudnika, saj časa je bilo dovolj za odgovor.

Sokolski lutkovni oder na Taboru bo pričel letošnjo sezijo najbrž že v nedeljo 12. t. m. Želimo našim navdušenim lutkarjem mnogo uspeha, še večjo zabavo in razvedriljo pa naši sokolski deci vsako nedeljo, ki naj napolni prostrano lutkovno dvorano na Taboru.

Radio

Izveček iz programov

Petek, 10. oktobra.

LJUBLJANA 12: Dnevne vesti, plošče. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: Koncert radio - orkestra. — 19: Francoščin. — 19.30: Gospodinska ura. — 20: Sportna ura. — 20.30: Pester večer. — 22: Napoved časa in poročila.

Sobota, 11. oktobra.

LJUBLJANA 12: Dnevne vesti, plošče. — 13: Napoved časa, borza, plošče. — 18: Koncert radio - orkestra. — 19: Angleščina. — 19.30: Aktualna ura. — 20: Koroški večer. Sodelujejo kvartet »Glasbene Matice«, operni tenorist G. Gostič in pevski zbor »Ljubljanskega zvonca«. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio - orkestra.

BEOGRAD 12.45: Koncert radio - kvarteta. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Violinski koncert. — 20.45: Šaloigra. — 21.30: Pevski koncert. — 22: Poročila. — 22.15: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert radio - orkestra. — 20.30: Kabaretni večer. — 22: Lahka glasba. — PRAGA: 16.30: Jazz - band. — 18.20: Pevski koncert. — 20.25: Zabaven večer. — 22.30: Radio - film iz Moravske Ostrave. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 18.20: Arije in pesmi. — 20.25: Prenos iz Prage. — 22.30: Program iz Moravske Ostrave. — VARŠAVA 20.30: Koncert lahke glasbe. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 12: Opoldanski koncert. — 17.45: Jesenski motivi v glasbi. — 19.35: Koncert orkestra. — 20.30: Mešan program. — Godba za ples. — BERLIN 19.35: Pevski koncert. — 20.15: Poludnevni koncert orkestra. — 21.10: Kabaretni program. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Zabaven večer. — Jazz-band. — Nočni koncert. — STUTTGART 19.30: Komorna glasba. — 20: Veseloigra. — 21: Opereta. — 22.30: Stari plesi. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.25: Lahka godba orkestra. — 19.30: Dramski večer. — Prenos zvočnega filma. — 23: Ciganska godba. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.35: Mešan glasbeni program.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Primorske novice

Na »dan grozdja« so se veselili nekaj časa tržaškookoličanski vinogradniki, misleč, da bo prilika za ogromno prodajo grozdja po primerni ceni. Kmalu pa so se raznesle vesti, da bo zahtevalo fasištsko vodstvo tako nizke cene, da se ne bo izplačalo voziti grozdja v Trst. Fasištski gospodarski organizaciji je cel kup, pa se niso pobrigale za ureditev »dneva grozdja« v korist vinogradnikov. In tako se je zgodilo, da je bilo na »dan grozdja« v Trstu samo 150 kvintalov grozdja, to je 50 kvintalov manj, kakor navadne dnevne, potrebno pa je bilo za ta dan grozdja 500 kvintalov!

Okoli Pule in Vodnjava v Istri se je zopet razpisalo banditstvo. Letina je bila slaba. Pri cestnih in vodovodnih delih se zaposlujejo delavci iz starih provinc. Nedavno je bil napaden na »osti proti Vodnja« na tamošnji sodnik, roparji so kmalu na to vdrli v neko kmečko stanovanje, 3. t. m. pa je bil par kilometrov od Vodnjana pri belem dnevu napaden posestnik Martin Kozlovčič, ki je moral roparjem odsteti ves denar, ki ga je dobil za prodanega vola. Orožnikov je v Istri ogromno število.

Trst je posetila skupina abruških učiteljev. V liktorski dvorani je bil slovesen sprejem. Fasištski tajnik dr. Perusius je naglašal, da pričakuje faszizem od šole formacije centurij, bojnih oddelkov za bližnjo boječnost, ki bo realizirala veličino Italije na potih do imperija. Gromko poslanje. Solški skrbnik Mondino je govoril o delikatni misli učiteljev ob meji. »Usoda Italije se ni dovršena, kar treba razlagati tudi v šoli, da bo z obmejniki vse pripravljeno za vsako žrtev, kadar bodo zapeli zvonove«.

V tržaške ljudske šole se je vpisalo letos okoli 20 tisoč otrok. Mesto z 250 tisoč prebivalci bi moralo imeti najmanj 25 tisoč sokolskih otrok. V tržaškem mestu je vedno bolj občutno padanje rojstev.

Reška »Vedetta d'Italia« se je prav razgela v dolgem članku na avtonomno cesto, no upravo, ker pomenijo bob ob steno vse številne dosedanje prošnje za ureditev cestnega omrežja in ceste z Reke v Trst. Potrebna dela imajo osredotočiti na cesti pri Podgradu. List se srdi, ker uprava izvršuje po vseh drugih provincah važne cestne poprave in gradi nove ceste, za reško obmejno pokrajino, ki zahteva samo to, kar je prepotrebno, pa se nihče ne zme. Ni mnogo se je pisalo o gradbi avtomobilske ceste, ali »Vedetta« je mnenja, da bo treba na njo čakati še precej dolgo časa.

Kobarid stoji sredi lepe ravnine z ozadjem samih gorskih velikano. S Tolminom je bil dolgo pod oblastjo ogljinskih patrijarhov, ki so z vsjo silo širili krščanstvo. Letu 1331 je patrijarhov odposlanec Francesco de Clugia pridigal križarsko vojno proti Kobaridcem, ki so se tedaj molili boginjo Zivo. Pred vojno je bil Kobarid lep gorski trg kot središče sosednih vasi. Sedaj je izgubil sodnijo in davkarijo in odšlo je tudi vojaštvo. Poleg domače posoilnice posluje ta v Kobaridu še podružnici dveh italijanskih bank. Prebivalstvo, ki ga je okoli 1000, se preživlja večinoma s poljedelstvom in živinorejo. Kobaridci so ponosni na pesnika Krilana in Gregorčiča, na dekana Jekšeta in na skladatelja Volariča.

Živahna gobarska sezona

Litija, 9. oktobra.

Letošnja jesen je za naše gobarje res blagoslovljena. Koliko se izvzi iz našega okraja posušenih gob, se vidi iz prometa na litijem kolodvoru. Če pogledaš brzovozno blago, opaziš predvsem: gobe, gobe, gobe...

V okolici Vač, okrog Sv. Gore, potem pa tudi na drugo stran zasavske soteske: od Kresnice naprej, po vseh hribovskih gozdovih, vsepoved naletiš na gobarje. Če nabere »odjeten nabiralec, oborožen z urmi nosami in bistim očesom, na dan zvrhan koš pravih gob, ni prav nič čudnega. Zato pa je tem večje veselje takrat, ko dobi za prodane gobe kar po cele stotake. Glede plodnosne gobarske sezone, se pa menda najbolj odreže dolska okolica.

Neki gobar je našel v nedeljo popoldne prav zanimivega jurčka, prav za prav trojčke, ki so rastle eden iz drugega, vrhnji je bil seveda najmanjši. Nekaj podobnega so našli Matozovi iz Litije. Iz enega podgobja je rastle kar cela gobja kolonija, 12 jurčkov. Stari rek, da ima vsak jurček poleg sebe brata, se je gobarju Matozu imenitno obnesel. Tako velika gobarska tovaršija je pač redka.

Ob tako živahni gobarski sezoni ni seveda nič čudnega, če so gobe stalno na jedilnem listu in na vse različne načine pripravljene. Naši ljudje pa užitne gobe gotovo prav dobro ločijo od strupenih; saj o zastrupljenih z neuzžitimi gobami ne čujemo ničesar. Dogodek, ki se je primeril v okolici Dol je pač osamljen. Otroci so tamkaj pred dnevi nabirali gobe ter segli tudi po takih, ki sicer ne spadajo na mizo. Gospodinja pač ni posvečala nabranim gobam preveč pozornosti, vse vprek je pripravila za kosilo, ki je družini zelo teknilo. Kmalu pa je začelo vso družino močno zvižati, ob

W. Mastermann:

Kdo jo je umoril?

Roman

»Prišel sem zaradi umora v Littleworthu, gospod minister.

Ministrov obraz se je zresnil. »Kaj pa je?«

»Rad bi vedel, gospod minister, ali bi bili pripravljeni predložiti Njegovu Veličanstvu prošnjo za pomiloščene?«

»Veliko zahtevate. Najbrže imate tehtne vzroke.«

Sinclair je začutil vso brezupnost svojega položaja. »Na žalost nimam dokazov, ki bi mogli preveriti poroto. Tu gre do nadaljnjega samo za moje lastno prepričanje. Na dan umora sem bil v Littleworthu in sem opazoval Anthonyja od trenutka, ko je stopil v Kennedyovo vilo, pa do drugega dne... In potem tudi med prvo obravnavo. Naučil sem se presojati ljudi in po mojem globokem, trdnem prepričanju ni on morilec, pa naj govori zoper njega še toliko razlogov. Za to stvario se skriva nekaj drugega.

»A dokazno postopanje, dragi prijatelji?« je rekel minister. Njegov glas je zvenel nekam nestrno. »Mimo vsega tega ne morete kar tako.«

»Vendarle — Anthony ni tak človek, da bi izvršil umor in se nato mudil v hiši zločinca, ne da bi se izdal. Njegova bol je bila prava, za to bi roko položil v ogenj. Čudna črta v njegovem obrazu mi je pričala, da nekaj ve, kar skriva nam ostalim.«

»S tem hočete reči, da se je hotel za nekoga žrtvovati? Ne bodiva vendar tako prostodušna in ne domišljajva si, da bi bil dorasel človek zmožen iti na morišče, samo zato, da reši drugega. Take stvari se dogajajo v romanu, ne pa v resničnem življenju. To je izključeno!«

»A vendar sem prepričan, da imam prav.« Sinclair je trdovratno vstrail pri svojem.

»Dragi gospod Sinclair, lahko mi verjamete, da je odgovornost v takih primerih strašna in da z vso vestnostjo

in natančnostjo pretehtam vsak posamezni slučaj, kadar gre za pomilostitveno prošnjo. V tem primeru sem storil še več in vprašal več najodličnejših pravnikov za njihovo mnenje. Zmisel vseh odgovorov je bil tak, da o obsojenčevi krivdi ne more biti dvoma. Ne pozabite tudi, da so najvišji in najbolj izkušeni sodniki te dežel zavrni pri-ziv.«

»Gospod minister,« je rekel Sinclair, »že trideset let služim državi in nikoli še nisem zlorabljal zaupanja, ki so mi ga izkazovali. Zato vam pravim: Imenujte me brezčastnega lopova, če je ta človek kriv. Mislite na to, kar sem vam zdajle rekel, gospod minister. Še na svojo smrtno uro se boste kesali, če pošljete Anthonyja na vešala. Zakaj njegova nedolžnost bo prišla na dan.«

Globoka presunjenost, s katero je govoril tako trezni detektiv, je šla ministru do živega.

»A dokazno postopanje?« je vprašal po tesnobnem premolku.

»Da sem bil jaz pri obravnavi, bi bil podrl dokazno postopanje kakor hišico iz kart.«

»Kaj hočete s tem reči?«

»Na povratku iz Carigrada sem skrbno proučil poročilo o procesu. Tam so se vsi strinjali v tem, da je izvršil zlo-

čin levičar, in še posebej opozarjali na to, da je moral biti morilec zelo močan.«

»Tako je.«

»In to je krivo,« je počasi rekel Sinclair. »Smatrali so za gotovo, da je morilec izvršil svoj zločin od spredaj. V resnici pa je stal za žrtvijo, ko je izvršil umor. Iz tega razloga ubogo dekle ni utegnilo zakričati. Morilec je prišel od zadaj in je zaradi tega lahko urezal z večjo močjo. To kaže, da je moral biti desničar. In s tem je eden izmed glavnih dokazov pobit.«

»Kako ste prišli do te domneve?«

»Videl sem rano in nisem novinec v takih stvareh. Gospodična Lakeova je najbrže sedela na klavirskem stolu. Tako moram sklepati tudi po tem, da sem našel pismo zraven stola na tleh.«

Ta razlog je očitno napravil na ministra vtis. »Ali niste rekli, da veste, kdo je prišel tisto noč, da bi odnesel pismo?«

»Ne vem.«

»Nu, kdo je bil?«

»George Anthony!«

»Torej, dragi prijatelji, močnejšega dokaza za njegovo krivdo si ni moči misliti.«

»To je samo navidezno. Ker sem vedel, da bi vsi tako sklepali, sem rajši

molčal, ker bi bil sicer še sam pripomogel k smrtni obsodbi nedolžnega Anthonyja.«

Sir John je vstal. »Mislim, da nima smisla...«

»Prosim, še trenutek. Vsi so mislili, da je Anthony pisal pismo gospodični Lakeovi.«

»O tem vendar ni dvoma.«

»Kaj je rekel obtoženec?«

»Da on ni napisal pisma.«

»Ne.«

»Kaj se to pravi?« Seveda je rekel tako.

»Tukaj imam zapisnik. Anthony je rekel, da ni pisal pisma gospodični Lakeovi.«

»Nu, torej?«

»Obtoženec ni trdil, da ni pisal pisma — trdil pa je, da ga ni naslovil na gospodično Lakeovo. In kaj, če bi bil pismo namenil neki drugi osebi?«

»Postrežnica je dejala...«

»Da je pismo, ki ji ga je bil dal Anthony, izročila gospodični Lakeovi.«

»In on je tajil.«

»Oprostite, gospod minister, tega ni tajil. Trdil je le, da ji ni dal nikakega pisma za gospodično Lakeovo in da vobče ni vedel, da je gospodična Lakeova v Littleworthu.«

BORZE

9. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes neuvadno velik devizni promet in zopet je pretežni del tega prometa (2,5 milj. Din.) odpadlo na devizo New York, ki je ponovno nekoliko popustila od 56,305 na 56,28. Tudi tečaj ostalih deviz so bili nekoliko nižji.

Na zagrebškem efektu tržišču je Volja škoda tudi danes obdržala nespremenjene tečaje. Za aranznjo se je trgovala po 432 do 433, za kaso pa po 433. Blairova posojila so ponovno za malenkost popustila in je prišlo do prometa le v 7% posojilu po 83,25. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Prašedionu po 922 in 923, v Unionbanki po 191, v Jacobbanki po 78, v Zemaljski po 130 in v Poljudski po 56. Med industrijskimi delnicami se je Trboveljska nekoliko okrepila ter je bila zaključena po 365 in 366. V ostalem je bil promet samo še v Sečerani po 300 in Isisu 17,5. Brodska tovornica vazovon je precej popustila, in sicer na 60 do 90 brez prometa.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterd. 22,76. Berlin 13,4075 do 13,4375 (13,4225). Bruselj 7,8697. Budimpešta 9,8823. Curih 1094,4—1097,4 (1095,9). Dunaj 795—798 (796,5). London 274,03. New York 56,18—56,38 (56,28). Pariz 220,29 do 222,29 (221,29). Praga 167,06—167,86 (167,16). Trst 294,15—296,15 (295,15).

Zagreb. Amsterd. 22,73—22,79. Dunaj 795—798. Berlin 13,4075—13,4375. Bruselj 7,8697. Budimpešta 9,8670—9,8970. Milan 294,25—296,25. London 273,63—274,43. New York 56,18—56,38. Pariz 220,29—222,29. Praga 167,06—167,86. Zürich 1094,40—1097,40.

Curih. Zagreb 9,12. Pariz 20,1975. London 25,0050. New York 51,455. Bruselj 7,7750. Milan 26,95. Madrid 51,50. Amsterd. 20,7575. Berlin 122,48. Dunaj 72,60. Sofia 3,7325. Praga 15,2675. Varšava 57,70. Budimpešta 90,15. Bukarešta 3,0575.

Elekti.

Ljubljana. 8% Blair 93,75 bl. 7% 83,75 bl. Celjska 160 den. Ljublj. kreditna 122 den. Prašedion 925 den. Kreditni zavod 170—180. Večje 124 den. Ruše 280—300. Zagreb. Državne vrednote: Volja škoda aranznjo in kasa 433 — 433,5, za december 432,5 — 434, investicijsko 83,25 bl. agrarne 54 — 54,5, 8% Blair 92 — 94, 7% Blair 83 do 83,25, 7% Državna hipotek. banka 81,75 do 82,25, 6% begluške 73 — 74; bančne vrednote: Prašedion 922 — 923, Jugo 78 — 79, Union 191 — 192, Srpska 188 denar, Zemaljska 130 — 132, Narodna 8000 do 8200, Poljo 56 — 56,5, Ljubljanska kreditna 122 den; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 — 30, Gutmann 140—145, Slaveks 57 — 60, Slavonija 200 den., Drava 210 — 230, Sečerana 295 — 300, Brod vazovon 60 — 90, Večje 124 den., Isis 45 — 50, Dubrovačka 397 — 400, Trbovlje 365—367.

Blagovna tržišča

VINO

4 Banški vinski trg. Iz Banata poročajo, da je trgateg od 1. t. m. v polnem teku. Splošno se zatrjuje, da je kakovost letošnjega mošta boljše od kakovosti lanskega. Bele vrste mošta imajo do 21 in 22 stopenj sladkorja, ostale vrste pa 18 do 20 stopenj. V trgovini z moštom so se zaenkrat kot kupci pojavili samo tuzemski trgovci. Cene so izredno nizke. Za mošt od 16 do 18 stopenj je danes mogoče dobiti le 0,75 do 1.— Din za liter. Boljše vrste stanejo do 2,50 Din. Zadnje dni je bilo nekaj slabega mošta prodanega celo po 0,60 do 0,70 Din za liter. Ni izključeno, da se bodo te nizke cene pri naslopu večjega povpraševanja nekoliko dvignile.

LES

4 Ljubljanska borza (9. t. m.). Tendence za les milačna. Zaključeni so bili 4 vagoni sečenice. Povpraševanje je za večjo množico brzojavnih drogov (8—15 m dolžine, premer na tanjšem koncu 12—14 cm), za 2650 komadov smrekovih in jelkovih desk (paralelnih, očeljenih, deb. 14 mm, v deločenih širinah. — Kljub pozni jesenski sezoni izvoz našega lesa še ni oživel. Ljudi pri drveh se ne opaža pričakovana živahnost, akoravno je mesec oktober za nakup drv najvažnejši. Drva se sicer iščejo in kupujejo, vendar se cene niso prav nič dvignile, kakor druga leta ob tem času in kljub temu, da Italija še daleko ni krila svoje potrebe. Drugi artikel, po katerem je stalno povpraševanje, je tesani les. Pa tudi v tesanem lesu ne pride do večjih kupčij, ker so cene, ki se nudijo za sortirano blago, premizke in pogosto ne krijejo niti produkcijskih stroškov. V drugih vrstah lesa vlada dalje stagnacija.

ZITO

4 Ljubljanska borza (9. t. m.). Tendence za zito nestalna. Zaključeni so bili 4 vagoni pšenice. Ponujali so (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): pšenice: baško, 80/81 kg po 217,50—220, 79/80 kg po 210—212,50, 78/79 kg po 200—202,50; rži: baško, 72 kg po 157,50—160; ječmen: baški, ozimci, 66/67 kg po 170—172,50; oves:

baranjski po 190—192,50; koruza: baško, proučno po 162,50—165, okroglo, za mletje po mlevski vozni po 185—187,50, moko: 20: po 360—365

4 Novosadska blagovna borza (9. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet: 31 vag. pšenice, 38 vag. koruze, 1 vag. ječmena in 1 vag. moko. Pšenica: baška, 79/80 kg 147,5—150; gornjebaška, polska, šlep, 79/80 kg 153—157,5; gornjebaška, Bega, ladja Dunav, 79/80 kg 150 do 152,5; banaška, polska, šlep, 79/80 kg 145,5 do 147,5; sremska, slavonska, 78 kg 137,5 do 140. Oves: baški in sremski 130 — 135. Ječmen: baški in sremski, 63/64 kg težki 107,5 — 112. — Koruza: baška in sremska 102,5 — 107, banaška, Begej 102 do 107 Moko: baška oge in oge 272 do 280, 22 242 — 252,5, 25 210 — 220, 26 167,5 — 172,5, 27 115 — 120, 28 85—90. Otrobi: baški, sremski in banaški, v jutajstih vrečah 65 — 70. Fízol: baški in sremski 310 — 320

4 Budimpeštanska terminska borza (9. t. m.). Tendence prijazna. Promet srednj. Pšenica: za oktober 15,60—15,61 (obračunski tečaj 15,50), za mare 16,60—16,61 (16,50), za maj 17—17,01 (16,90); rži: za oktober — (8,80), za mare 9,84—9,85 (9,80), koruza: za maj 12,63—12,64 (12,60), tranzitna za maj 11,30—11,35.

Z Zidanega mosta

zm— Premestitev. Šolski upravitelj g. Ljudevit Pirković je premeščen v Zidanega mosta v Ljubljano k prosvetnemu odsedu sreskega glavarstva. Bil je dober solnik in zelo delaven na šolskem polju. Želimo mu v Ljubljani obilo zadovoljstva.

zm— Poročila sta se gđe. Valčka Jagričeva, hčerka železniškega uradnika, in Mirko Vitečnik, trgovec v Celju. Obilo sreče!

zm— Smrtna kosa. V Loki je umrla 62 let stara ga. Marija Harjakova, soproga upokojenega železničarja g. Andraža Harjaka. Pokojnica je bila blagega srca in skrbna mati. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje!

Volna

za pull-overje in obleke

Toni Jaeger

Ljubljana, Dvorni trg 1. 329

Zi hvala

Za mnoge izraze iskrenega sočutja ob prerani smrti naše nepozabne žene, mame in tašče, gospe

Katarine Krajnc roj. Felber

soproge tovarnarja

izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni častiti duhovščini, gasilnim društvom Fram, Sv. Martin, framskemu pevskemu društvu, vsem darovateljem prekrasnega cvetja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Fram, dne 10. oktobra 1930.

14341

Žalujoči ostali.

Velika redukcija cen Mercedes-Benz potniških avtomobilov

Zaradi pozne sezone in v zvezi zaradi premembe lokala PRODA generalno zastopstvo Daimler-Benz delniškega društva svoje skladišče potniških avtomobilov po jako znižanih cenah. Gre izključno za najnovejše modele. Izredno nizke cene veljajo samo za momentano jugoslovensko zalogo v Beogradu in Zagrebu.

Generalno zastopstvo delniškega društva Daimler-Benz:

CH. NUSSER

BEOGRAD, Dečanska 18. — Telefon 28—14.

13489

ZAGREB, Zvonimirova 4. — Telefon 41—68.

Razpis stavbnih del.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

težaskih, zidarskih in železobetonskih del

za gradnjo nove stanovanjske hiše v Celju ob Razlagovi, Vrabčevi in Kolenčevi ulici.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 10. t. m. dalje med uradnimi urami pri ravnatelstvu zavoda, Gledališka ulica 8-III. ter pri gradbenem uradu mesta Celja proti povračilu stroškov 100 Din.

Zapečateni in pravilno opremljene ponudbe je vložiti pri Pokojninskem zavodu do ponedeljka, 20. oktobra 1930, do 12. ure dop.

Ljubljana, dne 8. oktobra 1930.

POKOJNINSKI ZAVOD ZA NAMEŠČENCE V LJUBLJANI.

14304

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh

NOVI RAGLAN

mora čedno izgledati. Z ozirom na kraj mora biti masiven in širok ter imeti široke reverje, lep velik ovratnik, izdatno dolžino in velike vsite žepe. Robovi raglana morajo biti prešiti. Nosi se ga z ali brez pasu, na 2 ali 3 pare gumbov.

Tkanina je težka, debela, izrazito vzorčena z močnimi, solidnimi barvami. Pribor je tak, da vzdrži fazono modne linije.

Takih raglanov dobite pri nas v obilici desenov in za vse velikosti že za

450 Din.

Raglan iste moderne fazone, iz dražje tkanine

550 Din.

Za zunanja naročila zadostujejo oznake števil: 46, 48 itd. do 54. Odprema franko s pošto. Plašč lahko zamenzate, ako ne odgovarja.

PAZITE!

Nizka cena naj ne odbija gospoda, ki ponavadi več izda za svojo garderobo.

S tem raglanom ste zelo dobro oblačeni. Nizka cena ni na kvar kakovosti, temveč je plod racionalne nabavne organizacije.

Zahtevaj, kdor še nima, brezplačno naš veliki katalog! 14316

Trgovska in odprema trrdka

Kastner, Ofner, Zagreb

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohorčeva 5

Kurja očesa

Najbolše sredstvo proti kurjim očesom »Claven« le mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavne skladišče

M. Hrnjak

lekarnar — Sisak

Cuvarje se pozareb. 261

Previden s sv. zakramenti za umirajoče je 9. t. m. preminul naš preblagi očka

Ferenčak Josip

trgovski potnik

Pogreb bo dne 11. t. m. ob 2. uri pop. iz splošne bolnice na pokopališče v Dev. Mar. v Polju.

V Ljubljani, 11. oktobra 1930.

Žalujoči ostali.

Raznašalca

KLOBAS

za mesto Ljubljana in okolico SPREJMEM takej. Prednost imajo oni, ki so zmožni založiti primerno kavčijo. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod sifro »Dober in stalen zaslužek«.

14297

Tužnim srcem javljamo prežalostno vest, da nam je preblaga in nepozabna soproga oziroma hčerka, sestra, svakinja, snaha, nečakinja, sestrična in tetka, gospa

Irenka Pretnar

roj. Gall

dne 7. oktobra ob 7. uri zjutraj po dolgi in težki bolezni, v 25. letu svojega življenja, previdena s tolažili sv. vere za umirajoče, blago v Gospodu preminula.

Truplo nepozabne rajnice bo dne 9. oktobra ob 4. uri popoldne prepeljano izpred hiše žalosti in položeno na pokopališče Sv. Kvirina k večnemu počitku.

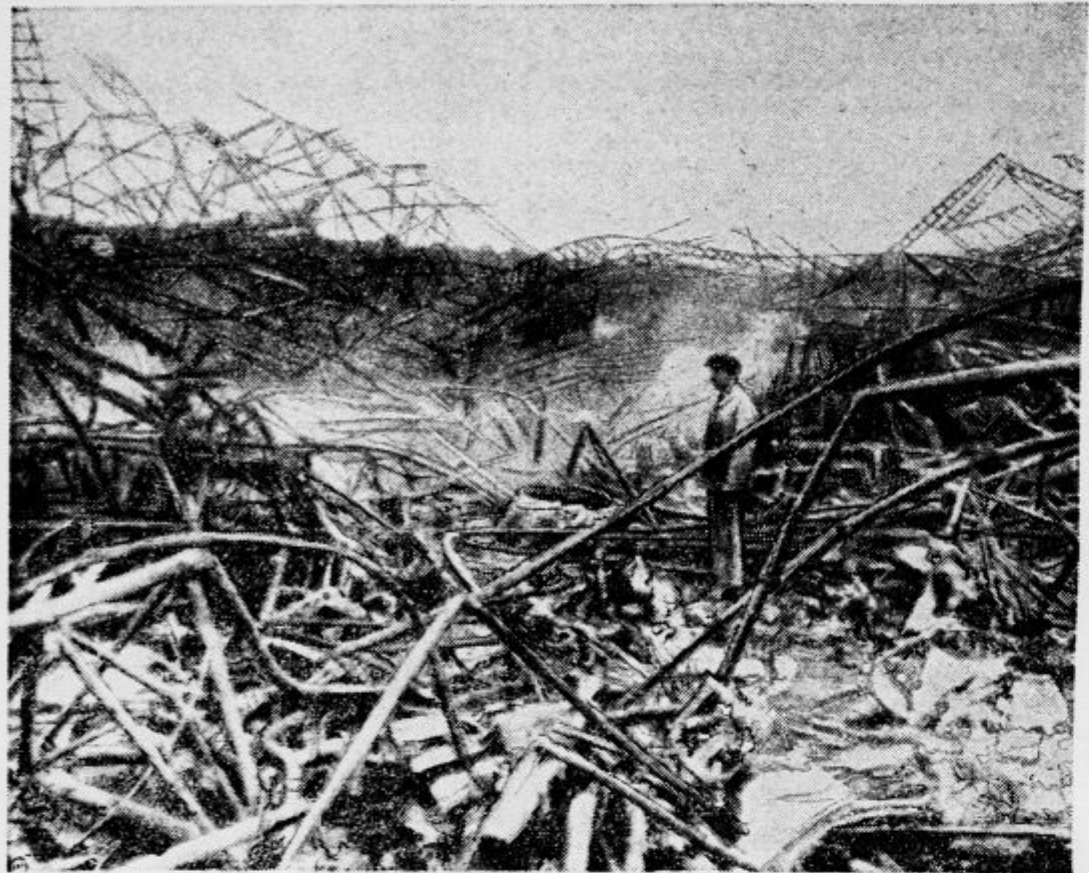
Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek 10. oktobra ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi Sv. Križa.

V Sisku, dne 7. oktobra 1930.

Avgust Pretnar, pešad. kapetan II. klase, soproga. — Mihajlo Gall, Gizela Gall roj. Kralik, roditelji. — L. Olga Rešček roj. Gall, sestra. — Ivan Rešček, svak. — Thea Rešček, nečakinja, in ostala žalujoča rodbina. R. I. P.!

14312

Iz življenja in sveta

Pogled na ruševine zrakoplova „R 101“

Od največje zračne ladje sveta je po požaru ostal samo ogromen kup zverženih, skrivljenih in prepletenih kovinskih delov.

O letalskih nesrečah

Vožnja z avtomobili je opasnija, nego potovanje v letalih — Avtomobili zahtevajo neprimerno več žrtev

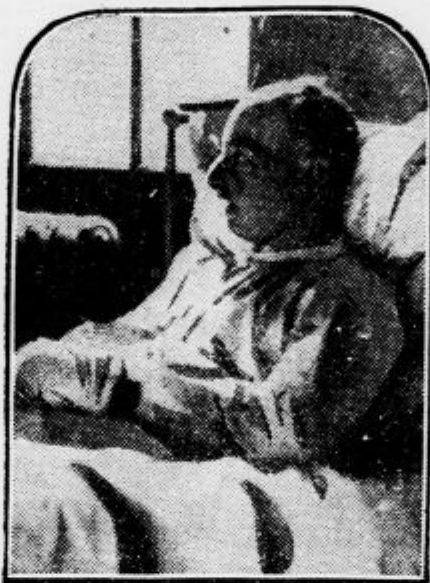
Popolnoma razumljivo je, da je strahovita katastrofa angleškega zrakoplova »R 101« prestrašila ljudi in da je marsikdo sklenil, da ne stopi v letalo, dokler ne bo to prometno sredstvo toliko izpopolnjeno, da bo nudilo vsaj majhno sigurnost. Res je sicer, da zračne ladje še niso dovršeno prometno sredstvo, saj baš ta tip zračnih vozil zadevajo nesreče vse pogostejše, nego navadna letala, vendar bi bilo napočeno zametavati zračni promet z letali zavoljo pogostih katastrof zračnih ladij. Zrakoplovi vseh držav so se prej ali slej ponesrečili, celo »Zeppelin«, ki izgleda da je v tej panogi najboljše prilagojen za zračno vožnjo, se mora vedno boriti s težkocami in se ne more držati določene proge.

kor neznatno gmočno škodo. Ako bi hoteli beležiti z isto vestnostjo in natančnostjo avtomobilske neizgode, bi morali javiti javnosti vsako počeno pnevmatiko ali zlomljeno os, medtem ko se sedaj komaj navadne smrtni nesreče omenjajo v lokalnem časopisu.

Eden izmed najboljših poznavalcev ameriškega letalstva Gowe Hambridge je napravil za leto 1929. zanimivo statistiko, iz katere izhaja, da so vsa ameriška letala lani prevozila ogromno razda'jo 25 milijonov milj. Vse leto se je pripetilo le 137 nesreč, kar znese povprečno za eno nezgodo 180.000 milj. Pri vseh 137 nesrečah je bilo obžalovanih 18 žrtev. Hanbridge primerja ta števila s številkami avtomobilskih

Oporoka v čajniku

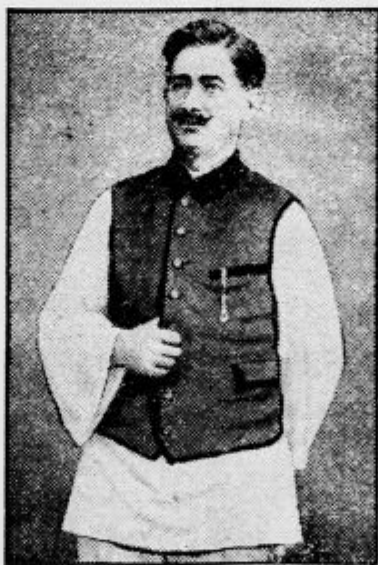
Leta 1923. je v Newyorku umrl irski trgovec Jefferson Doyle, ki ni maral nobenega papirnatega denarja. Zapustil je v svojem safeju v banki več vreč z različnim zlatim denarjem v vrednosti kakšnih 28 milijonov naših dinarjev. Doyle je bil samec, in oporoke ni bilo nikjer. Takoj se je prijavilo do 500 sorodnikov za dediče. Pravdali so se že 7 let. Naposled bi nedvomno dobil eden med njimi vso dediščino, če ne bi nepričakovano posegla vmes Doyleva mati. Stara gospa, nekdanja mala gostilničarka, niti ni slutila, da je zapustil njen sin toliko denarja. Samo slučajno je izvedela iz dnevnikov o pravdi za dediščino in pričela iskati zadnje sinovo pismo. Spomnila se je, da ji je Doyle kratko pred smrtjo s tem pismom zapustil vse imetje, ne da bi označil, koliko je vredno. Po dolgem iskanju je našla starka pismo v starem čajniku, ki ga je malokdaj rabila. Zamašila je s pismom čajnikov rilec, da se ne bi zaprašil! Seveda je izročila starka, ki živi v revnih razmerah v rojstni vasi ra Irskem, oporoko takoj odvetniku. Ta je brzojavno obvestil oblasti v Newyorku in so v Ameriki takoj ustavili pravdo za dediščino. Pet sto Doylev je hudo razočaranih zaradi tega presenečenja. Namesto da bi dobili milijone, bodo morali plačati stroške.

Rešenec podlegel opeklinam
Letalec Radcliff, ki je umrl v bolnici v Beauvaisu dan po katastrofi

Častljivo kamenje

V Londonu temeljito popravljajo zgodovinsko Buckinghamsko palačo. Med drugim je sklenil arhitekt na novo tlakovati notranje dvorišče, ki deli glavno poslopje od vrta in kuhinje. Staro, dokaj neprikladno okroglo kamenje bo nadomeščeno z granitnimi kockami. Toda mar niso brusile teh kamnov 230 let noge britskih kraljev in kraljic? Angleški ljubitelji starin so se takoj pričeli zanimati za te zgodovinske spomenike. Uprava palače je dobila že več ponudb iz Zedinjenih držav. Arhitekt je izračunal, da se bo nabralo do 100 ton dokaj obrabljene kamenja. Prodali ga bodo na dražbi in bo potem krasilo dvorišče (ali nemara celo dvorano?) v palači kateregakoli ameriškega milijardarja.

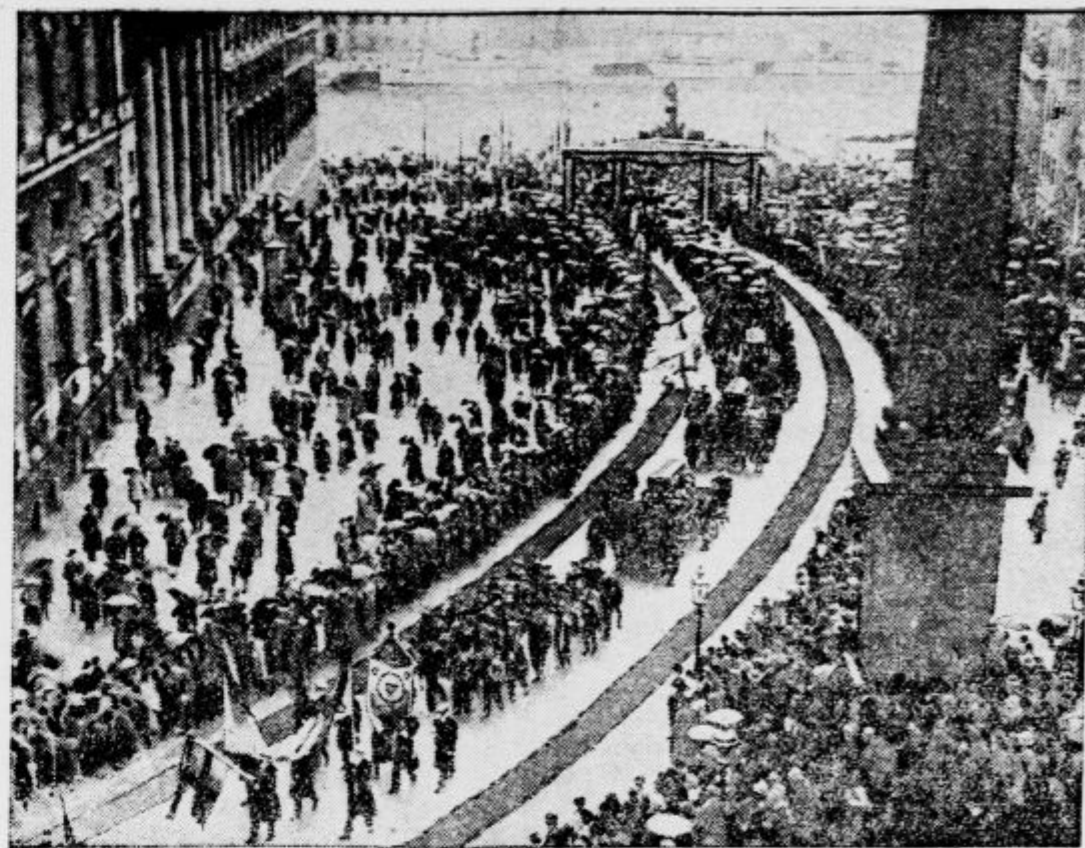

Sprememba v rumunski vladi

Poljedelski minister Mihalake, v narodni noši rumunskih kmetov. Kot naslednika na mestu predsednika vlade se imenujeta Mihalake in zunanji minister Mironescu

Kraljica in njena trobenta

Pred mesecem dni se je pritožila angleška kraljica londonskemu policijskemu ravnanstvu, da večkrat ustavi stražnik nje avtomobil z drugimi vozili vred in potem mora dolgo čakati na dovoljenje, da sme nadaljevati pot. Zaradi tega je ponovno zamudila različne uradne seje, kjer so morali vsi na njo čakati. Scotland Yard je kraljici predložil, naj naroči za svojega šoferja posebno trobento, fanfaro. Vsi stražniki so dobili povelje, naj upoštevajo ta signal. Toda številne dame, lastnice avtomobilov, so kmalu izvedele o novi odredbi. Naročile so si istotakšne fanfare in se jih z uspehom posluževale pri gneči na prometnih križiščih. Stražniki so se nekoliko časa čudili številnim voznikom njegove veličanstva, a naposled so spregledali prevaro. Ta teden je ustavil policijski nadzornik eno laži-kraljico

Pogrebne svečanosti za Andréjem

Žalni sprevoz z zemeljskimi ostanki Andréja in tovarišev se pomika iz luke proti stolnici. Krste so bile izpostavljene v cerkvi 4 dni, nakar so bila trupla vpepeljena v stockholmskem krematoriju. Pogrebne obrede je opravil nadškof Söderblom

in jo posvaril. Sicer ni plačala dama nobene globe, ker še ni izšla uradna odredba o kraljičini fanfari, a če se bo prestopek ponovil, bo nepoboljšljiva avtomobilistka vendar zaprta.

Čudodelna deklica

Desetletna Ines Sandra iz Caracasa, glavnega mesta Venezuele, je kljub zorni mladosti izdaten vir bogastva za svoje roditelje. Deklica ima namreč to čudodelno moč, da spremeni vsako vodo, ki se je dotakne, v zdravilo zoper kakršnokoli bolezen. Venezuelci kupujejo to čudodelno lekovito vodo silno radi, dasi je oče mlade Nežike nastavljal zanjo silno visoko ceno. Po dolarju se plačuje mala stekleničica tega čudodelnega leka, pa vendar gospod Sandra komaj sproti obnavlja zalogo. Ko je karakaški župan videl, da ljudje pokupijo dnevno okoli tisoč steklenic, je pozval nekega odličnega zdravnika, da preiskusi vodo glede na nje lekovitost. Že sam ta ukrep je silno razburil očeta in vse njegove odjemalce; ko pa je zdravnik ugotovil, da je čudodelna vodica čisto navadna voda in se je župan pripravljaj, da prepove prodajo, bi bilo kmalu prišlo do upora in državnega prevrata. Tu pa je posegla vmes usoda in rešila dobičkanost trgovino gospoda Sandrea. Zdravnik, ki je tako slabo ocenil Nežikino vodo, je postal žrtev avtomobilske nesreče, nakar je oče mlade Nežike in z njim vsi meščani Caracasa proglasili, da je zadela brezbožnega zdravnika pravična kazen za njegovo analizo. Vse ljudstvo je zdaj prepričano o čudodelni lastnosti vodice in zdravilo gre v denar, kakor nikdar poprej. Župan se je moral vdati, kajti nikakor ni hotel vzbuditi preranega prevrata, ki bi tako ali tako prišel kmalu na vrsto.

Letalska nesreča pri Draždanah

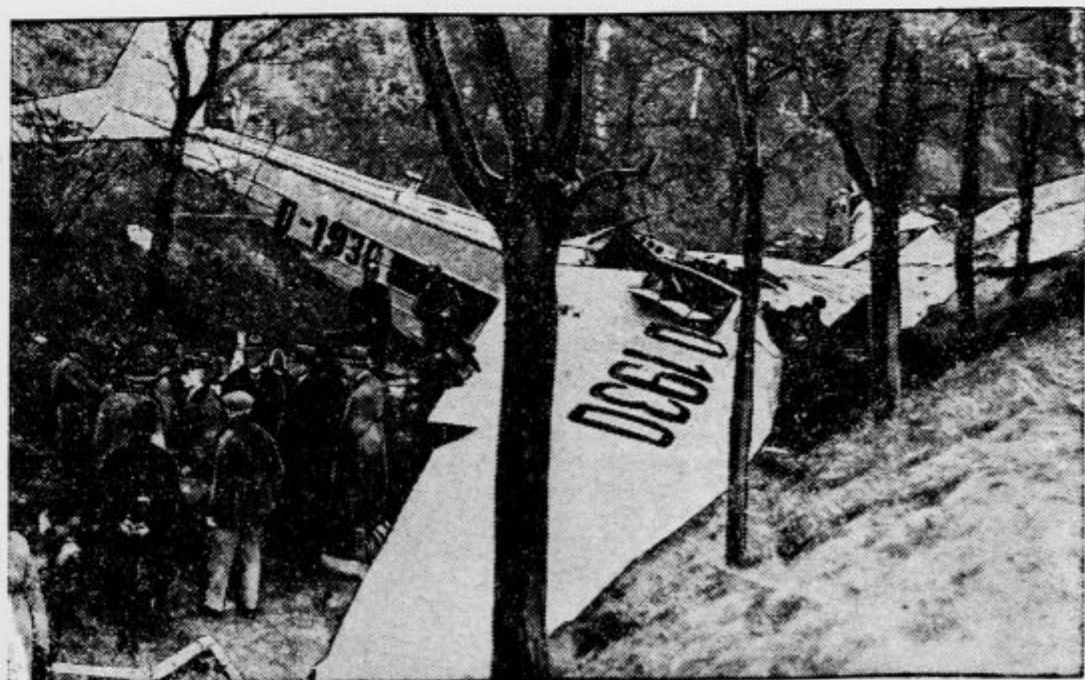
Takoj za strahovito katastrofo »R 101« se je, kakor po nekem usodnem zakonu serije, dogodila nesreča letala nemške »Lufthanse« »D 1930.« Kakor smo že poročali, je letela na progi Berlin—Draždane—Praga—Dunaj in je imelo pet potnikov ter tri moze posadke, ki jih je doletela smrt pod razvalinami letala v nekem gozdu pri Draždanah. Potniki so bili prav mednarodna družina Angležev, Madžarov in Nemcev. Dr. Kühnel, predsednik društva nemških alpskih pisateljev, si je bil kupil listek šele za torek, pa si je premislil in si dal prepisati vozovnico že za ponedeljek, kar je bilo lahko, ker je bilo na letalu zasedenih komaj polovica mest. Nesrečnik je tako rekoč sam silil v smrt. O madžarskem trgovcu Földesu poročajo, da je imel prijatelja na Dunaj. Prijatelj pa se je zbal in je odpotoval z vlakom. Danes moč blagoslovlja svojo

Poštna dogodbica

Na postaji podzemne železnice v Luksemburškem vrtu v Parizu je poštna uprava, ki skrbi za blagor pisma državljanov, pribila lepo pošto skrinjico za pisma. Ker pa je kolodvor ozek, so v dotični kot kmalu navlekli raznih vozičkov in pribili na steno razne avtomate, tako da je skrinjica bila čisto skrita v temnem kotu. Niti občinstvo je ni več uporabljalo niti poštne uslužbenici niso vedeli več zanjo. Nedavno pa je poštna uprava namerila drugega uradnika za pobiranje pism in ker nova metla dobro pomena, je vestni novinec poiskal skrinjico, spezal do nje preko vseh ovir ter pobral pisma na temelju pravilnika o pobiranju pism § 21 alineja b, c in d z dne 16. februarja 1901-M. P. Trud vestnega uradnika je bil bogato poplakan, kajti v skrinjici so bila pisma še iz leta 1904. in ne more se reči, da ni bil že čas, da jih pošta odpremi po naslovu v smislu pravilnika o odpošiljanju pism. To je pošta tudi storila in s tem spravila nekaj desetkov vrih Francozov v brezmejno začudenje. Tak bržina! Po 26 letih! V dobi aeroplanov! Dosti je bilo smeha na račun poštne uprave, vendar pa se je našel tudi siten človek, ki je l. 1904. z dopisnico naročil v Bordeaux sodček vina za 35 frankov in ga še do danes ni dobil. Ta sekantni državljan sedaj zahteva od poštne uprave, da mu povrne škodo. Kako škodo je imel pri tem, bo mož šele izračunal in potem gorje poštnemu ministru. Vendar je ta mož edina godrnjava izjema med veselimi Francozi. Drugi naslovnički zakasnelih pism so namreč kar očarani nad zakasnitvijo in priporočajo davčnemu uradu, naj meče svoje plačilne naloge in opomine v ono idilično skrinjico, zagotavljajoč finančno oblast, da ne bo prav nihče pogrešil njenih pism. Prav nihče!

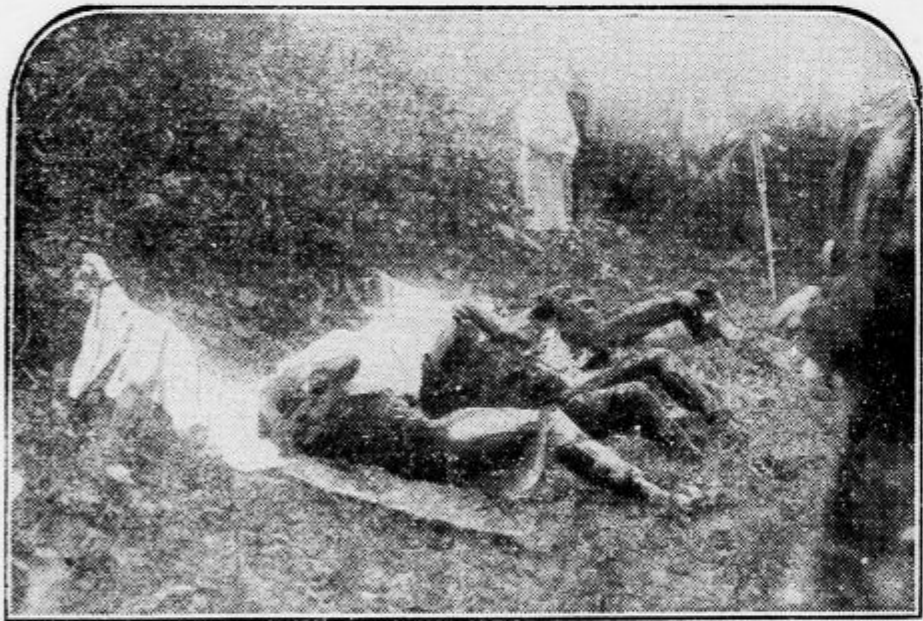
Ementalec in fašistična himna

V Ementalu se je nedavno vršil sestanek francoskih in švicarskih sirajev. Na banketu, ki je zaključil zbiranje, je godba nenadoma zaigrala znano fašistično popevčico »Giovinezza«. Francoski gostje so bili nejevoljni in svojim gostiteljem to tudi odkrito priznali, češ, da se niso nadejali tega čudnega glasbenega užitka. Vprašali so predsednika, da li je morda sirarno društvo fašistično, ker svira fašistično himno. Predsednik pa je smeje omenil, da godba ni igrala »Giovinezze«, marveč staro ementalško narodno pesem, katere besedilo se glasi: »Nikjer na svetu ni lepše nego v Ementalu.« Pesem je bila davno znana, preden so jo usvojili fašisti.

Letalska nesreča pri Draždanah

Nemško letalo D 1930, ki je strmoglavilo v okolici Draždan na zemljo. Pri tem je izgubilo življenje 8 potnikov. Kot vzrok nesreče navajajo nedeljsko nevihto in nalive

Strahoten pogled na skupino žrtev

Ponesrečenci z »R 101«, ki jih je obžgal plamen, da jih ni mogoče spoznati. Zogljena trupla na kraju katastrofe pred prenosom v občinsko hišo v Allonneu

Treba pa je vzeti v poštev, da se zračni promet danes vrši izključno iz z aeroplani in da je vsaka vožnja z zrakoplovom več ali manj smatran kot poskus. Nevarnost potovanja v aeroplanih se danes v splošnem preveč pretirava. Statistični podatki namreč dokazujejo, da so nesreče z letali razmeroma redke in da je potovanje z letali skoro manj nevarno nego vožnje z avtomobili. Da je javnost prepričana o nesigurnosti zračnega potovanja, je krivo to, ker časopisje točno beleži vsako zračno nesrečo, ker so taki dogodki še vedno senzacija, avtomobilske nesreče pa so že nekaj tako vsakdanjega, da kronika beleži le lokalne nezgode ter take nesreče, ki segajo bodisi po številu žrtev, bodisi po nenavadnih okoliščinah preko običajnega okvira. V zvezi s tem se zabeleži vsaka najmanjša nezgoda, ki doleti letalo, dasi morda nima drugih posledic kak

nesreč in prihaja do zaključka, da je avto daleko nevarnejše vozilo. Zračni promet je zahteval le 18 žrtev, avtomobilske nesreče pa so spravile ob življenje samo lani 31 009 ljudi, en milijon oseb pa je dobilo pri teh nesrečah hude telesne poškodbe. Te številke se nanašajo seveda le na Ameriko, toča bistvenega razločka med posameznimi državami ne bo. Slična statistika za Evropo, ki ima že zelo gosto omrežje zračnih prometnih črt, se da zavoljo državne razkosanosti sestaviti dokaj težje, vendar pa čitajoče občinstvo lahko opazi, da je treba pretežni del nesreč pripisati raznim sportnim prireditvam, lovom za rekordi in polem, ki imajo pomen reklame ali pa, da dokazuje neustreženost posameznih letalcev. Ako odštejemo take primere, so nezgode potniških letal in smrtni nesreče potnikov res zelo redke.

Krste žrtev v Allonneu

Vsi prostori občinske hiše so napolnjeni s krstami ponesrečenec. Pred hišo semo so postavljene krste ministra Thompsona, letalskega načelnika Brankerja in še treh drugih višjih letalskih funkcionarjev

Kaj pravi Tomaž Bata?

„Narodno gospodarsko nalogo vrši najbolje tisti, ki prodaja svoje proizvode po kar najnižji ceni, plača pa svojim sodelavcem najvišjo mogočo plačo.“

**Z delom hočemo pripomoči napredku in ureditvi
gospodarskega vprašanja**

Danes nam je mogoče delati z najmanjšim dobičkom zato, ker se je s pravilnim vodstvom države dinarska vrednost popolnoma stabilizirala

**Od 9. oktobra prodajamo v vseh naših
prodajalnah:**

Vse moške čevlje iz ševroja, laka ali boksa, kateri so na podplatu žigosani

Din. 269.- za Din. 249.-

Vse moške delovne čevlje, kovane, iz nepremočljive juhte, ki so žigosani na podplatu

Din. 199.- za Din. 169.-

Vse ženske čevlje, s kožno peto, kombinirane iz boksa, laka ali semiša, ki so na podplatu žigosani

Din. 229.- za Din. 199.-

Vse ženske čevlje, s kožno peto, iz črnega ali rjavega boksa, ki so na podplatu žigosani

Din. 199.- za Din. 169.-

Vse luksuzne ženske čevlje iz ševroja, bokskalfa, laka ali jelenovega usnja, ki so na podplatu žigosani

Din. 229.- za Din. 199.-

Otroške čevlje iz laka, boksa ali nepremočljive juhte po velikosti

Din. 59.- Din. 99.-

129.- Din. 149.-

Nimamo dražjih moških čevljev od Din. 249.-

Nimamo dražjih ženskih čevljev od Din. 199.-

Posetite naše prodajalne sami in prepričajte se!

Bata